

K 245270
3

უილიამ ზეჰსპირი

ჰამლეტი

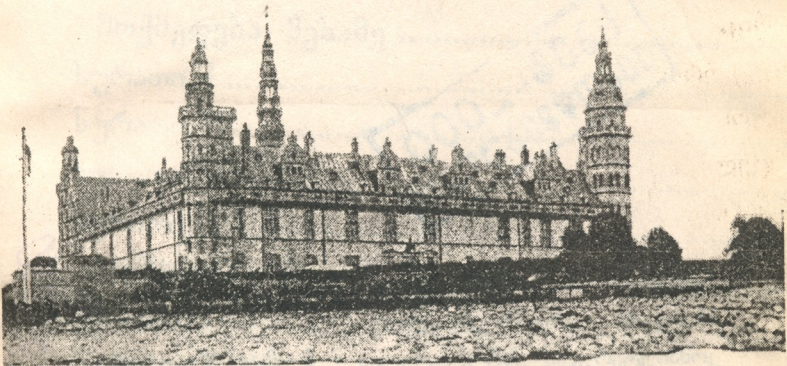

უილიამ ზეჰსპირი

ჰამლეტ

დანის პრინცი

ხუმორისტული ტრაგედია

თარგმანი ივანე მაჩაბლისა

ლიტერა, 2004

ბილენსი

საქმე-2000
შეიქმედებულა

რედაქტორი - თამარ ებრალიძე
მხატვარი - რევაზ ებრალიძე
კომპიუტერული უზრუნველყოფა - ნუგზარ წიკლაური
რედაქტორ-კორექტორი - დალი გერმანიშვილი

062542X

აეწყო და დაკაბადონდა ლიტერას კომპიუტერულ ცენტრში.

დაისტამბა პოლიგრაფიულ ცენტრში „საარი“.

საქართველოს
პარლამენტის
გენერალური
ბიბლიოთეკა

მოქმედება პირველი	5
სურათი I	6
სურათი II	11
სურათი III	18
სურათი IV	22
სურათი V	25
მოქმედება მეორე	31
სურათი I	32
სურათი II	35
მოქმედება მესამე	53
სურათი I	54
სურათი II	59
სურათი III	72
სურათი IV	76
მოქმედება მეოთხე	83
სურათი I	84
სურათი II	85
სურათი III	86
სურათი IV	88
სურათი V	91
სურათი VI	98
სურათი VII	99
მოქმედება მეხუთე	105
სურათი I	106
სურათი II	115

მოქმედი პირნი:

კლავდიუს, დანიის ხელმწიფე.

ჰამლეტ, უწინდელის ხელმწიფის შვილი და ეზლანდელის ძმისწული.

პოლონიუს, პირველი პირი სასახლეში.

პორაციო, ჰამლეტის მეგობარი.

ლაერტ, პოლონიუსის ძე.

ვოლტიმანდ,

კორნელიუს,

როზენკრანც, } კარისკაცი.

გილდენსტერნ,

ოსრიკ.

კიდევ ერთი კარისკაცი.

პასტორი.

მარცელუს, } ოფიცრები.

ბერნარდო.

ფრანცისკო, ჯარისკაცი.

რეინალდო, პოლონიუსის მსახური.

ასისტავი.

ელჩი.

აჩრდილი ჰამლეტის მამისა.

ფორტინბრას, ნორვეგიის პრინცი.

გერტრუდა, დანიის დედოფალი და დედა ჰამლეტისა.

ოფელია, პოლონიუსის ასული.

დიდებულნი, მათი ცოლები, ოფიცრები, ჯარისკაცი, აქტორები, მესაფლავენი, მეზღვაურნი, შიკრიკნი და სხვანი.

სანახავი ელსინორაშია.

მოქმედება პირველი

სურათი I

ელსინორა, ტერასი ციხე-დარბაზის წინ

(ფრანცისკო დარაჯადა დგას. ბერნარდო შემოდის)

ბერნარდო: მანდ ვინა დგახარ?

ფრანცისკო: თვითონ ვინ ხარ? მითხარ ნიშანი.

ბერნარდო: დღეგრძელი იყოს მეფე ჩვენი!

ფრანცისკო: ბერნარდო, თქვენა?

ბერნარდო: ჰო, ბერნარდო ვარ.

ფრანცისკო: თქვენს ვადაზედ მოხვედით სწორედ.

ბერნარდო: დროა, ფრანცისკო, დაიძინო, - თორმეტი დაჰკრა.

ფრანცისკო: დიდად გმადლობთ, რომ გამომცვალეთ დანიშნულს დროზედ; საშინლად მცია და აქ დგომა მომწყინდა კიდევ.

ბერნარდო: ხომ არაფერი არ მომხდარა, რაც დარაჯად ხარ?

ფრანცისკო: ასე გასინჯეთ, თავესაც კი არ გაურბენია.

ბერნარდო: წადი, მშვიდობით! ჰორაციო და ან მარცელუს თუ სადმე შეგხვდნენ, უთხარ, ჩქარა ჩემთან მოვიდნენ. ერთადა გემართებს დარაჯობა დღეს მე და იმათ.

(შემოდის ჰორაციო და მარცელუს)

ფრანცისკო: აი, მგონია, მათი ხმაა. აქ ვინ მოდიხართ?

ჰორაციო: მოყვარენი ვართ.

მარცელუს: ქვეშევრდომნი დანიის მეფის.

ფრანცისკო: თქვენ ბრძანებულხართ? გამარჯვება!

მარცელუს: შენც გაგიმარჯოს. ვინ გამოგცვალა? შენს მაგივრად ვინა დარაჯობს?

ფრანცისკო: ბერნარდო არის ჩემს ალაგას. ღამე მშვიდობის!

(გადის)

მარცელუს: ეი, ბერნარდო!

ბერნარდო: ჰორაციო, მგონი შენა ხარ?

ჰორაციო: მგონი, ისა ვარ.

ბერნარდო: მეგობრებო, თქვენა ყოფილხართ? რასა იქთ, ჩემო ჰორაციო, ან შენ, მარცელუს?

მარცელუს: წუხანდელსავით ხომ აღარას გამოუვლია?

ბერნარდო: დღეს არაფერი არ მინახავს.

მარცელუს: იცი, რა ვითხრა: მე ჰორაციო არ მიჯერებს და მეუბნება, მოჩვენებაა უბრალო, რაც ჩვენ ზედზედ საზარლის სახით ორჯერ თვალწინ გამოგვეცხადა. ამისთვის ვთხოვე ჩვენთან ერთად დადგეს დარაჯად და თავის თვალით ნახოს, რადგან ჩვენი არ სჯერა.

თუკი მოვიდა ამაღამაც, ეს ეტყვის რასმე.

ჰორაციო: ნეტა რას ამბობთ, აბა ეგ რა დასაჯერია?

ბერნარდო: მოდი აქ დაჯექ, მოთმინებით მოგვიგდე ყური; თუმც არ ენდობი ჩვენს ნათქვამსა, მაგრამ მაინც კი უნდა გაამბოთ, რაც ორ ღამეს ამბავი ვნახეთ.

ჰორაციო: კარგი, აქ დავსხდეთ და ბერნარდომ გვიამბოს ყველა.

ბერნარდო: წუხანდელ ღამეს, როდესაც კი ჩრდილოთ-ვარსკვლავმა სხივი მოჰფინა ცის იმ კიდეს, სად ახლაც ნათობს, როცა საათმა დაჰკრა ერთი, მე და მარცელუს...

მარცელუს: გაჩუმდი! ჰხედავ, კიდევ მოდის! ჩუმადა-მეთქი!

(შემოდის აჩრდილი)

ბერნარდო: მიცვალებულის ხელმწიფისა მსგავსია სწორედ!

მარცელუს: უთხარი რამე, ჰორაციო, შენ სწავლული ხარ.

ბერნარდო: მეფეს არა ჰგავს, ჰორაციო? შეჰხედე ერთი!

ჰორაციო: მართლა ის არის! ვკვირობ და თან შიშით ვკანკალებ.

ბერნარდო: მგონია, უნდა, რომ ხმა გავცეთ.

მარცელუს *(ჰორაციოს):* რაღას უყურებ?

ჰორაციო: მითხარ, ვინა ხარ, რომ დადიხარ ამ წყვილად ღამეს ისე ამაყად, მედიდურად, ვით ჩვეულებრივ მიცვალებული მეფე ჩვენი იარებოდა. გაფიცებ ცასა, სთქვი, ვინა ხარ!

მარცელუს: ვგონებ, ეწყინა.

ბერნარდო: ჰხედავ, წავიდა!

ჰორაციო: სთქვი, სთქვი-მეთქი!

(აჩრდილი გადის)

მარცელუს: გაჰქრა, წავიდა.

ბერნარდო: რადა კანკალებ, ჰორაციო, რაზედ გაფითრდი! როგორ გგონია, ახლაც მხოლოდ მოჩვენებაა?

ჰორაციო: დმერთს გეფიცებით, არასდროს არ დავიჯერებდი, ჩემის თვალითვე ასე ცხადად რომ არ მენახა.

მარცელუს: მეფეს ჰგავს, განა?

ჰორაციო: ისე, როგორც შენ შენს თავს ჰგავხარ. სწორედ მაგგვარის ჯაჭვ-ჯავშანით მორთულ იყო, როს დაამარცხა თავგასული ნორვეგიელი; სწორედ მაგგვარად ჰქონდა მასაც წარბი შეკრული, როს პოლონელი მარტოდმარტომ ყინულზედ დასცა, ფრიად მაკვირვებს.

მარცელუს: ეს შესამედ არის დღეს სწორედ, რაიც რომ მამლის ყივილის დროს წინ ჩვენსა დარაჯს გაუვლის ხოლმე მამაცურის, ნელის ნაბიჯით.

ჰორაციო: დაბეჯითებით კი ვერ ვიტყვი, მაგრამ მგონია, ეს ამბავი მტრის შემოსევას მოასწავებდეს.

მარცელუს: ერთი ჩამოვსხდეთ და მითხარით, თუ იცით ვინმემ, წესად რად დასდევს ეს სასტიკი მოდარაჯობა, რომ ღამეც კია მოსვენება არავისა აქვს?

ან რისთვის ასხმენ ზარბაზნებსა ყოველ დღე და ჟამ?

რად მოაქვთ ომის საჭურველი უცხო ქვეყნიდან?

და ან გემების მკეთებელთ რად ამუშავებენ

ისე საჩქაროდ, რომ კვირა დღეც არ გააჩნიათ

და დღეს ღამისგან დაქანცულთ არ არჩევენებენ!

ვინ მეტყვის ამას?

ჰორაციო: მე გაიმბობთ, რაც კი მსმენია.

თქვენ კარგად იცით, რომ ხელმწიფე მიცვალებული,

რომლის აჩრდილმა ახლა ჩვენს წინ გამოიარა,

ნორვეგთა მეფემ, ფორტინბრასმა, ბრძოლად გაიხმო,

შურმა და ჯიბრმა მას ეს საქმე გააბედინა.

იმ ომში მოჰკლა ფორტინბრასი ჩვენმა ხელმწიფემ,

რომელს სახელი ვაჟკაცობის განთქმული ჰქონდა.

სიკვდილის წინად ნორვეგთ მეფეს აღთქმა დაედო

და შეემოწმა ბეჭდის დასმით, ხელის მოწერით:

თუ დამამარცხე, შენ გქონდესო ჩემი სამეფოც;

ჩვენი ხელმწიფეც ბადალსავე დაჰპირებოდა -

პირობის ძალით ხომ ჩვენ დაგვრჩა იმის ქვეყნები.

ფორტინბრასის შვილს ეს ამბავი არაფრად მოსწონს,

მას ახლა ძლიერ უდუღს სისხლი სიჭაბუკისა,

აგროვებს თურმე აქა-იქ მთელს ნორვეგიაში

უმიწაწყლოთა, სრულად თავზედ ხელაღებულთა,

რომელთაც ოღონდ ლუკმა-პურს კი ნუ გამოუღევ

და თუნდა ქვეყნის კიდისაკენ წამოგვევიან.

მას უნდა თურმე ის ქვეყნები ძალით წაგვართვას,
რაიც დაჰკარგა იმის მამამ. მე ასე ვგონებ,
ეს არის ჩვენის მომზადების სწორი მიზეზი;
ასეთი ცხარე მისვლა-მოსვლაც ამის ბრალია.

ბერნარდო: მეცა მგონია, რომ რაცა სთქვი, ეგ უნდა იყოს.
სწორედ ამისთვის საჭურველით წინ გაგვიარა
საზარო ჩრდილმა უბედურის ჩვენის მეფისამ, -
მაინც ის იყო და ის არის ომის მიზეზი.

ჰორაციო: გონების თვალის შესაზარად ეს მოგვევლინა:
როდესაც რომი ბრძანებლობდა მთელს ქვეყანაზედ,
ყოვლად ძლიერის, დიდ კეისრის სიკვდილის დღის წინ
მკვდარნი საფლავით ამოვიდნენ შესუდრულები
და მათი კვნესა გაისმოდა რომის ქუჩებში.
ვარსკვლავნი სჩანდნენ ცეცხლის კუდით და სწვიმდა სისხლი;
შავი გადგერა ზოგან მზესა და თვით მთოვარეც,
რომელს ნეპტუნის სამფლობელო ემორჩილება,
დაბნელდა ისე, თითქო წარღვნის დღე ყოფილიყო!
ახლაც საშინელ მოვლენათა ნიშნები მოჩანს:
ცამა და მიწამ პირი მისცა დღეს ერთმანეთსა,
რომ გვაუწყონ ჩვენ, რაც მოელის ხალხს და ქვეყანას.

(აჩრდილი კიდევ შემოდის)

ჩუმაღ! შეჰხედეთ! კიდევ მოდის! წინ გადგუდგები,
თუნდა რომ კიდევ გამათავოს და მტვრად მაქციოს.
გაჩერდი მანდვე, მოჩვენებავ! თუ შეგიძლიან,
ხმა ამოიღო; თუ ენა გაქვს, მითხარი რამე!
მითხარ! - თუ არის იმისთანა კეთილი საქმე,
რომელს შეეძლოს შენის სულის შემსუბუქება;
მითხარ, თუ იცი ამ შენეულ სამეფოს ხვედრი,
რომლის აცდენა წინდაწინვე შეიძლებოდეს;
იქნება სადმე მიწას გქონდეს ჩაფლული განძი,
მოგროვებული ძალადობით, რომლისთვის აჩრდილთ,
ამბობენ, ღამე სიარული სასჯელად გმართებთ.

(მამალი ჰყივის)

მითხარი რამე; დადევ, დადევ! მითხარი რამე!
არსად გაუშვა ეგ, მარცელუს!

მარცელუს: მახვილი დაკვრა?

ჰორაციო: თუ არ გაჩერდეს, დაჰკარ!

ბერნარდო: აგერ!

ჰორაციო: აგერ აქ არის!

(*აჩრდილი გადის*)

მარცელუს: აკი წავიდა! დავაშავეთ, რომ მოვინდომეთ ძალით შეპყრობა ეგეთისა დიდებულ სახის. როგორც ჰაერსა, ისე მაგას ვერას დავაკლებთ და ხმლის შეხებით დავამტკიცებთ ჩვენს უღონობას.

ბერნარდო: მამალს კი რომ არ დაეყვილა, იტყოდა რასმე.

ჰორაციო: რა რომ მოესმა იმისი ხმა, ააკანკალა,

* ვით განკითხულსა დამნაშავეს. გამიგონია, რომ როდესაც კი განთიადზე მამალი ჰყვივის და მაღალის ხმით გვატყობინებს გათენებასა, იღვიძებს მაშინ ღმერთი ღლისა, - მამლის ყვივებზედ სულნი მყის მათის სამყოფისკენ ეშურებიან, თუნდ იყვნენ ზღვაში, თუნდ ჰაერში, ცეცხლში, მიწაში; ამის სიმართლეს ეს მოვლენაც ცხადად გვიჩვენებს.

მარცელუს: მართლა, რომ სწორედ გაჰქრა იგი მამლის ყვივებზედ. ზოგნი ამბობენ, რომ მამალი მთელ დამეს ჰყვივის, როცა დგებაო დღე მაცხოვრის დაბადებისა. ვერც ერთი სული მაშინ გარეთ ვერ ივლის თურმე; მთელი დამეა უშიშარი და დალოცვილი, აღარც კუდიანს აქვს რამ ძალა, არც ჯადოსნობას.

ჰორაციო: მეც სწორედ ეგრე გამიგია და ცოტად მჯერა. - შეჭხედეთ, როგორ ვარდისფერსა საბურველსავით დილის რიჟრაჟი ეფინება მთის წვერზედ ცის ნამს; დროა, წავიდეთ და ამაღამ რაც კი რამ ვნახეთ, ყოველისფერი მალე ჰამლეტს შევატყობინოთ. გეფიცებით, რომ თუმცა ჩვენთვის აჩრდილი მუნჯობს, იმის წინ ვნას ამოიდგამს. რას იტყვით, ვუთხრათ? ამას ვალად გვდებს სიყვარული და ერთგულება.

მარცელუს: ეგრე მოვიქცეთ, გთხოვთ მე დიდად, და ხვალ დილით-ვე შევიტყობთ სწორედ, იმის ნახვა სად შეგვიძლია.

(*გადიან*)

სურათი II

იგივე ალაგი, სახელმწიფო დარბაზი სასახლეში

(შემოდინ ხელმწიფე, დედოფალი, ჰამლეტ, პოლონიუს, ლაერტ, ვოლტიმანდ, კორნელიუს, დიდებულნი და ამაღა)

ხელმწიფე: თუმცა ძვირფასის ჩვენის ძმისა მიცვალების დღე
 ჯერ თვალწინ გვიდგას და გვმართებს, რომ მწუხარედ ვიყოთ
 - მთელ სახელმწიფოს, ვით ერთ კაცსა, გლოვა ეკუთვნის,
 მაგრამ გონება ჩვენი იბრძვის მწუხარებასთან
 და სხვა ვალსაც გვდებს - ჩვენს თავზედაც უნდა ვიზრუნოთ.
 ჩვენ აღვირჩიეთ და და რძალი ჩვენი მეუღლედ
 და ამ განთქმულის სახელმწიფოს მბრძანებელადა.
 ჩვენ ვიქორწინეთ მწუხარების სიხარულითა, -
 როს ცალი თვალი იცინოდა, ცალი სტიროდა;
 თუმც სიხარული არად გვიჩნდა ჩვენის ძმის შემდეგ,
 მაგრამ კი მაინც მწუხარება მით განვიქარვეთ;
 გავათანაბრეთ სულთ სასწორზედ სევდა და ლხინი
 და თქვენც ამ საქმეს ბრძნულის რჩევით დაეხმარენიას;
 გმადლობთ ამისთვის. - ახლა სხვაზედ ვილაპარაკოთ:
 ფორტინბრასის შვილს განუზრახავს ჩვენგან წართმევა
 იმ ქვეყნებისა, რაიც მისმა მშობელმა მამამ
 თვით ჩვენს დიდებულ ძმას დაუთმო სრულის კანონით.
 უტყობა, იმან ძლიერება ჩვენი არ იცის,
 ან ჰგონებია, რომ ჩვენის ძმის სიკვდილის შემდეგ
 ამ ქვეყანაში სუფევს მხოლოდ უთანხმოება;
 ან ცრუ ოცნებას, ცრუ ანგარიშს გაუტაცნია,
 რომ კაცსა კაცზედ ჰგზავნის ამგვარ მონდობილობით.
 თქვენ დღეს შეგყარეთ, რომ გაცნობოთ, რაც განვიზრახეთ:
 ჩვენ წერილსა ვწერთ ფორტინბრასის მოხუცსა ბიძას,
 რომელიც მუდამ ავადმყოფობს და შესაძლოა,
 თავის ძმისწულის საქმე ჯერედ არც კი იცოდეს;
 ვწერთ, დაუშალოს, - ეს იმისთვის ძნელი არ არის,
 რადგან ჯარს და ხარჯს აგროვებენ მის სამეფოში. -
 თქვენ, კორნელიუს და ვოლტიმანდ, ჩვენ აღვირჩიეთ
 ამ წერილისა და სალამის ჩვენის მიმართმევად

ნორვეგთ მეფესთან, სხვა უფლება თქვენ არა გაქვთ რა იმას გარდა, რაც აქ სწერია. წადით, მშვიდობით.

აბა, სისწრაფით ერთგულება მე დამიმტკიცეთ.

კორნელიუს და ვოლტიმანდ: მზა ვართ ყოველთვის, აღვასრულოთ ბრძანება თქვენი.

ხელმწიფე: მაგისი ეჭვი მე არა მაქვს; ღმერთი გიძლოდეთ. -

(გადიან ვოლტიმანდ და კორნელიუს)

ახლა გვაუწყე, შვილო ლაერტ, შენ რა გწადიან?
რაღაც გაქვს ჩვენთან სათხოვნელი, და ეს იცოდე
გონიერს თხოვნას ცუდად ჩვენ შენ არ ჩაგიტარებთ.
ან რას გვთხოვ ისეთს, უთქმელადაც არ აღვისრულოთ?
ხელნი პირისთვის არ არიან ისე ერთგულნი
და გულს გონება ისე ახლო არ ეთვისება,
ვით ჩვენი ტახტი ერთგულია მამამუნისთვის.
მითხარ, რა გინდა?

ლაერტ: ხელმწიფეო, მე ამასა ვთხოვთ,
ნება მიბოძოთ საფრანგეთში დაბრუნებისა.
მე ვალად მეღო, თქვენს დიდებულ ტახტზედ ასვლის დღეს
აქა გზლებოდით, მორჩილება გამომეცხადა;
რაკი ეს ვალი შევასრულე, უწინდელგებრივ
გულიც, გონებაც მიმიწვევენ საფრანგეთისკენ.
ვთხოვთ, არ შემრისხოთ.

ხელმწიფე: მამამუნმა კი ნება დაგროთ? -

აბა რას იტყვი, პოლონიუს, რა პასუხს აძლევ?

პოლონიუს: დიდის ვედრებით ძლივს დამტყუა მე ნების დართვა
და მწუხარების ბეჭედიც ზედ დამასმევიანა.

მეც ვთხოვთ აგრეთვე, ხელმწიფეო, ნება უბოძოთ.

ხელმწიფე: მამ წადი, ლაერტ, და ღმერთსა ვთხოვ, ბედი გიძლოდეს;
ეცადე, შენი ჭაბუკობა კარგად წარმართო. -

ახლა შენ, ჰამლეტ, ჩემო ძმის-ძევ და ჩემო ძეო...

ჰამლეტ (თავისთვის): ნათესაობით ახლონი ვართ, სხვაფერიც...
არ ვიცი.

ხელმწიფე: აბა რად გაკრავს შუბლზედ კიდევ ჭმუნვის ღრუბელი?

ჰამლეტ: მაგას რად ბრძანებთ, მე მზე მეტად ნათლად მინათებს.

დედოფალი: ნუ ჩავარდნილხარ, შვილო ჰამლეტ, მწარ-საგონებელს
და მეგობრად იგულებდე დანიის მეფეს.

ნუ ჩასცქერიხარ დედამიწას, თითქო ექებდე
 დიდებულისა მამაშენის დაკარგულ კვალსა.
 შენც კარგად იცი, ეგე წესი საერთო არის:
 რაც ცოცხალია, ყველა კვდება და მიწას სტოვებს
 საუკუნოსთვის.

ჰამლეტ: დიად, დიად, საერთო არის.

დედოფალი: მამ ეს ამბავი გასაოცრად რაღად სჩანს შენთვის?

ჰამლეტ: ჩემთვის კი არ სჩანს, იგი არის. მე როდი ვიცი,
 ჩენა რას ჰქვიან; ჩემ გულისთქმას ვერ გამოაჩენს
 ვერც ეს მეღნისფრად შედებილი წამოსასხამი,
 ვერც მგლოვიარედ წესისამებრ ძაძებში ჯდომა,
 ვერც ქარიშხლებრ აღმოსული კენესა გულისა,
 ვერცა თვალთაგან მომდინარე ცრემლთა წყარონი,
 ვერც პირისახე, მწუხარების გამომეტყველი
 და სხვა ამგვარი წესი, რიგი, მართებულობა.
 ყველა ესე «სჩანს», ყველას ძალუმს მათ მითვისება!
 მაგრამ მე გულში მაქვს რაღაცა; გარწმუნებთ, იგი
 არ საჭიროებს მწუხარების მოკაზმულობას.

ხელმწიფე: მოსაწონია, შვილო ჰამლეტ, რომ ეგრედ იხდი
 შენის ძვირფასის მშობლისადმი გლოვისა ვალსა,
 მაგრამ ხომ იცი, მამაშენმაც მამა დაჰკარგა,
 იმის მშობელმაც თვისი მამა და აქ დარჩენილთ
 მართებთ ღროებით მწუხარება შვილთ კვალობაზედ;
 სიკერპით გლოვა ხანგრძლივი კი ღვთის გმობა არის,
 როდი შეჰფერის ეგე ვაჟკაცს; ვინც მაგას სჩადის,
 ის მხოლოდ ზეცას გაარისხებს და თან ამტკიცებს
 თვის გულრბილობას, უმეცრებას, მოუთმენლობას;
 რადგან ცხადია, რაც კი ჰხდება ყოველ დღე და ჟამ,
 უთქმელად უნდა ავიტანოთ, არ ვიუცხოვოთ.
 აქ ჯიუტობა ზეცის მიმართ ცოდვა იქნება,
 ცოდვა წინაშე ბუნებისა, მკვდრისა წინაშე,
 წინაშე თვითონ სიბრძნისა და გონიერების,
 რომელსაც მარტივ წესად უღევს მშობელთ სიკვდილი,
 და პირველ კაცის გარდაცვლიდან დღევანდელ დღემდე
 ამას ამბობს და იმეორებს: «ეს ასე იყოს!»
 გთხოვთ, უნაყოფო მწუხარებას თავი არიდო

და მამაშენად მე მიგულო. ყველას ვუცხადებთ,
რომ შენზედ უფრო მახლობელი ჩვენს ტახტს არ უვის,
და როგორც მამა შეიყვარებს თავის ღვიძლ შვილსა,
ჩვენ არა ნაკლებ შენ გვიყვარხარ. - შენ კიდევ სთქვი,
რომ ვიტენბერგში სწავლისათვის წასვლას აპირებ;
ეგ ჩვენს ნებასა და სურვილს არ შეეფერება.
გთხოვთ, რომ აქ დარჩე ჩვენს ნუგეშად, ჩვენს თვალის ჩინად,
როგორც პირველი კარისკაცი და როგორც შვილი.

დედოფალი: დედის თხოვნაზედ, იმედი მაქვს, უარს ვერ იტყვი;
მეც მაგასა გთხოვ, - ვიტენბერგში რომ არ წახვიდე.

ჰამლეტ: მე თქვენს ბრძანებას არ გადავალ.

ხელმწიფე: აი, პასუხი სასიამოვნო, სიყვარულის გამოძეგველი.

იყავ შენ, ჰამლეტ, დანიაში თანასწორ ჩვენდა. -
ახლა წავიდეთ, დედოფალო. გულზედ შეუქსა მფენს
ამის თანხმობა, წარმოთქმული თავის ნებითვე.
მის სადღეგრძელოდ ხელთ ავიღოთ სავსე ფილა
და ზარბაზნის ხმამ ეს აცნობოს მაღლა ღრუბელთა,
რომ ცის ქუხილმა ბანი მოსცეს დედამიწის ხმას.

(გადიან ხელმწიფე, დედოფალი, პოლონიუს, ლაერტ, დიდებულნი)

ჰამლეტ (მარტო): რად არ მეშლება ეს სხეული ესრედ მაგარი?

რად არ გაღნება და ცის ნამად რად არ იქცევა!

ან შემოქმედი თავის მოკვლას ნეტა რად გვიშლის?

ოჰ, ღმერთო, ღმერთო! ყველა საქმე ამ წუთის სოფლის

როგორ ფუჭია, უნაყოფო, დაობებული.

თითქო ქვეყანა იყოს ბაღი გაუმარგლავი,

რამიაც ხარობს მხოლოდ ღვარძლი, ცუდი ბალახი.

ეგეცა ვნახეთ?! ორი თვეა, რაც ის მკვდარია...

მაგრამ ორი თვე ჯერ სად არის! მერე რა მეფე!

ის ამას ჰკავდა, ვით სატირსა ჰიპერიონი.

როგორ უყვარდა დედაჩემი, ვით პატივს სცემდა,

ნელს ნიავსაც კი მის სახეს არ მიაკარებდა.

ოჰ, ცავ და მიწავ! ვითომ კიდევ ღირს მოგონებად!

ესეც მას როგორ ეხვეოდა, თავს ევლებოდა,

თითქო გულისთქმას გულისთქმითა ასაზრდოებდა.

და მხოლოდ ერთს თვეს! ოჰ, ნულარა, ნუ მაგონდები!

არარაობავ, დედაკაცი უნდა გერქვას შენ!

ჯერედ ერთი თვე ძლივს გასულა, არ გასცვეთია
 ჯერ ფეხსაცმელი, რომლით იგი ცრემლის მფრქვეველი
 მისდევდა კუბოს უბედურის მამაჩემისას!
 და ახლა კია დაქორწინდა, - ოჰ, ზეცის მადლო!
 უჭკვო პირუტყვი იგლოვებდა უფრო ხანგრძლივად.
 დაქორწინდა და მერე ვისთან? ბიძაჩემთან!
 თვით მამაჩემის ღვიძლსა ძმასთან! თუმცა ძმა არის,
 მაგრამ ისე ჰგავს თავის ძმასა, ვით მე ჰერეულებს.
 ეს სულ ერთს თვესა, დიად ერთს თვეს! არ შეშრობია
 გარდმონადენნი მის ცბიერთა თვალთაგან ცრემლნი
 და ქმრის საწოლი შეაგინა სისხლის შერევით!
 ცუდ ამბებს ვხედავთ, კვლავაც უნდა ცუდს მოველოდეთ.
 გაიპე გულო, რაკი ენა უნდა დაღუძმდეს.

(შემოდიან ჰორაციო, ბერნარდო და მარცელუს)

ჰორაციო: მშვიდობა თქვენი ნახვა, ჩემო ბატონის შვილო!

ჰამლეტ: მოხარული ვარ, რომ კარგად და ჯანმრთელად ვხედავთ.
 მგონი, შენა ხარ, ჰორაციო.

ჰორაციო: დიად, ბატონო,

მე თვით გახლავართ თქვენი მონა, მოსამსახურე.

ჰამლეტ: მაგას ნუ მეტყვი, მეგობარი მიწოდე შენი.

რად წამოსულხარ, ერთი მითხარ, ვიტენბერგიდან? -
 მარცელუს, შენა?

მარცელუს: მე მიბრძანებთ?

ჰამლეტ: შენ რაღასა იქ? *(ჰორაციოს)*

არა, სთქვი სწორედ, რად მოხვედი ვიტენბერგიდან?

ჰორაციო: მიზეზი გახლავთ სიზარმაცე, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: მაგგვარსა სიტყვას შენს მტერსაც კი არ მოეუწონებ
 და შენს თავზედვე შენგან ცილსა როგორ მოგიტომენ!

ვიცი, ზარმაცი შენ არა ხარ, მაგრამ არ ვიცი,

ელსინორაში რას აკეთებ; ეს კი იცოდე,

ვიდრემდე წახვალ, ღვინის სმაში კარგად გაგწვრთინან.

ჰორაციო: მე ვიახელით მამათქვენის დამარხვისათვის.

ჰამლეტ: ნუკი დამცინი, მეგობარო! მე ეს მგონია,

შენ დედაჩემის ქორწილისთვის უფრო მოხვედი.

ჰორაციო: ერთი მეორეს, მართალს ბრძანებთ, თითქმის
 თან მოჰყვა.

ჰამლეტ: თავიანთ სარჩოს, ჰორაციო, უფროთხილდებიან:

მომზადებული დასამარხად საჭმელ-სასმელი

ცივად მიართვეს ქორწილის დღეს; - ოჰ, ნუტა ის დღე
მე არ მენახა და თუნდ ზეცას თვით ჩემს მოსისხლეს
მტერს შევხვედროდი. - მამაჩემი... თითქოს მას ვხედავ.

ჰორაციო: სადა, ბატონო?

ჰამლეტ: მე ვხედავ მას გონების თვალთ.

ჰორაციო: კეთილი სული ბრძანდებოდა, მეც კი მინახავს.

ჰამლეტ: ის კაცი იყო, ვით შეჰფერის კაცსა კაცობა...

მე ვეღარ ვნახავ იმის მსგავსსა ჩემ სიცოცხლეში!

ჰორაციო: წუხელის, ვგონებ, ვნახე იგი, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: ვინ იგი ნახე?

ჰორაციო: მამათქვენი, ჩვენი ხელმწიფე.

ჰამლეტ: მამაჩემიო?

ჰორაციო: გთხოვთ, რომ ჯერედ არ გაიკვირვოთ

და მომისმინოთ, რასაც მე თქვენ სასწაულს გეტყვით;

აი ესენიც ჩემ სიმართლეს დაამტკიცებენ.

ჰამლეტ: სთქვი, თუ ღმერთი გწამს, სთქვი, სთქვი, ჩქარა!

ჰორაციო: შუალამის დროს,

როდესაც სრული მყუდროება ჩამოვარდნილა

და ერთად მდგარან დარაჯებად ეს ყმაწვილები,

ზედიზედ ორსა ღამეს მისი სახე უნახავთ.

მამათქვენსაებრ შეჭურვილი ყოფილა იგი

თავით ფეხამდე და ნელიად, ხელმწიფებურად

სამჯერ ზედიზედ გაუვლია ზარდაცემულთ წინ

სკიპტრის მანძილზედ. ამათ შიშით ძარღვებში სისხლი

გაჰყინვიათ და სიტყვა ვეღარ შეუბუნიათ.

ესე ყოველი საიდუმლოდ შემატყობინეს

და მათთან ერთად მე დავყავი მესამე ღამე.

როგორც მიაბბეს, მეც ნამდვილად იგივე ვნახე:

იგივე სახე, იგივე დრო, იგივე ადგილი;

და მამათქვენსა ისე ჰგავდა ის მოჩვენება,

როგორც რომ ერთი ხელი ჩემი მეორესა ჰგავს.

ჰამლეტ: სად მოჰხდა ეგა?

ჰორაციო: იმ ტერასზედ, სადაც ვდარაჯობთ.

ჰამლეტ: ხმა არ გაეცით?

ჰორაციო: როგორ არა, ხელმწიფის შვილო,
 მაგრამ პასუხი არ მომიგო, თუმცა ერთხელ კი
 თავი აიღო, თითქო სურდა ხმის ამოდება;
 ამ დროს მამალმა დაიყვილა და მის ყვივილზედ
 მსწრაფლ გაეშურა, მიგვეფარა იგი თვალთავან.

ჰამლეტ: საოცარია!

ჰორაციო: გვერწმუნეთ, რომ რაც მოგახსენეთ,
 მართალი არის ყოველივე და ვალად გველო, გვეუწყებინა.

ჰამლეტ: კარგი... მაგრამ... ფრიად მალეღებებს მე ეს ამბავი. -
 ამაღამაც თქვენ იდარაჯებთ?

მარცელუს და ბერნარდო: ღიად, ბატონო.

ჰამლეტ: საჭურველი ესხა, თუ არა?

მარცელუს და ბერნარდო: შეჭურვილ იყო, როგორ არა.

ჰამლეტ: თავით ფეხამდე?

მარცელუს და ბერნარდო: თავით ფეხამდე.

ჰამლეტ: პირისახე მაშ არ გინახავთ?

ჰორაციო: ვნახეთ, ბატონო, საბურველი ახდილი ჰქონდა.

ჰამლეტ: მრისხანედ ხომ არ გიყურებდათ?

ჰორაციო: იმის სახეზედ უფრო მოჩანდა მწუხარება,
 ვიდრემდე რისხვა.

ჰამლეტ: გაწითლებული იყო იგი, თუ ნაცრისფერი?

ჰორაციო: მთლად ნაცრისფერი.

ჰამლეტ: თქვენ გიმზერდათ?

ჰორაციო: თვალგაშტერებით.

ჰამლეტ: ოჰ, ნეტავი კი მაშინ თქვენთან მეც ვყოფილიყავ.

ჰორაციო: შეშინდებოდით.

ჰამლეტ: შესაძლოა... რატომ... იქნება. - დაჰყო რამ ხანსა
 თქვენს წინაშე?

ჰორაციო: ვიდრემდე ასსა აუჩქარებლივ დაითვლიდეთ.

მარცელუს და ბერნარდო: უფრო დიდხანსა.

ჰორაციო: მე რომ იქ ვიყავ, მეტ ხანს აღარ გაჩერებულა.

ჰამლეტ: თეთრი წვერი ხომ არა ჰქონდა?

ჰორაციო: არა, შავ წვერში ჭადარა ჰქონდა გარეული,
 ვით სიცოცხლის დროს.

ჰამლეტ: ამაღამ მეც არ დავიძინებ; იქნება კიდევ გამოიაროს.

ჰორაციო: სიტყვას გაძლეეთ, რომ გამოივლის.

K245270

აქტორთა კამერის
 მართვის
 ბიზნისი

ჰამლეტ: თუ მამაჩემის სახედ მოვა, ვეტყვი მე რასმე, თუნდ ჯოჯოხეთმა პირი ჰქნას და ხმა ჩამიწყვიტოს. მხოლოდ ამას გთხოვთ, თუ აქამდის ეგე ამბავი არსად არ გითქვამთ, დღეიდანაც ნურავის ეტყვი, - და ამაღამ თუ მოხდეს რამე, გულს ჩაიჩნიეთ, მაგრამ სიტყვა კი არსად წაგცდეთ. ახლა მშვიდობით. სამაგიეროს გადაგიხდით ერთგულებისთვის. ტერასზედ მოვალ მე უთუოდ შუადამის დროს.

ყველანი: თქვენს სამსახურად მზად გახლავართ.

ჰამლეტ: სამსახურს არ გთხოვთ, თქვენ მიმეგობრეთ ისე, როგორც მე თქვენ გმეგობრობთ.

(გადიან ჰორაციო, მარცელუს და ბერნარდო)

სული უნახავთ აღჭურვილი მამაჩემისა...

ეს უცნაური ამბავია; მგონი, აქ რაღაც თვალთმაქცობაა. ნეტა როდის დადგება ღამე! დაღამებამდის, სულო ჩემო, დადეგ, დაწყნარდი! ბოროტი საქმე დღის სინათლეს ვერსად წაუკვა, თუნდ დასამალად დეღამიწა გადაეფაროს.

(გადის)

სურათი III

ოთახი პოლონიუსის სახლში

(შემოდიან ლაერტ და ოფელია)

ლაერტ: მშვიდობით, დაო! ჩემი ბარგი ხომალდზედ არის და მეც მზადა ვარ წასასვლელად; მხოლოდ ამას გთხოვ, როდესაც მგზავრსა ზურგის ქარი ჩემკენ ჰგზავნიდეს, თავს ძილს ნუ მისცემ და შენს ამბავს მომაწოდებდე.

ოფელია: განა ეჭვი გაქვს?

ლაერტ: ჰამლეტისა აბა რა გითხრა.

მისი გიჟმაჟი არშიეობა ისე მიიღე,

ვით სხვების ბაძი, ვით ჭაბუკის სისხლის სიცულქე,

ვით გაზაფხულზედ ნაადრევად გაშლილი ია,

რომელიც გვატკობს მხოლოდ ერთს წუთს

სუნით და ფერით.

ოფელია: მხოლოდ ერთ წუთსა?

ლაერტი: სწორედ ერთ წუთს. იცოდე ჩემგან,
 დიდი ბუნება მარტო ტანით არ არის დიდი,
 მაღალ ტაძარში მაღალია სულის კვეთებაც.
 იქნება ჰამლეტს შენ ამჟამად უყვარდე კიდეც, -
 ჯერ სიცრუე და ორპირობა არ დასწნევია
 მის სათნო სურვილს, მაგრამ შიში კი უნდა გქონდეს:
 მას, ვით მეფის შვილს, თვის სურვილზედ არ აქვს უფლება,
 იგი მორჩილებს თავის სისხლს და შთამომავლობას.
 მას როდი ძალუძს ის შეერთოს, ვისაც ისურვებს,
 როგორც ეს ჩვენთვის შესაძლოა. მის არჩევანზედ
 ფუძნდება მთელის სახელმწიფოს შვება-დიდება
 და ეს არჩევა უნდა მოხდეს ქვეყნის თანხმობით,
 რომლისაც თავი იგი არის. მაშ თუ კვლავ კიდეც
 სიტყვა გაგიბა სიყვარულზედ, იმდენად ენდე,
 რამდენად ძალუძს მან ეს სიტყვა საქმედ აქციოს
 და რამდენადაც უყაბულებს ამას დანია.
 იფიქრე კარგად, რა ელის შენს უმანკო სახელს,
 თუ გულდანდობით ყურს დაუგდებ მის ტკბილ გალობას,
 ან თუ უბიწო განძს ხელთ მისცემ გრძნობას მღელვარეს.
 ფრთხილად მოიქეც, ოფელია, ჩემო ძვირფასო,
 და მოურიდე გულის თქმასა, ვნებათღელვასა.
 მარტო მთვარეს რომ გადუშალოს ქალმა გულ-მკერდი,
 უბიწოებას თვისას იგი მითაც შებღალავს, -
 თვით სათნოებას ვერ ასცდება ცილისწამება.
 გაზაფხულისა ყვავილთ მატლი ხშირად მაშინ ღრღნის,
 როდესაც ნორჩნი კოკორნი ჯერ არ გაფურჩქენიათ
 და სიყმაწვილის დილის ჟამსა ზეციერს ნამზედ
 უფრო მანება გესლიანის ქარისა ბერვა.
 შიშობდე-მეთქი, შიშს თან მოსდევს უდარდებობა,
 და სიყმაწვილე, თუ სხვა არ მტრობს, თავის თავს ებრძვის.

ოფელია: მაგ დარიგების კეთილ სიტყვებს გულს ჩავისახავ
 ერთგულ დარაჯად, მაგრამ, ძმაო, მეც ამასა ვთხოვ,
 რომ არ მიჰბაძო ფარისეველ სულიერ მამებს,
 რომელნიც ჩვენ კი გვაყენებენ ეკლიან გზაზედ
 და ჯილდოდ ზეცას გვპირდებიან, მაგრამ თვითონვე,
 მსგავსად თავგასულ გარყვნილების, ბეჯითად სტკეპნენ
 გულმაიწყოებით ყვავილოვანს ცოდვის ბილიკსა.

ლაერთ: მაგას ნუ შიშობ. - რად გავჩერდი ნეტა ამდენ ხანს.
აგერ აქ მოდის მამაჩემიც.

(შემოდის პოლონიუს)

ოჰ, მამაჩემო!

ორჯერ დალოცვას თან მოჰყვება ორკეცი მადლი;
თვითონ შემთხვევა მიწვევს, ორჯერ გამოგესალმით.

პოლონიუს: ლაერთ, ჯერ კიდევ აქ ყოფილხარ? რაღას გვიანობ?
ქარმა დაჰბერა იაღქნებს და შენდა გელიან.

(თავზედ ხელს დაადებს)

წინ მიგიძლოდეს ჩემი ლოცვა და ეცადე, რომ
ესე მცირედი დარიგება გულს ჩაიბეჭდო:
ენით ნუ იტყვი, რასაც აზრობ; ნურც შეასრულებ
შეუფერებელს აზრსა რასმე. იყავ ყოველთვის
თავაზიანი, თავს კი ნურვის ნუ გაუყადრებ;
ვინც კი მეგობრად მიგაჩნია, გამოგიცდია,
ფოლადის ჯაჭვით მიიჭედე; მაგრამ იცოდე,
ხელს ნუ გაისვრი იმისთანა ახალგაზრდებთან,
რომელთ დედის რძე ჯერ ტუჩებზედ არ შემრობიათ.
შფოთს მოერიდე, მაგრამ თუკი მოგიხდა სადმე,
ისე მოიქეც, რომ შენ სხვანი გერიდებოდნენ;
ბევრი ისმინე, მაგრამ ცოტა ილაპარაკე,
ყური მიაპყარ სხვების აზრსა, შენი დაჰფარე;
ტანისამოსი შეიკერე ჯიბის შესაფერ
და ეცადე, რომ იყოს კარგი, მდიდრად მორთული,
მაგრამ ერიდე მობრწყინვალე ზიზილ-პიპილებს -
ტანისამოსზედ შეეჭყობა კაცს მის ღირსება.
დიდნი კაცნი იქ, საფრანგეთში, დიდის სიფრთხილით
და გემოვნებით ტანთ-სამკაულს ირჩევენ ხოლმე.
ფულს ნურც სხვისაგან ისესხებ და ნურც შენ ასესხებ,
რადგან სესხებით ფულსაც ჰკარგავ და მეგობარსაც,
და თუ ისესხებ, შენს საქმეებს აურ-დაურეგ.
ყველაზედ მეტად ეს გახსოვდეს, რომ შენსა სიტყვას
არ უღალატო, მაშინ სხვასაც არ უღალატებ, -
ეს მართალია ისე, როგორც ღამე დღეს მოსდევს.
ჩემმა დალოცვამ ჩაგინერგოს გულში ეს რჩევა!

ლაერთ: უმორჩილესად გეთხოვებით, ძვირფასო მამავ.

პოლონიუს: დროა, წახვიდე, მსახურებიც იქ მიველიან.

ლაერტ: მშვიდობით, დაო, რაც კი გითხარ, არ დაივიწყო.

ოფელია: ლაერტ, რაც მითხარ, გულში მაქვს მე ღრმად ჩაკეტილი და მის გასაღებს თან გაგატან.

ლაერტ: იყავ მშვიდობით! (გადის)

პოლონიუს: ერთი ეს მითხარ, ლაერტ შენ რას გეუბნებოდა?

ოფელია: ბატონო ჩემო, პრინცს ჰამლეტზედ ვლაპარაკობდით.

პოლონიუს: ეგ შენ მე კარგად მომაგონე; მე ყური მოვკარ, რომ ამ ბოლოს დროს ხშირად იგი გესაუბრება და მის საუბარს ისმენ თურმე სიამოვნებით; მე ეს მითხრეს და გამაფრთხილეს; თუ მართალია, სჩანს, ვერ აფასებ ვერც შენ თავსა, ვერც შენ ღირსებას ისე, როგორც ჩემს ასულს უნდა ეკადრებოდეს. ნამდვილი მითხარ, რა ამბავი მოხდა თქვენ შორის?

ოფელია: ბატონო ჩემო, ამ ბოლოს დროს მან რამდენჯერმე ალერსიანი სიტყვა მითხრა.

პოლონიუს: ალერსიანი სიტყვა მითხრაო!.. მე მგონია, ბავშვი აღარ ხარ

და განსაცდელი სადაც ბუდობს, უნდა გესმოდეს.

მერე გჯერა, რომ ნამდვილია მისი ალერსი?

ოფელია: რა მოგახსენოთ?

პოლონიუს: მაშ კარგია, მე მოგახსენებ:

შენ ბავშვის მსგავსად ყალბი სიტყვა ნაღდი გგონია.

უფრო ძვირფასად დააფასე შენ შენი თავი,

თორემ მაგგვარის ქცევით ლამის ჭკვიდან შემშალო.

ოფელია: მან მოკრძალებით სიყვარული გამომიცხადა.

პოლონიუს: მოკრძალებითა!.. ვიცი, ვიცი ეგ მოკრძალება.

ოფელია: თვისი სიტყვები დაამტკიცა სასტიკის ფიცით.

პოლონიუს: ეგ მახე არის მწყერთ საჭერი; მე კარგად ვიცი, როცა სისხლი სდუღს, ენა ფიცით არ იღალღება.

ნულარ მიიღებ ცეცხლად მაგ ალს, რაიც ანათებს,

მაგრამ არ ათბობს და სიტყვებთან ერთადა ჰქრება.

მორიდებული იყავ-მეთქი, ამ დღეის შემდეგ,

შენთან ლაპარაკს ნულარავის გაუადვილებ.

ჰამლეტს კი ენდე შენ იმდენად, როგორც შეჭფერის

მის სიჭაბუკეს; და ამასაც ნუ დაივიწყებ, -

თავისუფლება კაცს მეტი აქვს ვიდრემდე ქალსა.
სხვა რაღა გითხრა, - ნუ ენდობი შენ იმის ფიცსა,
იგი არ არის იმ ფერისა, რა ფერისაც სჩანს:

თუმც არაწმინდა გულისთქმათა
მოუგზავნიათ,
მაგრამ წმიდანობს, რომ ადვილად
მოხიბლვა შესძლოს. -
პირდაპირ გეტყვი, ოფელია, დღევან-
დელ დღიდან
აღარ გაბედო ლაპარაკი ხელმწიფის
შვილთან.
მე შენ გიბრძანებ, გეყურება?! ახლა
წავიდეთ.
ოფელია: როგორც მიბრძანებთ, მზა
გახლავართ, ისე მოვიქცე.
(გადიან)

სურათი IV

ტერასი

(შემოდინ კამლეტ, ჰორაციო და მარცელუს)

კამლეტ: ოჰ, როგორ ცივა და მსუსხავი ქარიც უბერავს!

ჰორაციო: მართლა რომ ისე სუსხავს, თითქო ივბინებო.

კამლეტ: ახლა რა დროა?

ჰორაციო: ჯერ არ არის, მგონი, თორმეტი.

მარცელუს: როგორ არ არის, დაჰკრა კიდეც.

ჰორაციო: დაჰკრა კიდეცა!

მე ვერ გავიგე. მოახლოვდა მაშ ახლა ის დრო,

როცა აჩრდილმა იცის ხოლმე აქეთ გამოვლა.

(მოისძის საყვირისა და ზარბაზნის ხმა)

ეს ხმაურობა რასა ნიშნავს, ხელმწიფის შვილო?

კამლეტ: ამდამ დიდი ნადიმი აქვს ჩვენს ხელმწიფესა;
მთელ ღამეს უნდა სვან და ცეკვით დრო გაატარონ,
და როდესაც კი ის მიირთმევს სადღეგრძელოსა,
სამადლობელად ზარბაზნის ხმა, საყვირ-წინწილნი

ულოცვენ თურმე ტკბილ ღვინოზედ გამარჯვებასა.

ჰორაციო: წესი ეგრა?

ჰამლეტ: დიად, წესი ეგეთი არის,

მაგრამ მგონია, თუმც შეზრდილი ვარ მე მაგ წესთან,
მის მტკიცედ დაცვას მივიწყება ემჯობინება.

მუდამ მეჯლისი, სიმთვრალე და დროს გატარება
უცხო ხალხთ თვალში თავსა გვჭრის და სახელსაც გვიტეხს;
ჩვენ გვეძახიან ლოთებს და სხვას კიდევ უარესს
და ჩვენს ქველ საქმეს, ყველგან განთქმულს ჩვენსა დიდებას
ფასიც, ღირსებაც უმცირდება ღვინის წყალობით.
ხშირად მოხდება ცხოვრებაში, რომ რამე ნაკლი,
თუნდ იყოს იგი დაბადებით თანდაყოლილი
და მისი ბრალი ეკუთვნოდეს მხოლოდ ჩვენ სხეულს;
თუნდ ჭკვისშემრყევი სისხლის ღელვა მიზეზად ჰქონდეს,
ან ჩვეულება ზრდილობისა უარმყოფელი, -
რომ იგი ნაკლი ბუნებისა, თუ ჩვენის ბედის
აღგვებუჭდავს ხოლმე სხვათა თვალში თავისის ბეჭდით
და შეუპოვრად ჩვენს სულის განძს უბრალოდ ბღალავს,
თუნდ იგი განძი იყოს წმინდა, მიუწვდომელი, -
ძირმწარის წვეთი ტკბილ ფიალას სიმწარით ავსებს.

(შემოდის აჩრდილი)

ჰორაციო: აგერ აჩრდილი მოდის კიდევ, ხელმწიფის შვილო!

ჰამლეტ: კეთილნო სულნო, ანგელოზნო, თქვენ გემფარველობდეთ!

რაც უნდა იყო, წყეული, თუ ნეტარი სული,
ცით მოსული, თუ ამომმერალი ჯოჯოხეთიდან,
ბოროტებისა, თუ სიკეთის გულსგამზრახველი, -
ისე საამო სახე გძევს, რომ უნდა გითხრა რამ.
მე შენ გიწოდებ: ჰამლეტს, მამას, დანიის მეფეს, -
ოჰ, მიპასუხე, ნუ მომაკვდენ იჭვნეულობით!
მითხარ, მაგ შენმა წმიდა ძვლებმა რისთვის დახიეს
მათი სუდარა? და ან მძიმე, ღრმა აკლდამამ,
სადაც მშვიდობით განგასვენეთ, რადა ჰქნა პირი
და მარმარილოს სამყოფიდან ზეამოგტყორცნა?
გვითხარ, რას ნიშნავს, რომ მკვდარ სხეულს,
სრულად შეჭურვილს
მოგსურვებია მთვარის სხივის დანახვა კვალად

და ღამის წყევდიადს საშიშარ ჰხდი? ან გვითხარ კიდევ,
სულს და გონებას რად გვირყევ ჩვენ, ბუნების გლახკათ,
ისეთ ფიქრებით, რასაც ჭკუა ვერ მისწდომია?!
სთქვი, ეს რად არის, ან ჩვენ რა ვქნათ, ან შენ რა გინდა?!

(აჩრდილი იწვევს ჰამლეტს)

ჰორაციო: გიწვევთ, თან წაჰყვით, თითქო ცალკე უნდა რამ გითხრათ.
მარცელუს: ჰხედავთ, ალერსით განიშნებთ, რომ შორს წაჰყვით სადმე,
მაგრამ ნუ წახვალთ.

ჰორაციო: თქვენი წასვლა როგორ იქნება!

ჰამლეტ: აქ არას ამბობს, უნდა წავეყვე.

ჰორაციო: მაგას ნუ იზამთ.

ჰამლეტ: ვითომ რაღაო, ან რას უნდა ვერიდებოდე!

ჩემი სიცოცხლე ჩალის ფასად არ მიმაჩნია
და ჩემ სულს, უკვდავს მაგასავით, ეგ ვერას უზამს.
აგერ მანიშნებს, წამომყეო; უნდა წავიდე.

ჰორაციო: როგორ იქნება, მერე ზღვისკენ რომ მიგიტყუოთ,
ან აგიყვანოთ თვალთუწდომელ სალის კლდის წვერზედ,
რაიც მალლიდან მღელვარე ზღვას ძირს დასცქერია,
და იქ მიიღოს კიდევ სხვაფრივ საშიში სახე
და მით გონება დაგიბნელოთ, ჭკვიდამ შეეშალოთ!
აბა იფიქრეთ, ისიც კმარა თქვენს გასაწირად,
რომ უფსკრულიდან გესმოდეთ ზღვის მრისხანე დრტვინვა.

ჰამლეტ: კიდევ მანიშნებს! კარგი, წადი, აი მეც მოვდე.

მარცელუს: ვერა, ვერ წახვალთ.

ჰამლეტ: მომეცალეთ!

ჰორაციო: პრინციო, დამშვიდდით, აბა სად მისდევთ?

ჰამლეტ: ბედისწერა ჩემი იქ მიწევს,

და ყოველ წვრილ ძარღვს ჩემ სხეულში აძლევს სიმტკიცეს
ნემეის ლომის ძარღვის მსგავსად. *(აჩრდილი იწვევს)*
მიძახის-მეთქი!

ხელი გამიშვით, ყმაწვილებო! შემოქმედს ვფიცავ,
ვინც კი დამიჭერს, მყის იმასაც აჩრდილად ვაქცევ!
წადი, მოვდივარ.

(ჰამლეტ ხელს ააშვებინებს და აჩრდილს გაჰყვება)

ჰორაციო: ღამის ჭკვიდამ მთლად შეიშალოს.

მარცელუს: ჩვენც უკან გავყვით, მორჩილების დრო აღარ არის.

ჰორაციო: უნდა წავიდეთ. - ამ ამბავსა, ნეტა რა მოსდევს?

მარცელუს: მგონი, დანიას ელის რაღაც უბედურება.

ჰორაციო: ღმერთმა კეთილი ბოლო მისცეს.

მარცელუს: აბა, წავიდეთ.

(გადიან)

სურათი V

მოშორებული ადგილი ტერასისა

(შემოდინან აჩრდილი და ჰამლეტ)

ჰამლეტ: სადღა მივყავარ? სთქვი! ამაზედ შორს არ წამოვალ!

აჩრდილი: ყური მომაპყარ.

ჰამლეტ: მე მზადა ვარ.

აჩრდილი: მოვიდა ის დრო, როდესაც მალე სატანჯავად უნდა დაებრუნდე გოგირდის ცეცხლში.

ჰამლეტ: ოჰ, საბრალო, ბედკრულო სულო!

აჩრდილი: ნუკი მიბრალე, რასაც გეტყვი, ის მომისმინე.

ჰამლეტ: უნდა გისმინო, ვალადაც მდევს; ილაპარაკე.

აჩრდილი: მოსმენამდის კი მოემზადე შურისძიებად.

ჰამლეტ: რაო, ეგ რა სთქვი?

აჩრდილი: მე სული ვარ მამაშენისა

და სასჯელად მძევს, ხანსა რასმე ღამე ვიარო.

დღე ცეცხლში ვიწვი, იქ ვმარხულობ და ცეცხლითვე ვწმენდ, რაც სიცოცხლეში მე ცოდვები მომიქმედნია.

აგრძალული რომ არა მქონდეს და რომ შემეძლოს

გადმოგცე ჩემის საპრობილეს საიდუმლონი,

მე ვიამბობდი ისეთ ამბავს, რომ ამ მოთხრობის

უბრალო სიტყვაც გულსა და სისხლს გაგიყინებდა,

გადმოგიყრიდა ორსავე თვალს თავის ბუდიდან,

ვით ცის მნათობნი მათ სფერიდან ცვივიან ზოლმე,

და შენსა ხშირსა, ხუჭუჭს თმასა მიაძგავსებდა

რისხვით გულმოსულ ქვემძრომ ზღარბის აბურძგნულ ეკლებს,

მაგრამ სისხლ-ხორციტ ქმნილნი ყურნი ვერ მიჰხვდებიან,

რაც ამბავია საუკუნო განსასვენებელს. -

ჰამლეტ, ახლა კი მომისმინე, ჰოი, მისმინე!

თუ გყვარებია შენ როდისმე ძვირფასი მამა...

ჰამლეტ: ჰოი, ზეცაო!

აჩრდილი: იმის მკვლელსა გადაუხადე მის ავსულობა უბუნებო.

ჰამლეტ: როგორ თუ მკვლელსა?

აჩრდილი: დიდი ცოდვაა კაცის მოკვლა, მაგრამ ეს სხვაზედ უარესია, უბუნებო, გასაოცარი.

ჰამლეტ: ჩქარა მაცნობე, ფრთებს შევისხავ ფიქრზედ უსწრაფეს და ვით არშიყი გავფრინდები შურისძიებად.

აჩრდილი: მე მჯერა შენგან, ამ ამბავს რომ შენ არ აღენთე, მაშინ იმ უმსგავს ბალახად არ ეღირებოდი, რაც ქვესენელს ლეთის ნაპირებზედ სიმსუქნით ლპება.

ჰამლეტ, მისმინე: ხმა გავარდა მთელ დანიაში,

რომ ვითომც ჩემთვის გველს ეკბინოს ბაღში წოლის დროს, - ჩემი სიკვდილი დააბრალებს ამ შეთხზულ ამბავს.

მაგრამ იცოდე, გულუბრყვილო ყმაწვილო კაცო,

რომ იმავე გველს, მამიშენის სიცოცხლის მომსპობს,

ახლა გვირგვინი მისი ადგას.

ჰამლეტ: ოჰ, წინადმგრძნობო ჩემო გონებაჲ!

მამ ეგ გველი ბიძაჩემია!

აჩრდილი: სწორედ იმ მხეცმა გარყვნილმა და სისხლის შემრევმა გრძნეულის ჭკუით, მომხიბლავთა საჩუქართ ძლევით

დაიყოლია თვალად სათნო მეუღლე ჩემი

და უნამუსოდ სარეცელი შემიგინა მე.

წყევლიმც იყოს ის ჭკუაც და ის საჩუქარიც,

რასაც აქვს ძალი ესრედ გრძნებით მოღორებისა!

ოჰ, ჰამლეტ, ჰამლეტ, ხომ გრძნობ ასეთს თავ-დამცირებას!

მე მიღალატა, მე, რომელსაც სიკვდილის დღემდე

ისე მიყვარდა, ვით შევფიცე ქორწილის ჟამსა.

მერე გამცვალა იმისთანა ურცხვ არსებაზედ,

რომელს არ ძალუძს შედარება ჩემთან ღირსებით.

მაგრამ როგორც რომ სათნობას ვერვინ შეაცდენს,

თუნდ გარყვნილება შეიმოსოს ზეცის დიდებით,

ისე ურცხვი რამ თავის საწოლს არ დასჯერდება,

თუნდ მის მეუღლეს ჰქონდეს სახე ანგელოზისა -

ციურს სარეცელს უარჰყოფს და უწმინდურს ეძებს.

მაგრამ გავჩუმდეთ, მგონია, ვგრძნობ დილის ნიავსა.

მოკლედ გიამბობ: ერთხელ როცა სადილის შემდეგ ჩემ ბაღში ვიწექ და მეძინა ჩვეულებრივად, ჩუმად მოვიდა ბიძაშენი, ფეხმოპარებით, ლენცოფის წვენით სავსე მინა ეჭირა ხელში და ის წყეული საწამლავე ყურს ჩამაწვეთა; ეს ის წვენია, რაიც სწრაფად, ვერცხლის წყალივით ტანში იბნევა და ადედებს კაცის წმინდა სისხლს, როგორც რომ რძესა მჭავე წვენი. ჩემზედაც იგი ძალი იჩინა და სნეულის ლაზარეს მსგავსად მსწრაფლად გადმეკრა წმინდა კანზედ საზიზღი ქერტლი. ეგრედ მძინარე ღვიძლმა ძმამ მე გამომასალმა სიცოცხლეს ჩემსა, ჩემსა გვირგვინს, ჩემსა მეუღლეს! ის დროც არ მომცა, რომ ცოდვები მომენანია და გამისტუმრა საშინელის სამჯავროის წინ უზიარებლად, ზეთ-უკურთხად, უაღსარებოდ.

ჰამლეტ: ჰოი, საზარო, საშინელო უსჯულოება!

აჩრდილი: თუ კაცი გქვიან, ნუ აიტან შენ ამას, ჰამლეტ; ნუ მისცემ ნებას, რომ დანიის მეფის საწოლი სისხლის შერევის, გარყვნილების ასპარეზად ჰყონ. მაგრამ რა გზასაც აირჩევდე გადახდისათვის, ნურას გაბედავ დედაშენის წინააღმდეგსა და ნუ შებღალავ იმით შენს სულს, შენსა გონებას. იგი თვით ზეცას მიანებე და მის სინიდისს; დაე, მათ სტანჯონ, მათ მოჰკითხონ. - ახლა კი წავალ; ციციანათელას მკრთალსა ნათელს ძალა აკლდება, ეტყობა, დილა მოახლოვდა. დროა, წავიდე. მშვიდობით, ჰამლეტ, მიგონებდე, არ დამივიწყო!

(გადის)

ჰამლეტ: ოჰ, ზეცის ძალნო, დედამიწავ, რაღა ვთქვა კიდევ? თუნდ ჯოჯობხეთიც მათთან იყოს! ფუ, ამ სიცოცხლეს! გულო, დამშვიდდი და ძარღვებო, ნუ მიჩლუნვდებით, უეცრად წელში ნუ მომღუნავთ. მიგონებდეთ?! საბრალო სულო, სხვას ვის უნდა მოვიგონებდე, ვიდრე ამ ბედკრულ თავში მაქვს მე მეხსიერება. შენ გიგონებდე! ჩემის ხსოვნის ფურცლებზედ წავშლი, რაც კი როდისმე ან მსმენია, ან წამიკითხავს;

წავშლი, რაც კი შიგ ჩაბეჭდილა თვალთ ნახული
 და აქ დავიცვაე მტკიცედ, ამ ჩემ გულისფიცარზედ
 მართო შენს ნათქვამს სხვა ამბავთა გაურეველად. -
 ჰოი, აესულო დედაკაცო! ჰოი, ბოროტო,
 პირით მდიმარეე, დაწყევლილო, ბოროტო გულით!
 კარგი იქნება, აქ ჩავწერო სახსოვარ წიგნში,
 რომ ბოროტ კაცსა ღიმილი არ გაუჭირდება.
 სხვაგან თუ არა, დანიაში ხომ ასე არის! *(სწერს)*
 ახლა აქ მყავხარ, ბიძაჩემო! ნიშნად რა მითხრა?
 «მშვიდობით, ჰამლეტ, მიგონებდე, არ დამივიწყო!»
 მეც ხომ შევფიცე.

ჰორაციო (გარედან): პრინცი, ჰამლეტ!

მარცელუს (გარედან): სადა ბრძანდებით?

ჰორაციო: (გარედანვე) ღმერთო, დაიხსენ!

მარცელუს: აგრე იყოს.

ჰორაციო (გარედანვე) ჰე, სად ბრძანდებით, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: ჰე, ჰე! აქეთ, აქეთევენ მოდი, ჩემო მიმინო.

(შემოდის ჰორაციო და მარცელუს)

მარცელუს: როგორა ხართ, ბატონო ჰამლეტ?

ჰორაციო: აბა, რას ბრძანებთ, რა შეიტყვით?

ჰამლეტ: საოცარი რამ.

ჰორაციო: გთხოვთ, ჩვენც გაცნობოთ.

ჰამლეტ: თქვენ გამამხელთ. მე ვერას გეტყვით.

ჰორაციო: ზეცას ვფიცავ, რომ არ გაგამხელთ.

მარცელუს: მეც არას ვიტყვი.

ჰამლეტ: მითხარით მაშ მე, კაცისაგან დასაჯერია...

სწორედ არავის არ ეტყვით კი?

ჰორაციო და მარცელუს: სასტიკ ფიცსა ვდებთ.

ჰამლეტ: ბოროტი კაცი დანიაშიც ბოროტი არის.

ჰორაციო: მაგის საცნობად რად გვინდოდა აჩრდილის მოსვლა.

ჰამლეტ: ეგ მართალია, მართალს ამბობ და მე მგონია,

სჯობს ამ ამბავს არ გამოვუდგეთ და გავიყარნეთ.

თქვენ თქვენს გზას წადით, სადაც გსურთ და გესაქმებოდეთ -

ხომ იცით, საქმეც და სურვილიც ყველას თვისი აქვს, -

მე კი ჩემ საწყალ ხვედრს ავეყვები, წავალ, ვილოცავ.

ჰორაციო: რად ლაპარაკობთ უცნაურად, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: გულით ვწუხვარ, რომ გაწყენინეთ, ძალიან ვწუხვარ.

ჰორაციო: აბა რას ბრძანებთ, აქ წყენა რა მოსატანია.

ჰამლეტ: წმიდა პატრიკის სახელს ვფიცავ, რომ დიდი წყენა

მოგაყენეთ მე. მოჩვენებას რაც შეეხება, -

პატიოსანი სული არის იგი, - მერწმუნეთ,

მაგრამ ჩვენ შორის რაც რამ მოხდა, მე ვერ გიამბობთ,

ცნობის სურვილი მოიკალით, თქვენვე დასძლიეთ. -

ახლა მე ერთის სათხოვართი უნდა მოგმართოთ,

როგორც მეგობრებს, ვით ჯარისკაცთ, ვით თანაშემზრდილთ.

ჰორაციო: რა სათხოვართი? ჩვენ მზადა ვართ, მხოლოდ გვიბრძანეთ.

ჰამლეტ: ნურავის ეტყვი, რაც ამალამ ამბავი ნახეთ.

ჰორაციო და მარცელუს: აბა ვის ვეტყვი!

ჰამლეტ: შემომფიცეთ.

ჰორაციო: ფიცით გარწმუნებთ, არავის ვუთხრა.

მარცელუს: არც მე ვიტყვი, მეც გაძლევთ ფიცსა.

ჰამლეტ: ჩემ ხმაღზედ უნდა დაიფიცოთ.

მარცელუს: ხომ დავიფიცეთ.

ჰამლეტ: ჩემ ხმაღზედ-მეთქი, გეყურებათ? ხმაღზედ.

აჩრდილი (ქვეშიდან): შეჰფიცეთ.

ჰამლეტ: აჰ, მეგობარო, მანდ ყოფილხარ? შენც მაგას ამბობ?

გესმით მისი ხმა სარდაფიდან? იფიცეთ-მეთქი!

ჰორაციო: მიბრძანეთ, როგორ დავიფიცოთ.

ჰამლეტ: დაიფიცეთ, რომ არავის უთხრათ, რაცა ნახეთ.

ხმაღზედ იფიცეთ.

აჩრდილი (ქვეშიდანვე): შეჰფიცეთ.

ჰამლეტ: ჰხედავთ, ვით დაძვრება. იქით გადვიდეთ.

აი, ჩემ ხმაღსა, ყმაწვილებო, დაადეთ ხელი

და შემომფიცეთ, არსადა სთქვათ, რაც გაიგონეთ.

აჩრდილი (ქვეშიდანვე): ხმაღზედ შეჰფიცეთ.

ჰამლეტ: ეგ კარგი სთქვი, ჩემო თხუნელა,

ეგრე ჩქარა სთხრი მიწას, განა? ოჰ, რა მუშაა!

გადავინაცვლოთ, მეგობრებო, ერთხელაც კიდევ.

ჰორაციო: დღისა და ღამის გაყრას ვფიცავ, რომ ეს ამბავი

გასაოცებლად უცხო არის.

ჰამლეტ: თუ გეუცხოვა,

ისე მიიდე, ვით უცხოსა შეეფერება.

ბევრი რამ ჰხდება, ჰორაციო, ზეცად და ქვეყნად,
 რაც ფილოსოფოსთ სიზმრად არც კი მოლანდებიათ.
 ახლა წავიდეთ. - ეგრემც ზეცის ძალნი გფარვიდეთ,
 ეს სათხოვარი შემისრულეთ: იქნება ჩემთვის
 საჭირო იყოს უცნაურის სახის მიღება
 და ჩემის ქცევის, მიხვრა-მოხვრის სხვაფრივად შეცვლა, -
 თუ მნახოთ მაშინ, ნურავის ნუ შეამჩნევენებთ,
 რომ ჩემ შესახებ საიდუმლო ვითომ რამ იცით.
 ნურც გულზედ ხელებს შემოიკრეფთ ეჭვიანობით,
 ნურც თავს გაიქნეთ, ორაზროვნად ნურაფერს იტყვიით,
 ამის მსგავსს რასმე: “ვიციით, ვიციით, ჩვენ კარგად ვიციით...”
 ან კიდევ ასე: “ჩვენ შეგვეძლო, რომ გელომებოდა,
 რომ შეგვძლებოდა იმისი თქმა...” “მე ვიცნობ კიდევ
 ამ საქმის მცოდნე ზოგიერთებს...” - ეს შემომფიცეთ.
 ეგრემც ღვთის მადლი გასაჭირში თქვენ მოგფნოდეთ.

ანრდილი (ქვეშიდან): შეჰფიცეთ.

ჰამლეტ: ჩუმად! ჩუმად იყავ! ტანჯულო სულო!

ჩემო ერთგულო მეგობრებო, თქვენად მიგულეთ
 და ეს გახსოვდეთ, რასაც შესძლებს საბრალო ჰამლეტ,
 არას დაზოგავს მეგობრობის დასამტკიცებლად.
 ღმერთმა ჰქნას, მალე მისცემოდეს ამის შემთხვევა.
 ერთად წავიდეთ. ტურზედ ხელი მაგრად გეჭიროთ.
 დროთა კავშირი დაირღვა და წყეულმა ბედმა
 მე რად მარგუნა მისი შეკვრა! - აბა, წავიდეთ.

(გადიან)

მოქმედება მეორე

სურათი I

ოთახი პოლონიუსის სახლში

(შემოდინ პოლონიუს და რეინალდო)

პოლონიუს: ეს წერილები და ეს ფული ლაერტს მიეცი.

რეინალდო: კარგი, ბატონო.

პოლონიუს: კიდევ უფრო კარგი იქნება,

ჩემო ერთგულო რეინალდო, ვიდრე ნახავდე,

სხვებს დაწერილებით გამოჰკითხო იმის ამბავი.

რეინალდო: მეც ეგ მინდოდა.

პოლონიუს: უკეთესი! ეგ კარგადა სთქვი.

ყური დამიგდე: ჯერ შეიტყვე, თუ იქ პარიზში,

ჩვენის ქვეყნიდან ვინ არიან, რას აკეთებენ,

ან როგორს ხალხში ტრიალებენ, რამდენსა ხარჯვენ:

და თუ გაიგე გამოკითხვით, მიხვევ-მოხვევით,

რომ ჩემის შვილის ცნობა ჰქონდეთ, დაუახლოვდი;

თავი აჩვენე ისე, ვითომც შორით იცნობდე;

უთხარ: «დიად-თქო, დიად, ვიცნობ მე იმის მამას;

იმის მეგობართ ცნობაცა მაქვს, ცოტა იმისიც.»

ხომ კარგად მიხვდი, რეინალდო?

რეინალდო: მიხვდი, ბატონო.

პოლონიუს: «ცოტა იმისიც»... ნუკი იტყვი «კარგად ვიცნობო.»

ზედ დაუმატე ესეც კიდევ: «ავის ზნისაა,

და ესა და ეს ნაკლიცა სჭირს». თან შეგიძლიან

სხვადასხვა ცილიც მოუგონო, მაგრამ ერიდე.

ამ ტყუილებით არ შეეხო იმის ღირსებას.

სთქვი: «გიჟმაჟია, ქარიანი, ავის ქცევისა»,

და წუნი დასდე იმის სახელს მხოლოდ ისეთი,

რაიც შეჰფერის ყმაწვილობას, თავისუფლებას.

რეინალდო: ვითომ ქაღალდსაც თამაშობდეს...

პოლონიუს: დიად, ქაღალდსაც,

ვითომც უყვარდეს მას ლოთობა, ჩხუბი და შოთი,

ვითომც გარყვნილი იყოს იგი, - ესეც კი უთხარ.

რეინალდო: ბატონო, მაგით ხომ შეეეხე იმის ღირსებას.

პოლონიუს: არა უჭირს რა, თუ სიფრთხილით შესწამებ ამ ცილს.

მაგრამ ნუ იტყვი, ვითომც იგი გარყვნილებაში

იყოს გართული; ნუკი გაჰხდი სალაპარაკოს.

ჩემი სურვილი ეგ არ არის, მე ეს მწადიან,

მის ავ-ზნეობა ცოტაოდნად გამოუსახო
 ისე, რომ იგი დააბრალონ თავისუფლებას,
 თამამის სულით წამოყრილსა ცეცხლებრ ნაპერწკლებს
 და მღელვარებას მოუდრეკელ, ურჩის სისხლისას.

რეინალდო: ახლა, ბატონო...

პოლონიუს: გინდა მკითხო, ეგრე რად ვქნაო?

რეინალდო: დიად, ბატონო, რომ მიბრძანოთ, კარგი იქნება.

პოლონიუს: ჩემს განზრახულსა მოკლედ გეტყვი და მე მგონია,
 რომ კაი საფრთხე მოვიგონე. როდესაც კი შენ
 ამ მცირე ცოდვებს ჩემ შვილს ლაერტს განგებ შესწამებ
 და დაუმატებ, რიგიანად ვერ იქცევაო,
 მაშინ შენივე მოსაუბრე, თუკი როდისმე
 თვალი მოუკრავს ლაერტის ცუდ ყოფაქცევისთვის,
 გეტყვის: «ბატონო, მეგობარო, ჩემო ხელმწიფე»,
 ვით წესი არის საუბრის დროს მათ ქვეყანაში.

რეინალდო: მესმის, ბატონო.

პოლონიუს: ასე იტყვის, ის იტყვის-მეთქი...

ჰო, რას ვამბობდი? დამავიწყდა... წირვის მადლს ვფიცავ,
 რაღაცა მქონდა მე სათქმელი... რაზედ გაეჩერდი?

რეინალდო: თქვენა ბრძანებდით, ვით წესია, ისე გეტყვისო.

პოლონიუს: მართლა, მანდ ვიყავ. დიად, დიად, სწორედ მანდ ვიყავ.

გეტყვის: «მე ვიცნობ იმ ყმაწვილსა, გუშინაც ვნახე,
 თუ გუშინწინა, ამ დღეებში, აქა და აქა,
 ამა და ამ კაცს თან მისდევდა, თქვენ მართალი ხართ;
 იქ თამაშობდა, აქ ლოთობდა, იქა ჩხუბობდა
 ბურთაობის დროს. თითქმის ესეც შევამჩნიე, რომ
 ურიგო სახლში შედიოდა, ან, მოკლედ რომ ვთქვათ,
 საროსიკიპოში და სხვა და სხვა...» ახლა მიყურე:
 სიცრუის ჩანგლით შენ დაიჭერ სიმართლის თევზსა.
 ვისაც გონება გვიჭრის, ყველა ასე ვიქცევით;
 მიხვევ-მოხვევით, გამრუდებულ, ოღრო-ჩოღრო გზით
 სწორს და პირდაპირს კვალს მივაგნებთ. შენც ლაერტისას
 ყველას შეიტყობ, ჩემი რჩევა თუ მოგაგონდა.
 გაიგე განა? ხომ მიმიხვდი?

რეინალდო: მიხვდი, ბატონო.

პოლონიუს: მაშ ღმერთი იყოს შენი შემწე; წადი, მშვიდობით.

რეინალდო: ჩემო ხელმწიფე...

პოლონიუს: შენვე ყველას ადევნე თვალი.

რეინალდო: მე ეგ ვალად მდევს.

პოლონიუს: ჰო, მუსიკაც კარგად ისწავლოს.

რეინალდო: შესმის, ბატონო. *(მიდის)*

პოლონიუს: კარგი, წადი. *(შემოდის ოფელია)*

ოჰ, ოფელია, აბა რას იტყვი?

ოფელია: ღმერთო ჩემო! შიშით ვკანკალებ.

პოლონიუს: რაო, რას ამბობ, რა შიშითა, ვერ გამიგია?!

ოფელია: მე ჩემს ოთახში საკერავსა, ვიჯექ, კკერავდი,

ამ დროს იქ ჰამლეტ შემოვარდა გულგაღელილი,

თავზედაც ქუდი არ ეხურა და გამურული

წინდები ფეხის ქუსლებამდე ძირს ჩახვეწოდა;

იმის პერანგის ფერი ეღო იმის სახესაც,

მუხლებს ერთმანეთს ცახცახითა ახლიდა იგი

და ისე ცუდად, შესაბრალოდ იყურებოდა,

თითქოს ეს არის მოსულაო ჯოჯოხეთიდან

და აპირებსო საშინელის ამბისა თხრობას.

პოლონიუს: იქნება შენმა სიყვარულმა ჭკვიდამ შეშალა?

ოფელია: რა მოგახსენოთ, თუმცა ვშიშობ, აგრე არ იყოს.

პოლონიუს: რაო, რა გითხრა?

ოფელია: დამიჭირა ჯერ ხელი მაგრად,

მერე გამშორდა ხელთუშვებლად მკლავის სიგრძემზედ,

მეორე ხელი, აი ასე, შუბლზედ დაიდო

და გაშტერებით ჩამაცქერდა პირისახეში,

თითქო დახატვა სწადდა ჩემი. დიდხანს სდგა ეგრე,

ბოლოს ხელი ხელს მომიჭირა შეუმჩნეველად,

სამჯერაც თავი ერთმანეთზედ აიდ-დაიდო

და ისე ძლიერ, საცოდავად ამოიკვნესა,

გეგონებოდათ, შეერყაო მთელი სხეული

და თან ამ კვნესას ამოჰყვავო მისი სიცოცხლეც.

მერე გამიშვა, თავი მხრებზედ მოიჭრიალა

და თავისი გზა უთვალეზოდ გაიგნო თითქო,

რადგან ვიდრემდე გავიდოდა, მე მიყურებდა.

პოლონიუს: წამოდი ახლავ, ხელმწიფესთან წამომყევ ჩქარა.

ეგ ნიშნებია სიყვარულით აღტაცებისა;

მაგვევარს ჟინს ძალუძს თავის თავი თვითვე დაღუპოს

და ჭკუის ძალნი დაგვიბნოს განწირულებით;

მანც ყოველთვის ჟინს აგრე სჭირს. დიდადა ვწუხვარ.

მკვახე სიტყვა ხომ შენ იმისთვის არა გითქვამს რა უკანასკნელ ხანს?

ოფელია: არა; მხოლოდ, როგორც მიბრძანეთ, მე ავუკრძალე ჩემთან მოსვლა და წერილებიც აღარ მივიღე.

პოლონიუს: აი მაგას გადურეკია.

მეტად ვწუხვარ, რომ დღევანდლამდე მე იმის ქცევას უფრო სიფრთხილით, გულმოდგინედ ყურს არ ვუგდებდი; მე მეგონა, რომ იგი მხოლოდ გულს აყოლებდა და მას სცდილობდა, დაედუპნე. - დასწყევლოს ღმერთმა ასეთი ეჭვი! როგორც ვატყობ, კაცს სიბერეში თვის აზრისადმი ჩაცეება ისე სცოდნია, ვით სიყმაწვილეს გაფრთხილება აკლია ხოლმე. წამოდი, მომყევ ხელმწიფესთან. ეგე ამბავი არ უნდა დარჩეს დაფარული. დაფარვას მეტი ვნება მოჰყვება, ვიდრე წყენა გამხილებასა.

(გადიან)

სურათი II

ოთახი სასახლეში

(შემოდინ ხელმწიფე, დედოფალი, როზენგრანც, ვილდენსტერნ და ამაღა)

ხელმწიფე: მშვიდობა თქვენდა, როზენგრანცო და ვილდენსტერნო!

უნდა გაუწყოთ, ასე მსწრაფლად რად მოგიწოდეთ:

იმას გარდა, რომ დიდმა ხანმა განვლო მას აქეთ,

რაც არ გვენახეთ, საქმეცა გვაქვს თქვენთან საჭირო.

თქვენც გაიგებდით ხომ ჰამლეტის გარდაქმნის ამბავს, -

დიად, «გარდაქმნას» ვუწოდებ მე, რადგანაც იგი

არც გარეგნობით, არც შინაგნად ჰამლეტს აღარ ჰგავს.

მე არ მეგონია, რომ მიზეზი მისის არევის

იყოს სხვა რამე, თუ არ იმის მამის სიყვდილი.

მე გთხოვთ ორივეს, ვით თან-შეზრდილთ ბავშვობიდანვე,

ვით მის ზნესთან და ხასიათთან დაახლოვებულთ,

დაჰყოთ რამ ხანი სასახლეში და მას ეცადოთ,

გაართოთ იგი, გადუყაროთ გულიდან სევდა.

ეგებ შემთხვევით სხვა რამ მიზეზს მიაგნოთ კიდევ

მისი ეგეთი განუყრელის მწუხარებისას,
რომლის თავიდან აცილება ჩვენვე შეგვეძლოს.

დელოფალი: იგი მუდმისად, ყმაწვილებო, თქვენ ხსოვნაშია,
და ქვეყანაზედ ორი კაცი არ მეგულება,
რომელნიც თქვენებრ უყვარდეს მას. ახლა ამას გთხოვთ,
რომ ჩვენთან დარჩეთ, შემოგვწიროთ მცირედი ხანი,
ხელი შეუწყოთ ჩვენს წადილს და ჩვენსა იმედსა
და ჩვენც თქვენს შრომას ხელმწიფურად დავაჯილდოვებთ.

როზენკრანც: მფარველნო ჩვენნო, თქვენ შეგეძლოთ, გებრძანებინათ;
ჩვენ რა ღირსნი ვართ, რომ მეუფეთ თხოვნა მოგვმართონ!

გილდენსტერნ: ჩვენ მზად გახლავართ მორჩილებად შეძლებისამებრ
და სამსახური თქვენს ფერხთქვეშე მოგვირთმევია.

ხელმწიფე: მადლობელი ვართ, როზენკრანც და
ჩემო გილდენსტერნ.

დელოფალი: მადლობელი ვართ, გილდენსტერნ და
ჩემო როზენკრანც,

და გთხოვთ ახლავე წახვიდეთ ჩემს საბრალო შეილთან, -
ვკონებ, ველარც კი იცნოთ იგი: - თქვენც, ყმაწვილებო, თან
იახელით და აჩვენეთ ჰამლეტის ბინა.

გილდენსტერნ: ნუტა ჩვენი ცდა, ჩვენთან ყოფნა კარგად მოუხდეს.

დელოფალი: ღმერთმა გისმინოს.

*(გადიან როზენკრანც, გილდენსტერნ, ზოგიერთნი მხლებელნი და
შემოდის პოლონიუს)*

პოლონიუს: ხელმწიფეო, თქვენნი დესპანნი ნორვეგიიდან
მხიარულად უკან გაიხლნენ.

ხელმწიფე: მაინც შენ მუდამ კარგის ამბის მოციქული ხარ.

პოლონიუს: განა, ხელმწიფე! დამერწმუნეთ, რომ მე თანაბრად
ვემსახურები ჩემს ღმერთსა და ჩემს ხელმწიფესა;
ერთს ვწირავ სულსა, მეორეს კი მოვალეობას.
იციოთ, რა უნდა მოგახსენოთ კიდევ, ბატონო:
თუ უწინდლებერ მიჭრის ჭკუა და გულთმისნობა,
ვკონებ, ჰამლეტის ჭკვიდან შეშლის მიზეზი ვპოვე.

ხელმწიფე: ოჰ, თუ ეგრეა, სთქვი, სთქვი ჩქარა, მწყურის, გავიგო.

პოლონიუს: ჯერეთ პასუხი მოისმინეთ თქვენთა ელჩთაგან,
შემდეგ ჩემს ამბავს, თუ ინებებთ, ხილად მოგართმევთ.

ხელმწიფე: მამ წადი, შენვე პატივი ეც, შემოიყვანე. *(პოლონიუს
გადის)* პოლონიუსმა, დელოფალო, შემატყობინა,

ვითომც ეპოვოს შენის შვილის სენის მიზეზი.

დედოფალი: მიზეზი, ვგონებ, არის მხოლოდ მამის სიკვდილი და სიკვდილს შემდეგ ჩვენი მსწრაფლი დაქორწინება.

ხელმწიფე: მაგას შევიტყობთ. - *(შემოდის პოლონიუს, ვოლტიმანდ და კორნელიუს)* ყმაწვილებო, დაბრუნებულხართ? კეთილი იყოს თქვენი მოსვლა. აბა, ვოლტიმანდ, რა ამბავს მეტყვი ჩვენის ძმისა, ნორვეგთ მეფისას?

ვოლტიმანდ: ნორვეგთა მეფემ თქვენ მრავალი მოკითხვა გიძღვნათ.

რანამს მივედით, მაშინათვე გაგზავნა კაცნი და თავის ძმისწულს აუკრძალა ჯარის მოკრეფა. მას ჰგონებოდა პოლონთ მეფეს ეომებო, და რა შეიტყო, რომ ჯარს ჰკრეფდა თქვენ წინააღმდეგ, ძლიერ შეწუხდა; ბრძანა: აკი დრო შემიძრიეს, როცა სიბერე ჭირად მჭირს და დაეუძღურდიო. მიაყვანინა ფორტინბრასი მყისვე თავისთან, ფრიად დატუქსა და ეს აღთქმაც დაადებინა, რომ თავის დღეში ვერ გაბედოს თქვენ წინააღმდეგ გამოლაშქრება. მოხუცებულს ნორვეგთა მეფეს მის მორჩილება მეტად ძლიერ ესიამოვნა და თავის ძმისწულს ყოველწლობით გადაუწვევია სამი ათასი ოქრო ჯილდოდ; თან დაავალა, რომ მოგროვილის ჯარით პოლონს თავზედ დაესხას.

(ქალაქს მიაართმევს)

ამასთან იგი ამ ქალაქით უმდაბლესად ვთხოვთ, ნება უბოძოთ ნორვეგთ ჯარსა, პოლონს მიმავალს, თქვენ სამეფოზედ გზად გავლისა, იმ პირობით კი, რომ თქვენ ქვეშევრდომთ არაფერი არ დაუშავონ. ეს პირობანი აქ სწერია, ჩემო ხელმწიფე.

ხელმწიფე: დიდად მიამა ეგ ამბავი. როცა მოვიცლით, ჩვენ წავივითხავთ მაგ ქალაქსა, პასუხსაც მივცემთ და მაგ საქმესაც მოვიფიქრებთ. ახლა კი წადით, ჯერ დაისვენეთ და მასუკან ერთად ვივანშმოთ. გმადლობთ, რომ ეგრე შეასრულეთ ბრძანება ჩვენი.

(გადის ვოლტიმანდ და კორნელიუს)

პოლონიუს: კარგად გათავდა ეს საქმეც ხომ. ახლა, ხელმწიფე და დედოფალო მწყალობელო, მე რომ მოგიყვებ,

თუ რასა ჰქვიან ერთგულება, მეფის უფლება,
 დღეს დღე რად ჰქვიან, ღამეს ღამე და ან დრო დროსა,
 ეგ ხომ იქნება დროს დაკარგვაც, დღისაც, ღამისაც.
 მაშ მოკლედ ვიტყვი, მოკლე სიტყვა სულია ჭკვისა,
 გრძელი სიტყვა კი მხოლოდ მისი სამოსელია.
 ჰო, მოკლედ ვიტყვი: თქვენი შვილი გაგიჟებულა!
 გაგიჟებულა, დიად, დიად, გაგიჟებულა.
 სხვა რა ვუწოდო, მე არ ვიცი, უჭკუო კაცსა.
 ეგ არაფერი...

დედოფალი: სათქმელი სთქვი, ნუ აზვიადებ.

პოლონიუს: არ ვაზვიადებ, დედოფალო, ღმერთმა ხომ იცის. -
 ის გიჟი არის, თქმა არ უნდა, ეს მართალია
 და მართალია, რომ ეს მეტად სამწუხაროა
 და სამწუხარო არის ისიც, რომ მართალია.
 კილოს გამობმა ახლა კარგად ვერ მოვახერხე
 და არც მცალიან - ვერიდები გაზვიადებას.
 რომ გიჟი არის, ხომ დაეთანხმდით; ახლა ეს დარჩა,
 ჩვენ ამ მოვლენის მიზეზიცა სწორე ვიპოვოთ,
 ან უკეთ რომ ვთქვათ, გავლენისა. ხომ კარგად იცით,
 ამ გავლენიან მოვლენასაც თვის მიზეზი აქვს.
 მაშ ჩვენი საქმე ასე რჩება და დანარჩენზედ
 ახლა ვიფიქროთ. მე ქალი მყავს, მოგეხსენებათ;
 დიადაცა მყავს, რადგან იგი ჩემი ქალია.
 აი ამ ქალმა მოწიწებით და მორჩილებით
 ეს მე გადმომცა. აბა ერთი ყური დაუგდეთ
 და მერე თქვენვე მოიაზრეთ, თქვენვე განსაჯეთ.

(კითხულობს)

«ზეცით გარდმოვლენილს ჩემის სულის ღმერთს,
 უუშვენიერესს ოფელიას...» მეტად უშნო და გაცვეთილი
 სიტყვებია: რა არის აბა - «უუშვენიერესს». აი კიდევ:
 «მისს ბრწყინვალე თეთრს მკერდზედ» და სხვ. და სხვ.

დედოფალი: ეგ ჰამლეტისგან მიუვიდა?

პოლონიუს: გთხოვთ, დედოფალო, ჯერედ მცირე ხანს დამაცალოთ;
 ყველას გაუწყებთ. *(კითხულობს)*

«თუნდ ნუ ენდობი ვარსკვლავთ სინათლეს,
 ნურც ცის სფერაში ტრიალსა მზისას,
 თუნდ ნუ ენდობი მართალთ სიმართლეს, -

ენდე ძალს ჩემის სიყვარულისას.

ოჰ, ძვირფასო ოფელია, ლექსების წერა მე არ მეხერხება, არ შემიძლიან ჩემი გულის კენესა რითმებისათვის ვთვალო, მაგრამ გჯეროდეს, რომ მიყვარხარ, მიყვარხარ ყოვლის უმეტესად. მშვიდობით!

შენი საუკუნოდ, ვიდრე ამ სუსტ სხეულში სული შემრჩება,
ჰამლეტ».

ჩემმა ასულმა მორჩილებით მე ეს გადმომცა
და ყველაფერი დაწვრილებით შემატყობინა,
თუ სად გაენდო მას ჰამლეტი, როდის, ან რა გზით.

ხელმწიფე: თანაუგრძნო კი შენმა ქალმა იმის სიყვარულს?

პოლონიუს: ჯერ ეს მიბრძანეთ, რა აზრისა ბრძანდებით ჩემზედ?

ხელმწიფე: ჩვენ გვჯერა შენი ერთგულება, პატიოსნება.

პოლონიუს: მეც ეგ მინდა, რომ დაგიმტკიცოთ. ახლა რას ჰფიქრობთ

თქვენ, ხელმწიფეო, ან რას ჰფიქრობს მეუღლე თქვენი?

რა შევიტყე მის სიყვარულის აღფრთოვანება -

ეს შევამჩნიე, ვიდრე ჩემი ქალი მეტყოდა -

ნუთუ გგონიათ, რომ მე იმათ მოუყურებდი,

გაუხდებოდი წინ ტაბლად და სახსოვარ წიგნად,

დაემუნჯდებოდი, ან თვალს და გულს მოვარიდებდი?!

ნუთუ თქვენ მართლა ასე ჰფიქრობთ? არა, ხელმწიფე!

რაწამს შევიტყე, მაშინათვე საქმეს შევუდეგ

და ჩემ ქალბატონს ასე ვუთხარ: «ხომ იცი კარგად,

რომ ჰამლეტ შენ წრეს არ ეკუთვნის, სხვა სფერისაა

და არ მოხდება, რასაც ჰფიქრობ». თან დავარიგე,

ჰამლეტის ნახვა იმ ჟამს იქით არ გაებედნა,

აღარც სახსოვრად საჩუქრები მიეღო მისგან

და აღარც კაცი. ეს რჩევა მას კარგად დაუჯდა;

მაგრამ ჰამლეტ კი - მოკლედ ვიტყვი იმის ამბავსა -

განდევნის შემდეგ ჯერ მეტისმეტს სევდას მიეცა,

მასუკან მადაც დაეკარგა, მასუკან ძილიც,

მერე სისუსტე მოუვიდა, დიად შესუსტდა,

მერე თანდათან ჭკუაც ცოტა შეუმსუბუქდა,

ბოლოს გონებაც დაეკარგა და აი ახლა

იგი გიჟია ჩვენდა გლოვად, ჩვენდა სატირლად.

ხელმწიფე: მაშ შენ მიზეზი ეგ გგონია?

დელოფალი: ეგ უნდა იყოს.

პოლონიუს: მითქვამს როდისმე, გთხოვთ, მიბრძანოთ:

«ეს ესე არის», რომ საქმე ბოლოს ჩემ სიტყვაზედ არ მომხდარიყოს?

ხელმწიფე: სწორედ არ მახსოვს.

პოლონიუს: რაც ახლა ვთქვი, რომ არ გამართლდეს, ეს თავი ამ ტანს მომაშორეთ. თუ კვალს მივაგენ, მე საიდუმლო ვერას გზით ვერ დამემალება, თუნდ დედამიწის შუაგულში ბინა დაიდოს.

ხელმწიფე: ახლა რას იტყვი, აბა, სწორე როგორ შევიტყვოთ?

პოლონიუს: მოგეხსენებათ, იგი ხშირად ამ ღერეფანში სეირნობს ხოლმე.

დედოფალი: სწორედ ამბობს.

პოლონიუს: მეც სწორედ ამ დროს

განგებ ჩემს ასულს გამოვგზავნი ღერეფანშივე და ჩვენ, მეფეო, ფარდას უკან ამოვფარნეთ. თვალი ადევნეთ მათ შეხვედრას და თუ არ მიხვდეთ, რომ ოფელიას სიყვარულით გაგიუბეულა, გამომამკვეთ სახელმწიფოს მართვის რჩევიდამ და გუთნის-დედად დამაყენეთ, უბრალო მწყემსად.

ხელმწიფე: კარგი, ეგ ვცადოთ.

(შემოდის ჰამლეტ წიგნის კითხვით)

დედოფალი: საცოდავი! ერთი შეჰხედეთ,

როგორ მწუხარედ, წიგნის კითხვით მოდის აქეთკენ!

პოლონიუს: თქვენ მომეცალეთ, ორნივე ჩქარა გარეთ გაბრძანდით.

მე მარტო მივალ და ლაპარაკს დავუწყებ რასმე.

(გადიან ხელმწიფე, დედოფალი და ამაღლა)

როგორა ბრძანდებით, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: მადლობა ღმერთს, კარგად გახლავართ.

პოლონიუს: მე ველარა მცნობთ, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: ძალიან კარგადა გცნობ, შენ თევზის ვაჭარი ხარ.

პოლონიუს: არა, ბატონო.

ჰამლეტ: მაშ ნეტა იმისთანა პატიოსანი კაცი იყო.

პოლონიუს: ეგ რა ბრძანეთ, ხელმწიფის შვილო, პატიოსანიო?

ჰამლეტ: მე რომ ამ ქვეყნის ტრიალსა ვხედავ, პატიოსანი კაცი მხოლოდ ერთს ათი ათასში გამორჩეულსა ჰქვიან.

პოლონიუს: ნამდვილი ბრძანებაა.

ჰამლეტ: არა თუ? თვითონ მზეც კი ძაღლის მძოვრში მატლს აჩენს და, ღვთაებრ ბრწყინვალე, აყროლებულს ლეშს არ ერიდება. - შენ ქალი გყავს?

პოლონიუს: დიად, ბატონო.

ჰამლეტ: იმას მზეზედ ნუ ატარებ. მზისგან განაყოფიერება ზეგარდმო მადლია, მაგრამ თუ შენმა ქალმა ნაყოფი გამოიღო, მაშინ უფრთხილდი, მეგობარო.

პოლონიუს: მაგითი რა გენბავთ ბრძანოთ?! *(იქით)* კიდევ ჩემ ქალს გადასწვდა. პირველად კი ვერ მიცნო, მითხრა, თევზის ვაჭარი ხარო. ძალიან შეურია. მეც ჩემს ყმაწვილობაში სიყვარულმა ბევრი ტანჯვა გამომატარებინა. თითქმის მეც ეგრე მომივიდა. აბა ერთი კიდევ გამოველაპარაკო: - რასა კითხულობთ, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: სიტყვებს, სიტყვებს, სიტყვებს.

პოლონიუს: რა ამბავია მერე, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: სად რა ამბავი უნდა იყოს?

პოლონიუს: მე მოგახსენებთ, რა ამბავსა კითხულობთ-მეთქი?

ჰამლეტ: ცილისწამებას, ჩემო ბატონო. ერთი ვიდაც წუწკი სატირიკოსი გვარწმუნებს, ბერეკაცებს თეთრი წვერი აქვთო, სახე აქვთო დაჭმუჭვნილი და თვალბში სქელი, ფისის მსგავსი, ამბრი ჩამოსდითო; ჭკუაზედ თხლად არიან და მუხლებში ღონე აკლიათო. მე ეს ყველაფერი სრულ ჭეშმარიტებად მიმაჩნია, მაგრამ გამომჟღავნება კი არაფერი პატიოსნებაა. აი შენთვისაც ადვილია ჩემსავით გაყმაწვილება, თუ კიბოსავით უკან-უკან ფოფხვას დაიწყებ.

პოლონიუს *(იქით):* თუმცა გიჟია, მაგრამ წყობისად კი ლაპარაკობს. *(ჰამლეტს)* ქვევით ჩაბრძანებას ხომ არ ინებებთ, ბატონო ჩემო?

ჰამლეტ: საფლავში?

პოლონიუს: მართლა რომ ეგეც ქვევით ჩაბრძანება იქნება. *(იქით)* ხანდისხან რა მოსწრებული სიტყვა აქვს. ზოგჯერ სიგიჟეში კაცი იმისთანა რასმე იტყვის, რასაც სიტყვიანეში ვერც კი მოიფიქრებდა. ახლა კი თავს დავანებებ და ისე მოვახერხებ, რომ ჩემი ქალი და ეს ერთად შეეყვარო. - ხელმწიფის შვილო, ნება მიბოძეთ რომ გიახლოთ.

ჰამლეტ: ისე ადვილად ვერას დაგიბობ, როგორც მაგ ნებას, სიცოცხლის გარდა, სიცოცხლის გარდა, სიცოცხლის გარდა!

პოლონიუს: მშვიდობით ბრძანდებოდეთ, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: ოჰ, ეს ჩერჩეტი, გამოტვინებული ბებრები!

(შემოდის როზენკრანც და გილდენსტერნ)

პოლონიუს: თუ ჰამლეტს ეძებთ, აგერ იქა დგას.

როზენკრანც *(პოლონიუსს):* გმადლობთ, ბატონო.

(პოლონიუს გადის)

გილდენსტერნ: ჩემ საყვარელს ბატონს ვახლავარ.

როზენკრანც: ჩემ ძვირფასს ბატონს ვახლავარ უმორჩილესი მონა.

ჰამლეტ: ოჰ, ჩემო ძვირფასო მეგობრებო. რასა იქ, გილდენსტერნ?

შენ რაღასა იქ, ჩემო როზენკრანც? როგორა ხარ?

როზენკრანც: გახლავართ ისე, როგორც შეეფერება დედამიწის უმნიშვნელო შვილებს.

გილდენსტერნ: ბედნიერნი ვართ იმითი, რომ მეტისმეტად ბედნიერნი არა ვართ და ბედს მალლა ქოჩრის წვერზედ არ ვზივართ.

ჰამლეტ: არც ხომ იმის ფეხქვეშა ხართ მოქცეული.

გილდენსტერნ: არა, ბატონო.

ჰამლეტ: მამ გეტყობათ, სარტყელთან იქნებით, საცა უფრო მოწყალების გამცემი ალაგია.

გილდენსტერნ: დიად, ბატონო, იმისი წყალობა არ გვაკლია.

ჰამლეტ: მამ თქვენ ბედის საიდუმლოს ალაგთან დაახლოებული ყოფილხართ. ან რა გასაკვირველია, - ის ხომ ნამუსზედ ხელაღებული ქალია. - ახალი ამბავი რა იცით?

როზენკრანც: არაფერი, ბატონო, იმის გარდა, რომ ეს ქვეყანა თითქო უფრო გაპატიოსნდა.

ჰამლეტ: მამ მეორედ მოსვლის დღე უნდა მოახლოებული იყოს; მაგრამ ეგ თქვენგან მოტანილი ამბავი მართალი არ არის; სჯობს, ისევე თქვენი საკუთარი ამბავი ვიკითხო: რა უყავით, მეგობრებო, ბედს ისეთი, რომ აქ, ამ საპყრობილეში გამოვიტყუმრათ?

გილდენსტერნ: საპყრობილეში, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: დანია საპყრობილეა.

როზენკრანც: მამ ქვეყანაც საპყრობილე ყოფილა.

ჰამლეტ: სწორედ საპყრობილეა, რომელშიაც ბევრი შენობაა, ბევრი ხერელი, ბევრი ჯურღმული. დანია ერთი უარესი ჯურღმულთაგანია.

როზენგრანც: ჩვენ ეგ არა გვგონია ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: თქვენ ეგ არა გგონიათ? შეიძლება. კარგი და ცუდი თავისთავად როდი სადმეა, მას მხოლოდ კაცის გონება შეჰქმნის ზოლმე. ჩემთვის კი დანია საპყრობილეთა.

როზენგრანც: ეგ თქვენის დიდებისმოყვარეობის ბრალი უნდა იყოს, ეს ქვეყანა მეტად ვიწროა თქვენის ფართო სულისათვის.

ჰამლეტ: ოჰ, ღმერთო ჩემო! მე თუნდა კაკლის ნაჭუჭში მომწყვდეული ვიყო, ჩემი თავი დაუსრულებელის სივრცის მფლობელი მეგონებოდა, ოღონდ ცუდ სიზმრებს არა ვხედავდე.

გილდენსტერნ: კიდევ ეგ სიზმრებია დიდებისმოყვარეობა. დიდების მოყვარე კაცის არსება ჩრდილია სიზმრისა.

ჰამლეტ: მერე თვითონ სიზმარიც ზომ ჩრდილია.

როზენგრანც: მართალსა ბრძანებთ. და დიდებისმოყვარეობაც ისეთი მსუბუქი და ჰაერის მსგავსია, რომ იგი ჩრდილია ჩრდილისა.

ჰამლეტ: მაშ გლახაკები სხეულნი ყოფილან, ქვეყნის მეფენი და სახელგანთქმულნი გმირნი კი იმათნი ჩრდილნი. არ წავიდეთ აქედან? დამერწმუნეთ, ახლა მაგისთანა საგნებზედ სჯა არ მეადვილება.

როზენგრანც და გილდენსტერნ: მზად გახლავართ თქვენის სამსახურისათვის.

ჰამლეტ: თუ ღმერთი გრწამთ, სამსახურისას ნურას მეტყვიეთ. მე არ მინდა თქვენ სხვა ჩემ მხლებელთ დაგადართ. დამერწმუნეთ, როგორც პატიოსან კაცს, თავი მომაბეზრა ამდენმა სამსახურმა. მე თქვენ ისე მეგობრულადა გკითხავთ, რამ მოგიყვანათ ელსინორაში?

როზენგრანც: ჩვენ თქვენს სანახავად ვიახელით, სხვა საქმე არა გვქონია რა.

ჰამლეტ: სწორედ გლახაკი ვარ, მაღლობის შეძლებაც არა მაქვს. მაგრამ გმადლობთ მაინც, მეგობრებო. მერწმუნეთ, ჩემი მაღლობა საკმაოდ ძვირფასია, ნახევარფლური ღირს. მაშ დაბარებული არა ხართ? თქვენ თვითონ მოხვედით? თქვენი-სავე სურვილით? სთქვით, რაღა; ნუ ყოყმანობთ; სწორე მითხარით.

გილდენსტერნ: რა უნდა მოგახსენოთ, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: რაც გნებავდეთ, მხოლოდ პასუხი კი მომიგეთ. დაგიბარეს, განა? თქვენივე სახე ამხელს თქვენს საიდუმლოს და გულში იმდენი ეშმაკობა არა გაქვთ, რომ ეგ სახე გადაისხვაფეროთ.

მე კარგად ვიცი, თქვენ ჩვენის ღვთისნიერის ხელმწიფისა და მის მეუღლისაგანა ხართ დაბარებული.

როზენკრანც: რისთვის უნდა დავებარებინეთ, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: ეგ თქვენ უნდა ამიხსნათ. გაფიცებთ ჩვენს უწინდელს მეგობრობას, ერთად გატარებულს დროს ჩვენის ახალგაზრდობისას, ჩვენს ერთმანეთის განუქრობელ სიყვარულს, ყოველისფერს ძვირფასს თქვენთვის, რასაც კი ჩემზედ უკეთესი მოლაპარაკე მოიგონებდა, გაფიცებთ-მეთქი ყოველს ამას, - ნუ დამიძალავთ, სწორედ მითხარით, დაგიბარეს, თუ არა?

როზენკრანც (გილდენსტერნს): შენ რას იტყვი?

ჰამლეტ (იქით): გგონიათ თვალი მოგაშოროთ?! - თუ ჩემი სიყვარული გაქვთ, ნუ დამიძალავთ.

გილდენსტერნ: დიად, ხელმწიფის შვილო, დაგვიბარეს.

ჰამლეტ: მე თვითონ გატყვივით, რისთვისაც და თქვენგანვე გამხელას თავიდან აგაცილებთ; მაშინ ხელმწიფისა და დედოფლის მიერ თქვენდა მონდობილ საიდუმლოს ბეწვიც არ შეეშლება. ამ ბოლო დროს, მე თვითონ არ ვიცი რა მიზნით, მხიარულება მომესპო; ჩვეულ დროს გატარებას თავი დაგანებე; გულს ისეთი მძიმე სევდა შემომამწვა, რომ ეს შვენიერი ქმნილება - დედამიწა ხრიოკ კლდედღა მიმაჩნია; ეს საუცხოვო, ჰაეროვანი სახურავი, ჩვენზედ გადმოვიდებული ცის კამარა, ეს დიდებული ოქროსფერად ბრწყინვალე ჭერი სულისშემხუთველი, დაშხამული ბუდი მგონია. ხომ შვენიერი ხელოვნებაა ადამიანი: ჭკუით დიდებული, სრული ნიჭიერებით, აგებულებით ახოვანი, მიხვრამოხვრით საოცარი, საქმით სწორი ანგელოზისა, გონიერებით ღვთისა, - და ეს თვალი ქვეყნისა, ეს ცხოველთა მეფე ჩემთვის მხოლოდ მიწა და მტვერია. მე აღარც კაცის ნახვა მიაძებ, აღარც ქალისა, თუმცა ღიმილზედ გატყობ, რომ ეს ჩემი სიტყვა არა გჯერა.

როზენკრანც: მე ეგ ფიქრადაც არ მომსვლია, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: რად გაიცინე, მაშ, როდესაც ვთქვი, აღარც კაცის ნახვა მიაძებ-მეთქი.

როზენკრანც: მე გავიფიქრე, რომ თუ კაცის ნახვა აღარ ვიამებათ, ვერაფრად დაუხვდებით აქტორებს, რომელნიც გზაზედ შეგვხვდენ და ეს არის ახლა აქ თქვენდა სამსახურად ვიახლებიან.

ჰამლეტ: რადა? რომელი მათგანიც კი ხელმწიფობას თამაშობს, მობრძანდეს, ჩემგან მათის დიდებულების შესაფერ ხარკს

მიიღებს. მოგზაურმა რაინდმა თავის მოჩვენებულ ფარ-
ხმალი იხმაროს; ყმაწვილკაცს ოხვრა ტყუილად არ ჩაუვლის;
ხუმარას ღმერთმა მშვიდობით გაათავებინოს თავისი როლი;
მასხარამ ისინი აცინოს, ვისაც ფილტვებში ელიტინება და
ყმაწვილმა ქალმა თავის გულისპასუხი თამამად წარმოსთქვას,
თუ ურითმო ლექსებმა გზაზედ არ შეაფერხეს. რომელი აქტო-
რები არიან ეგენი?

როზენგრანც: რომელნიც თქვენ ისე ძალიან მოგწონდათ. ტრაგიკო-
სები გახლავან ქალაქიდან.

ჰამლეტ: მერე აქა-იქა წანწალი რად დაუწყიათ? ხომ ერთ ალაგს
ყოფნა ერჩიათ სახელისთვისაც და შემოსავლისათვისაც.

როზენგრანც: მე მგონია, ამის მიზეზი ახალი წესების შემოღებაა.

ჰამლეტ: ისევ იმავე პატივისცემაში არიან, როგორც ჩემს ქალაქში
ყოფნის დროს იყვნენ? ხალხი მისდევს?

როზენგრანც: არა, ისე აღარ მისდევს.

ჰამლეტ: რა მიზეზია, ხომ არ დაჟანგდნენ?

როზენგრანც: ისინი ისევ უწინდელებზე შრომობენ, მაგრამ ახლა
ხალხი ვიღაც ბავშვების დასს უფრო უგდებს ყურსა. ეს
ახლადგამოჩეკილი ჭყვირიან, რაც ძალი და ღონე აქვთ აზრის
მიუხედავად და აღტაცებულ ტაშსაც ეღირსებიან ხოლმე. ესენი
არიან ახლა მოდად მიღებულნი და ისე ავად იხსენიებენ
უბრალო მოთამაშეებს - როგორც ისინი უწოდებენ - რომ
მრავალნი ხმალშემორტყმულნი ბატის კალმის შიშით თეატრში
ვეღარ შედიან.

ჰამლეტ: როგორ, მართლა ბავშვები არიან? მერე ვინ პატრონობს
იმათ, ან ფულს ვინ აძლევს? განა მაგ საქმეს მართო იმ
დრომდე უნდა მისდიონ, ვიდრე ხმა ექნებათ? მასუკან, როცა
ეგენიც უბრალო აქტორები შეიქმნებიან - უბრალონი შეიქმნე-
ბიან, თუკი მაგაზედ მეტი ნიჭი არა აქვთ, რაცა სთქვი - მაშინ
რა მადლობას გადუხდიან იმ მწერლებს, რომელნიც ახლა მათ
მომავალს ბედს სასაცილოდ აგდებინებენ.

როზენგრანც: ამ ორ გუნდს ერთმანეთში დიდი უსიამოვნობა აქვს და
ხალხსაც ცოდვად არ მიაჩნია მათი საჩხუბრად წაქეზება. ერთ
დროს ფლურიც არ შემოვიდოდა იმ წარმოდგენაში, რომელშიაც
ერთი გუნდის ავტორები და აქტორები მეორე გუნდს ჩხუბს არ
აუტეხდნენ.

ჰამლეტ: განა ეგ შესაძლებელია?

გილდენსტერნ: ბევრის თავს მოხვედრია ამ ჩხუბებში.

ჰამლეტ: მერე ბავშვებმა სძლიეს?

როზენგრანც: დიად, სძლიეს; სძლიეს თვით ჰერკულესს თავის დედამიწის ბურთით.

ჰამლეტ: არც ეგ მივირის. ბიძაჩემი ახლა დანიის მეფეა და ვინც მამაჩემის სიცოცხლის დროს მაგას მასხარად იგდებდა, ახლა მაგის პატარ-პატარა სურათებში ოცს, ორმოცს, ორმოცდაათს, ასს დუკატს აძლევს. ამ ამბავში რაღაც არის უცნაური. ნეტავი ფილოსოფოსთ სწავლას მაინც შეეძლოს ამის მიგნება.

(გარედან მოისმის საყვირის ხმა)

გილდენსტერნ: აგერ აქტორები გზღებიან.

ჰამლეტ: ყმაწვილებო, კეთილი იყოს თქვენი მოსვლა ელსინორაში. მომეცით ხელი. სტუმრის მიღება ზრდილობითა და თავაზით უნდა. ნება მომეცით, მეც ასე მიგიღოთ, თორემ იქნება იფიქროთ, რომ აქტორების მოსვლა თქვენ მოსვლაზედ მეტად მესიამოვნა, რადგან ახლავე გეტყვით, მე აქტორებს ძალიან ტკბილის ენით მივეგებები. მამა თქვენი ნახვა, თუმცა მამა ბიძაჩემი და ძალუა დედაჩემი ძალიან შემცდარნი არიან.

გილდენსტერნ: რაში ბრძანდებიან შემცდარნი?

ჰამლეტ: მე ჭკუიდან შეშლილი მხოლოდ მაშინა ვარ, როცა ქარი ჩრდილოთ-დასავლეთით უბერავს; სამხრეთის ქარში კი ბაყაყიყლპიას და ქორს ერთმანეთში კარგად გავარჩევ.

(შემოდის პოლონიუს)

პოლონიუს: მშვიდობა თქვენი ნახვა, ბატონებო.

ჰამლეტ: ყური დაუგდე, გილდენსტერნ და შენც, როზენგრანც. თითო ყურთან თითო მსმენელი მოსდის. ამ დიდ ბავშვს ჯერ კიდევ ბავშვის პერანგი არ გამოუცვლია.

როზენგრანც: იქნება მეორედ გაბავშვდა. ასე ამბობენ, ბერივაცს ბავშვობა ორჯერა აქვს გამოვლილიო.

ჰამლეტ: მე წინდაწინვე მითქვამს, იმისთვის მოდის, რომ აქტორების ამბავი მაცნობოს. აბა უყურეთ: - თქვენ მართალს ამბობთ, დიად, ეგ ორშაბათ დილით მოხდა.

პოლონიუს: ბატონო ჩემო, მინდა ახალი ამბავი გაუწყოთ.

ჰამლეტ: ბატონო ჩემო, მეც მინდა ახალი ამბავი გაუწყოთ:

«როდესაც რომში როსციუსი აქტორად იყო...»

პოლონიუს: აქტორები გაიხლნენ აქ, ბატონო ჩემო.

ჰამლეტ: იქნება მართლა!

პოლონიუს: პატიოსან სიტყვას გაძღვეთ.

ჰამლეტ: «... ყოველ მათგანსა სახედარი ჰყავდა საჯდომად»

პოლონიუს: მაგათ ქვეყანაზედ აქტორი ვერა სჯობს: ვერც ტრაგედიაში, ვერც კომედიაში, ვერც ისტორიულ წარმოდგენაში, ვერც იდილიაში, ვერც იდილიურ-კომიურში, ვერც ისტორიკულ-იდილიურში, ვერც ტრაგიკულ-ისტორიკულში, ვერც ტრაგიკულ-კომიურ-ისტორიკულ-იდილიურში. მაგათთვის სულ ერთია, თუნდ სანახავი ერთსა და იმავე ალაგას იყოს, თუნდ იგი იყოს დაუსრულებელი პოემა, სენეკა თავისებურად მძიმე აღარ გვეჩვენება და პლავტუსი თავისებურად მსუბუქი. ოხუნჯობასა და თავისუფალ ლაპარაკში კიდევ მაგათ ვერავინ შეედრება.

ჰამლეტ: «ოჰ, იეფთაე, შენ მსაჯულო ისრაელისა»,
რა ძვირფასის საუნჯის პატრონი ხარ.

პოლონიუს: რა საუნჯესა ბრძანებთ, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: არ იცი?

«მას ერთადერთი შვენიერი ასული ჰყავდა
და განუზომელ სიყვარულით იგი უყვარდა».

პოლონიუს (*იქით*): კიდევ და კიდევ ჩემი ქალი!

ჰამლეტ: ტყუილს ვამბობ, ბებერო იეფთაე?

პოლონიუს: თუ მე მიწოდებთ იეფთაეს, ხელმწიფის შვილო,
მართალია, მე ერთი ქალი მყავს და განუზომელ სიყვარულითაც მიყვარს.

ჰამლეტ: ეგ ერთი მეორეს არ მოსდევს.

პოლონიუს: მაშ რა მოსდევს?

ჰამლეტ: მოსდევს, რომ

«ელოდე იმას,
რაც სურს განგებას».

და ესეც ხომ იცი:

«იგი მოხდება,
რაც გარდაწყდება».

დანარჩენი ამ ლექსებისა საგალობლის პირველ ტაეპში მოსძებნე, თორემ, ხომ ჰხედავ, მე სიტყვას მაწყვევტინებენ.

(*შემოდის ოთხი, ან ხუთი აქტორი*)

გამარჯვება, ყმაწვილებო, გამარჯვება. - ოჰ, მოხარული ვარ, რომ კარგადა გხედავთ. - მობრძანდით; - შენ, ჩემო

ძველო მეგობარო, რამ სიდიდე წვერი გამოგვვლია მას აქეთ, რაც არ მინახავხარ. დანიაში ჩემს მოსაბაძად ხომ არ მოხვედი? ყმაწვილო-ქალო, შენ ახლა ზეცას ერთი ქუსლის სიმაღლეზე დაახლოებიხარ. ღმერთმა ნუ ჰქნას, რომ შენი ხმა ისე მიწყდეს, როგორც გახეხილი ოქროს წკრიალი. - მობრძანდით, მობრძანდით. აბა, ჩვენ ქორით მონადირე ფრანგებივით პირველსავე ნადირს მივესიოთ. თქვენის ხელოვნების ნიმუშად ერთ-ერთი საგრძნობელი ლექსი სთქვით.

პირველი აქტორი: რომელი ლექსი, ბატონო ჩემო?

ჰამლეტ: მე მახსოვს, ამას წინად შენგან ერთი ლექსი გავიგონე. თეატრში იმ პიესის წარმოდგენა არა ყოფილა, თუ მარტო ერთხელ იყო, არ ვიცი. ხალხს არ მოსწონდა. იგი ხიზილა-ლა იყო გემოვნების უქონელთათვის, მაგრამ ჩემის აზრით და სხვების აზრითაც, რომელთაც ამ საქმეში ჩემზედ მეტი ესმით - ჩინებული წარმოსადგენია; შევნიერის ხელოვნებით და სიმარტავით სურათ-სურათად დაყოფილი. მე მახსოვს, ერთი ამბობდა, სიტყვებს მარილი და სანელებელი ცოტა აქვს და თვითონ მოთხრობასაც ატყვია, რომ ავტორს გრძნობიერება ჰკლებია, მაგრამ მაინც საკმაოდ მარტივია და უფრო შევნიერია, ვიდრე განგებ გაშვენიერებულო: მე სხვებზედ მეტად იქ ერთი ლექსი მომწონდა, ენეასის და დიდოს ლაპარაკი, მეტადრე, როდესაც ენეასი უამბობს პრიამის სიკვდილის ამბავს. თუ კიდევ გახსოვს, აბა ერთი ამ სტრიქონილამ დაიწყე - გეტყვი ახლავ...

«მძვინვარე პიროს, ვითარ მხეცი პირკანიისა...»

არა, ასე არ არის, მაგრამ პიროსით კი იწყება.

«მძვინვარე პიროსს - აღჭურვილსა შავის ფარ-ხმალით, მსგავსით მის შავის განზრახვისა და შავის ღამის, როს იგი იწვა შავბედითის ხის ცხენის გვაშში, - ახლა თავისი საჭურველი შიშის აღმძვრელი უფრო საზარელ სამკაულზე გარდაუცვლია:

წითელის სისხლით შეღებილა თავით ფეხამდე, მამათა სისხლით, დედათ სისხლით, სისხლით ქალ-ვაჟთა; გამოწრთობილა ფოლადივით ქუჩების ცეცხლში, რომელთ წილად ხედათ მამხილებლის, წყეულის შუქით გზის განათება თავიანთის მეფის მკვლელისა.

პიროს, მძვინვარე ჯოჯოხეთის ცეცხლით და რისხვით,

თვალთ-ნაპერწყლების გამომცემი, სისხლით შესვრილი ეძებს მოხუცის მამათმთავრის პრიამის კვალსა».

ახლა შენ განაგრძე.

პოლონიუს: ღმერთს გეფიცებით, ხელმწიფის შვილო შევნივრავდა ბრძანეთ, მარტივის კილოთი და საამო გამომეტყველებით.

პირველი აქტორი: «აგერ მიაგნო მოხუცს პრიამს. იგი ამჟამად უღონოდ ქმნილი ბერძენთა გმირს ვედარას აკლებს და იმის მკლავსა აღარ ერჩის ბებური ხმალი.

აგერ პიროსი მისწვდა კიდეც გაცოფებულ ღმერთსა პრიამს, მოუქნია ხმალი ძლიერად და მარტო მის ხმლის მიმოქნევის ქარმა, ზუილმა ღონემიხდილსა მოხუცებულს მუხლი მოჰკვეთა.

ეს იგრძნო თითქო ილიონმა მიყუჩებულმა, ცეცხლი მოედო მის შენობებს საძირკვლებამდე და ნგრევის ჭექამ წუთსვე პიროსს სმენა მიჰხადა.

აგერ მის ხმალი, რომლის დაკვრას ლამობდა იგი მოხუცებულის პრიამისა ჭაღარა თავსა, თითქო ჰაერში დაეკიდოთ. თვითონ პიროსი

უძრავადა დგას დახატულის მტარვალის მსგავსად, თითქო მოესპოთ მისთვის ნებაც და ძლიერებაც.

მაგრამ ვით ხშირად წვიმა-ავდრის და ქუხილის წინ ცასა და მიწას მყუდროება მოეფინება,

ჩადგება ქარი და ღრუბელნიც დაწყნარდებიან

და ვით უეცრად საზარელი ჭექა-ქუხილი

გააპობს ხოლმე დედამიწას, - ისე პიროსი

განმეორებით წააქეზა შურისძიებამ

მისის საშინელ განზრახვისა აღსასრულებლად.

ციკლოპს ჩაქუჩი არ დაუკრავს ისე გულგრილად,

როდესაც იგი მარსს უჭედდა მტკიცე საჭურველს,

ვით პრიამს ხმალი სისხლიანი დასცა პიროსმა.

ჰოი, შენ ბედო უნამუსო! ოჰ, ზეცის ძალნო,

ერთად შეკრბენით და წაართვით მას ძლიერება,

მიღეწ-მოღეწეთ მისის ჩარხის სოლი და ფერსო

და მორგვი ზეცით დაუგორეთ თუნდ ქვესენელამდე.»

პოლონიუს: ეს ძალიან გაგრძელდა.

ჰამლეტ: შენს წვერსავით. ორივეს დალაქი ეჭირვება. - გთხოვ,

განაგრძო. ეს ან ზტუნვას უნდა უყურებდეს და უმართებულო

ლაპარაკი ესმოდეს, ან სთვლემდეს. განაგრძე, განაგრძე,
ჰეკუბაზედაცა სთქვი.

პირველი აქტორი: «ღმერთო, ვინ ნახა დედოფალი
მკერდგაღელილი»...

ჰამლეტ: მკერდგაღელილი დედოფალი?

პოლონიუს: ეგ ჩინებულადა სთქვა: «მკერდგაღელილი დედოფალი...»
ჩინებულა.

პირველი აქტორი: «როს უგზო-უკვლოდ ფეხშიშველი დარბოდა იგი
და ცეცხლის ალთა ჩაქრობასა ცრემლით ლამობდა.
უბრალო მწვარი ეკრა თავზედ, რომელზედაც მას
დედოფლის ჯილა უნდა სდგმოდა, და გამხდარს მხრებზედ
მანტიის ნაცვლად სახურავი წამოებურა,
რომლისთვის უცებ შიშის ზარით ხელი მოეულო.
ვინც კი ნახავდა მისს ამ ყოფას, გამწარებული
გესლაკრეფილის ენით ბედსა შეაჩვენებდა.
თვითონ ღმერთთაც რომ განეცადათ ჰეკუბას სახე,
როდესაც იმან დაინახა, ვითარ პიროსი
თვის შესაქცევად ხმლით ჰკუწავდა მის მეუღლის გვამს,
რომ ეგრძნოთ იმათ აღმოკენესა მისი საზარი, -
თუ კაცთა საქმეს მოქმედება აქვს რამე მათზე,
მაშინ ისინიც სიბრალულით ცრემლს წამოღვრიდნენ».

პოლონიუს: შეჰხედეთ ერთი, სახეზედ როგორ შეიცვალა და თვა-
ლებში ცრემლი მოერია. კარგი, კმარა, თუ ღმერთი გრწამს.

ჰამლეტ: ძალიან კარგი, დანარჩენს მასუკან იტყვი. - არ შეიძლება,
ჩემო ბატონო, ეს აქტორები კარგად დააბინავებინო, და
უბრძანო კარგადაც დაუხვდნენ, თორემ ხომ იცი: ეგენი ამ
დროის შემოკლებულნი მატთანნი არიან და სიკვდილის შემდეგ
საფლავის ქვაზედ ცუდი წარწერა უნდა გერჩიოს, სიცოცხლის
დროს მაგათთან ცუდის ხმების დაყრასა.

პოლონიუს: მე ისე მივიღებ მაგათ, ხელმწიფის შვილო, როგორც
ეკადრებათ

ჰამლეტ: უცნაურს ამბობ; ბევრად უკეთესად უნდა მიიღო. ყველას
რომ ისე მოექცე, როგორც ეკადრება, არავის არ ასცდება
გამათრახება. შენის სახელისა და ღირსების კვალობაზედ უნდა
დაუხვდე მაგათ. რაც უფრო ნაკლების ღირსნი არიან, შენი
სიკეთე მით უდიდესი გამოჩნდება. წაიყვანე.

პოლონიუს: მობრძანდით, ყმაწვილებო.

ჰამლეტ: წაჰყევით მაგას, მეგობრებო, და ხვალ წარმოდგენა გაე-

მართოთ. - (გადიან პოლონიუს და რამდენიმე აქტორი)
გამიგონე, ჩემო ძველო მეგობარო, შეგიძლიანთ გონზავოს
სიკვდილი წარმოადგინოთ?

პირველი აქტორი: შეგიძლიან, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: მამ ხვალ საღამოზედ გავმართოთ ეგ წარმოდგენა. იქნება
მე თორმეტი, თუ თექვსმეტი სტრიქონი დავწერო და შიგ
ჩაუშატო; შეიძლება ისიც გაიზეპიროთ?

პირველი აქტორი: ბატონი ბრძანდებით.

ჰამლეტ: ძალიან კარგი, წაჰყევით მაგ კაცს, მაგრამ სასაცილოდ
კი არ აივდოთ. (აქტორები გადიან)
(როზენგრანცს და ვილდენსტერნს) მეგობრებო, ამაღამამდის
თავი უნდა დაგანებოთ. კიდევ და კიდევ მიხარის თქვენი
ელსინორას მოსვლა.

როზენგრანც: გმადლობთ, ბატონო. მშვიდობით ბრძანდებოდეთ.

ჰამლეტ: ღმერთმა მშვიდობით გამყოფოთ თქვენც. -

(გადიან როზენგრანც და ვილდენსტერნ)

ძლივს მარტო დავრჩი.

სწორედ მონა ვარ მაწანწალა და ყურმოჭრილი!

ნუთუ არ არის საოცარი, რომ ამ აქტორსა

მხოლოდ ამბავმა მოგონილმა, ცრუ აღლევებამ

სულისკვეთება შეუწონა მისვე ოცნებას,

შეხედულობა შეუშალა, უცვალა ფერი,

თვალთაგან ცრემლი გამოსწურა, ხმა მიუსუსტა

და შეურყია სრულად მისი აგებულება!

ყველა ეს ვისთვის? ჰეკუბასთვის. მერე რა არის

ჰეკუბა მისთვის, ან თვითონ ეგ ჰეკუბასათვის,

რომ ასე ცხარე ცრემლსა ჰღვრიდა? ოჰ, რას იზამდა,

ჩემი ნაღველი და ტკივილი რომ გულს ჰქონოდა!

ცრემლით წარღვნიდა მაშინ სცენას და მსმენელთ ყურებს

ზარდაცემულთა დაახშობდა; ჭკვიდან შემლიდა

ბრალისა მქონეს, შეაკრთობდა თვით უბრალოსაც,

დაიმონებდა ჩვენსა სმენას და მხედველობას.

მე კი უმსგავსი, უგრძნობელი, გაუბედავი

საქმეს ვექცევი, თითქო მე არ შემეხებოდეს

და ხმას არ ვიღებ, არ ვიღებ ხმას იმ ხელმწიფისთვის,

რომელს გვირგვინიც და სიცოცხლეც უპვირფასესი

ავაზაკებრივ გამოსტაცეს იმ დაწყევლილთა.

განა მხდალი ვარ? ვნახოთ, აბა, ვის გაქეთ სურვილი, მოხვიდეთ, ურცხვი დამიძახოთ და თავში ჩამერათ, თუნდა ეს წვერი დამაგლიჯოთ, პირს მომაყაროთ, თუნდა სიცრუის ცილი ძალად მაკისრებინოთ, თუნდ პირისახე შემიგინოთ?.. ყველას ავიტან... ავიტან-მეთქი... ვითომ არა? რა არის ჩემთვის შეურაცხყოფა? მე ხომ მტრედის გულ-ღვიძლი მიძევს და არც ნაღველა გამაჩნია, რომ ვიგრძნო რამე. ეს რომ არ იყოს, ყვა-ყორანნი ამა ქვეყნისა იმ მონის მძოვრით აქამდისაც უნდა დამეძლო! ოჰ, სისხლის მსმელო, გარყვნილებით აღსავსე, წუწყო, პილწო, მურტალო, მოღალატე, უსინდისო!.. სწორედ ჭკუიდან დავიცალე, - ვიმ ვაჟკაცობავ! ძვირფასი მამა მომიკლეს მე და იმის შვილსა შურისძიებად მიმიწვევენ ზეცაც, ქვესწელიც. მე კი უბრალო ლაპარაკით გულისჯავრს ვიკლავ და ვიწყველები, ვიგინები როსკიპ ქალივით. ფუ, ამ სიცოცხლეს! კმარა, უნდა ჭკვა მოვიკრიფო: გამიგონია, რომ როდესაც ცოდვიანები თავიანთ ცოდვის მსგავსსა რასმე თეატრში ნახვენ, გულდაკოდილნი მყის ამ ცოდვას თვითვე ამხელენ, კაცის მოკვლასთან თუმც ისპობა მეტყველებაცა, მაგრამ თვით ცოდვა სასწაულად შეჰქმნის ღალადსა. მე ამ აქტორებს მამაჩემის მოკვლის მსგავსს რასმე ბიძაჩემის წინ ვათამაშებ და თვალს ვადევნებ, წყლულსაც ერთგულად გაუუსინჯავ და თუკი შეკრთა, მაშინ მე ვიცი, თვით გავიგნებ მაშინ ჩემ გზასა. იქნება მართლა მე რომ ვნახე, იგი აჩრდილი ეშმაკიც იყო, და ეშმაკს ხომ, როდესაც უნდა, შეუძლიან თვით საამური სახე მიიღოს. იქნება იმან განიზრახა ჩემი დაღუპვა, რადგან ჩემებრივს სევდიან და სუსტ ქმნილებაზედ მაგნედ მოქმედობს ძლიერება ავის სულისა. სჯობს, რომ საბუთი უფრო მტკიცე მეჭიროს ხელში. ეს წარმოდგენა მე გამიმხელს მეფის სინდისს.

(გადის)

მოქმედება მესამე

სურათი I

ოთახი სასახლეში

(შემოდინ ხელმწიფე, დედოფალი, პოლონიუს, ოფელია, როზენერანც და გილდენსტერნ)

ხელმწიფე: მაშ ვერ შესძელით, ლაპარაკში ვერ შეამჩნიეთ, თუ რა მიზეზით მიუღია შეშლილის სახე, და სივიჟისა ქარტეხილით აღშფოთებული რისთვის იმწარებს იგი ასე მშვიდსა ცხოვრებას?

როზენერანც: თვისი ჭკვით შეშლა აღვიარა თავის პირითვე, მაგრამ მიზეზი ვერა ღონით ვერ ვათქმევინეთ.

გილდენსტერნ: ისიც შევატყუო, ხელმწიფეო, რომ ეს გამოცდა საწყენად დარჩა და ცდილობდა, შორს გაგვდგომოდა ჭკვიდან შეშლილის კაცის ხერხით, როდესაც კი ჩვენ მას მივიყვანდით თავის სევდის მიზეზის თქმამდე.

დედოფალი: კარგად მიგიღოთ?

როზენერანც: ჩინებულად, დიდის თავაზით.

გილდენსტერნ: თუმცა თავის თავს, შევამჩნიეთ, ძალას ატანდა.

როზენერანც: არა გვითხრა რა თვითონ, მაგრამ არც ერთ ჩვენ კითხვას უპასუხოდ არ სტოვებდა, ჩემო ხელმწიფეო.

დედოფალი: ხომ არა სცადეთ, რომ გაგერთოთ იგი როგორმე?

როზენერანც: როდესაც მასთან, დედოფალო, ვიახლებოდით, გზაზედ აქტორებს შევეყარეთ აქ მომავალთა და ეს ამბავი თვით ჰამლეტსაც შევატყობინეთ. ფრიად საამოდ მიიჩნია და მგონი, ბრძანა, რომ ამაღამვე წარმოდგენა გაამართვინონ. ის აქტორები სასახლეში გახლავან ახლა.

პოლონიუს: სწორედ აგრეა და მეც მიხოვა, რომ მოგახსენოთ, ინებოთ და თქვენც წამობრძანდეთ წარმოდგენაზედ.

ხელმწიფე: სიამოვნებით დავესწრები და დიდად ვხარობ, რომ ეგ სურვილი გულს აღძვრია. გთხოვთ, ყმაწვილებო, კიდევაც ვგრე გაართოთ და წახალისოთ.

როზენერანც: ღმერთმა სხვაც ბევრი სამსახური შეგვაძლებინოს.

(გადიან როზენერანც და გილდენსტერნ)

ხელმწიფე: წადი, გერტრუდა, სატროფოვ ჩემო, მარტო დაგვტოვე.

ჩვენ მოვახერხეთ, რომ ჰამლეტი აქ გამოვიღოს და ოფელიას ვითომ უცბად წინ შეეყრება.

პოლონიუსი და მე აქვე დავიმალეებით, როგორც ჯაშუშნი დადგენილნი კანონიერად, - თვით უჩინარნი, მაგრამ სხვების კარგად მხედველნი. იმის შეხვედრას და მის ქცევას მყის შეეცდობა, თუ იგი სენი სიყვარულის სევდის ბრალია.

დელოფალი: ახლავ მივდივარ. - ოფელია, ღმერთმა ინებოს, რომ მართლა ეგე გულმიმტაცი შევნიერება იმის ჭკვიტ შეშლის ბედნიერი მიზეზი იყოს. მაშინ იმედი ეს მექნება, რომ სათნო ქცევით მას ჩვეულ გზაზე დააყენებ ორთავ სალხენად.

ოფელია: ღმერთმა ინებოს, დედოფალო, ნატვრა აგინდეთ.

(დელოფალი გადის)

პოლონიუს: შენ აქ იარე, ოფელია. - ჩემო ხელმწიფე, აქეთ მობრძანდით, აქ დადევით. - *(ოფელიას)* აჰა, ეს წიგნი, ვითომ კითხულობ. წიგნით ხელში რომ დაგინახავს, შენი მარტოკა ყოფნა აღარ ეუცხოება. გასაკიცხნი ვართ თუმც ამისთვის, მაგრამ კი ხშირად ფარისევლობით, ვითომ სათნო სახის ჩვენებით ჩვენს ეშმაკეულ ბუნებასაც წმიდანად ვსახავთ.

ხელმწიფე (იქით): ოჰ, რასაც ამბობ, მართალია, ყოვლად მართალი! როგორ მწვავად ჰკბენს მისი სიტყვა ჩემ სინილისსა! ფერ-უმარილით წათხუპნილის როსკიპის სახე არ არის ისე საზიზღარი, ვით ცოდვა ჩემი, გამოხვეული ფერად-ფერად სათნო სიტყვებში. მიძიმე ყოფილხარ, ცოდვის ტვირთო!

პოლონიუს: ჩემო ხელმწიფე, მგონია, მოდის, შევეფაროთ აი აქეთკენ.

(გადიან ხელმწიფე და პოლონიუს. შემოდის ჰამლეტ)

ჰამლეტ: ყოფნა?.. არყოფნა?.. საკითხავი აი ეს არის. სულდიდ ქმნილებას რა შეჰფერის? ის, რომ იტანჯოს და აიტანოს მჩაგრავ ბედის ნეშტრითა გმირვა, თუ შეებრძოლოს მოზღვავებულ უბედურებას და ამ შებრძოლვით მოსპოს იგი?.. მოსპოს სიცოცხლე... ბოლო მოუდოს... მიიძინოს... სხვა არაფერი...

ამ მიძინებით გათავდება ის გულის ქენჯნა
 და ათასი სხვა ბუნებრივი უკუღმართობა,
 რაიც ხორცშესხმულ ადამიანს წილად ხდომია.
 განა ეს ბოლო სანატრელი არ უნდა იყოს?
 მოვსპოთ სიცოცხლე... დავიძინოთ... რომ დავიძინოთ,
 მერე სიზმრად იქ ვნახავთ რასმე?.. ძნელი ეს არის,
 არ ვიცით მაშინ რა სიზმრები მოგვევლინება,
 როს სიკვდილის ძილს მივეცემით და მოვშორდებით
 მოკვდავთ ცხოვრების მღელვარებას! აი ეს გვიშლის
 და გრძელს ცხოვრებას ჩვენსას იგი გრძელ ტანჯვადა ჰხდის.
 ვინ მოითმენდა უამისოდ ჟამთა სიმწარეს,
 მტარჯალის ჩაგვრას, სიამაყის თავგასულობას,
 ტანჯვასა მწვავესა უარყოფილ სიყვარულისას,
 მართლმსაჯულების გვიანობას, მძლავრთ უკმეზობას,
 შეურაცხყოფას ღირსეულის უღირსისაგან, -
 მშვიდობის პოვნა რომ შეგვეძლოს დანის ერთ დაკვრით?
 ვინა ზიდავდა ჯაფით, კენესით ამ სიცოცხლის ტვირთს,
 რომ არა გვქონდეს იმის შიში, თუ სიკვდილშემდეგ
 იქ რა იქნება, იქ, იმ ბნელსა და უცნობ მხარეს,
 სადით არც ერთი მგზავრი უკან აღარ ბრუნდება.
 ეს შიში გვიხშობს ნებისყოფას და უფრო ვრჩევობთ
 შემოჩვეულის და ნაცნობის ჭირის ატანას,
 ვიდრე უცნობის შესახვედრად მისწრაფებას.
 აი ასე გვხდის ლაჩრად ჩვენივე ცნობიერება,
 გაბედულობას მოსაზრება უსუსტებს შუქსა
 და სასახელო ძლიერ საქმეთ, დიდად განზრახულთ
 წინ ელობება, - ოფელია! ჩუმად ახლა კი. -
 მოიხსენიე შენს ლოცვაში, ჰოი, ფერიავ,
 ჩემი ცოდვებით.

ოფელია: ამ ბოლოს დროს როგორ ბრძანდებით,
 ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: დიდად გმადლობთ, კარგად გახლავართ.

ოფელია: მე სახსოვრები რომ მაქვს თქვენგან, დიდი ხანია,
 მინდოდა უკან მომერთმია, აი, ინებეთ.

ჰამლეტ: სცდებით, მე თქვენთვის არაფერი არ მომიცია.

ოფელია: თქვენ კარგად იცით, რომ მიბოძეთ და იმ სახსოვრებს
 ამოდ სასმენი სიტყვებიც თან გამოატანეთ,

რომელთაც ძვირფასს ნივთთ ღირსება გაუასკეცეს.
მდიდარს საჩუქარს სულგრძელისა მიმღებისათვის
ფასი აღარ აქვს, თუ გამცემი გაგულცივდება.

ჰამლეტ: ჰაა? მაშ შენ პატიოსანი ქალი ხარ!

ოფელია: ბატონო ჩემო!

ჰამლეტ: ლამაზიცა ხარ!

ოფელია: რა გსურთ, ბრძანოთ, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: ის, რომ თუ პატიოსანი ხარ და ლამაზიც, შენს
პატიოსნებას სილამაზესთან ხელი არ უნდა ჰქონდეს.

ოფელია: სილამაზე პატიოსნებაზედ უკეთესს ამხანაგს როგორ
იშოვის?

ჰამლეტ: მართალს ამბობ: სილამაზეს უფრო ადვილად შეუძლიან
პატიოსნება გაიმაჭანკლოს, ვიდრე პატიოსნებამ სილამაზე
თავის მსგავსად გარდაქმნას. უწინ ეს დასაჯერებელი არ
იყო, მაგრამ ახლა კი ღრომ მოიტანა. მე შენ ერთხელ
მიყვარდი.

ოფელია: მეც მჯეროდა თქვენი სიყვარული.

ჰამლეტ: არ უნდა დაგეჯერებინა; სათნოება ისე ვერ შეეთვისება
ჩვენს დაბერებულს ბუნებას, რომ ამ სიბერის ნიშანი მაინც
არა დაგვრჩეს რა. მე შენ არა მყვარებინარ.

ოფელია: მით უფრო შემცდარი ვყოფილვარ.

ჰამლეტ: მონასტერში წადი, მონასტერში. რად გინდა ქვეყანაზედ
ცოდვიანები გაამრავლო? აი თუნდ მეც, არა მგონია უპატი-
ოსნო კაცი ვიყო, მაგრამ იმდენი ნაკლულევანება მაქვს, რომ
ემჯობინებოდა დედაჩემის მუცლიდან არა ვშობილიყავ. მე
მეტისმეტად ამპარტავანი ვარ, ჯავრის გადამხდელი, პატივის-
მოყვარე: გულში იმდენი ავი განზრახვა მიტრიალებს, რომ
გონებაში აღარ მეტყვა, თვალთ ვერ წარმომიდგენია და
დროც არა მყოფნის მათ შესასრულებლად. რისთვის დამკრე-
ბიან ჩემისთანა სულდგმულები ცისა და დედამიწის შუა?
ჩვენ ყველანი ნამდვილი მატყუარები ვართ. ნურც ერთს
ნურას დაგვიჯერებ. წადი მონასტერში. - მამაშენი სად არის?

ოფელია: შინ გახლავთ, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: კარები მაგრა ჩაუკეტე, რომ თავის სახლს გარეთ მასხა-
რობა ვერსად შესძლოს. მშვიდობით.

ოფელია: ღმერთო მოწყალეო, შენ შეეწიე.

ჰამლეტ: თუ ქმარს შეირთავ, ეს სიმწარე მზითვად გამომიტანებია: ყინულსავით რომ უმანკო იყო და თოვლსავით წმინდა, მაინც ცილისწამება არ აცდებდა. გეუბნები, მონასტერში წადი. მშვიდობით, თუ მაინცადამაინც ქმარს შეირთავ, სულელი შეირთე, თორემ ჭკვიანებს კარგად ესმით, რა საშინელებასაც იმათ უმზადებთ. მონასტერში წადი, წადი ჩქარა, მშვიდობით.

ოფელია: ძალნო ციურნო, თქვენ დაუბრუნეთ თავის გონება.

ჰამლეტ: ისიც კარგად ვიცი, რომ თქვენ მხატვრობას ძალიან მისდევთ. ღმერთმა ერთი სახე მოგცათ და თქვენ მეორეს იკეთებთ. დახტით, თამაშობთ, დაჩურჩულდით, მეტს სახელს უგონებთ ღვთისგან გაჩენილს ადამიანს და ამ უწესო ქცევის მიზეზად უმანკოებას ასახელებთ. კარგი, ამაზედ ლაპარაკს თავი უნდა დავანებო. კიდევაც ამან გამაგებია. მე ვამბობ, ქორწილებს თავი დავანებოთ-მეთქი. ვინც კი ახლა დაქორწილებულია, ყველამ უნდა იცოცხლოს, ერთის გარდა. სხვები ისე დარჩნენ, როგორც არიან. მონასტერში წადი-მეთქი.

(გადის)

ოფელია: ოჰ, რა დიდებულს ჭკვა-გონებას ეწია ბნელი! სასახლის თვალსა, ენამჭვერსა, ვაჟკაცობით სრულს, იმედსა და ვარდს ამ შვენიერ სახელმწიფოსას, სამაგალითოს ზნეობის და ყოფაქცევისთვის! დაემხო იგი და მე უნდა ყოვლად ბედკრული მას ვუყურებდე, მას, სულგრძელს და გონებამაღალს, ვისგან თაფლივით საამური აღთქმა მსმენია, ახლა მაჟღერალს გაბზარულის ზარისა მსგავსად, შეუდარებელს კოკორს დამზრალს სიგიჟის ქარით. ვაი ჩემს ყოფას, რას ვხედავდი და აწ რას ვხედავ!

(შემოდინან ხელმწიფე და პოლონიუს)

ხელმწიფე: არა, ეგ სენი სიყვარულის ბრალი არ არის და ლაპარაკშიც ვერ შევატყე ჭკუიდან შეშლა, თუმცა მის სიტყვებს დალაგება ცოტა კი აკლდა. მაგას რაღაცა სევდის თესლი გულს ჩაბნევია და სახიფათო უნდა იყოს, ვგონებ, იმ თესლის აღორძინება. ამ ხიფათის ასაცილებლად, მე მომივიდა უცებ აზრად, რომ ის საჩქაროდ გავგზავნოთ ინგლისს ასაკრეფად დარჩენილ ხარკის.

ეგება ზღვებმა, უცხო მხარემ, უცხო საგნებმა
გადაუყარონ უცნაური ეგ გულის დარდი.
რაც მას გონებას უავადებს, ცნობას უკარგავს.
აბა ამისას შენ რას მეტყვი?

პოლონიუს: სრული სიძარტლე ბრძანეთ, ხელმწიფე,
თუმცა კიდევ მე ამას ვგონებ,
რომ დასაწყისი, დასაბამი იმის სევდისა
უარყოფილი, განდევნილი, სიყვარულია. -
რაც პრინცმა ვითხრა, ოფელია, ყველა გავიგეთ,
გამეორებით ნულარაფერს გაიმეორებ. -
ჩემო ხელმწიფე, ვით გნებავდეთ, ისე განსაჯეთ,
მაგრამ მე ვგონებ, თეატრ შემდეგ, კარგი იქნება,
რომ დედოფალმა თვისი შვილი ცალკე გაიხმოს
და მისი საქმე გამოჰკითხოს, თუნდაც დასტუქსოს.
თქვენის ნებართვით მეც იქ ახლო დავიმალები.
თუ დედოფალიც ამ საუბრით ვერას გახდება,
მაშინ, მეფეო, გაისტუმრეთ იგი თუნდ ინგლისს
და თუნდა სხვაგან გადაჰკარგეთ.

ხელმწიფე: ეგრე მოვიქცეთ. დიდკაცთ
სიგიჟეს ეჭირვება მუდამ სიფრთხილე.

(გადიან)

სურათი II

ოთახი იმავე სასახლეში

(შემოდინ ჰამლეტ და
რამდენიმე აქტორი)

ჰამლეტ: გთხოვ, ეს ლექსი ისე წარ-
მოსთქვა, როგორც მე თვითონ გაჩვენე,
თავისუფლებით და ძალადაუტანებლად, მაგრამ თუ ისეთი
ყვირილი მორთე, როგორც ზოგიერთ ჩვენს აქტორებს ზნედა
სჭირთ, სჯობს, ჩემი ლექსები ისევ ქუჩის გზირს ვათქმევინო.
ნუ გააპობ ჰაერს, აი ასე, ხელების ქნევით და სიწყნარით
მოიქეც. რაც უნდა ვნება ზღვასავით გულში გიღელავდეს,

ქარიშხალსავით მრისხანებდეს და მორევსავით გიტრიალებდეს, მაინც საამო ზომიერება იქონიე. სულს მიწუხებს სწორედ, როდესაც რომელიმე ახმახი და პარიკდახურული მოთამაშე თავის ღრიალით თავისსავე ვნებათღელვას ნაკუწ-ნაკუწად აქცევს; როდესაც იგი ყურებს უჭედავს მდაბალ მაყურებლებს, რომელთაც მოსწონთ მხოლოდ ან გაუგებარი უსიტყვო თამაშობა, ან მაღალი ხმაურობა. ამისთანა მოთამაშე სწორედ მათრახით ასაჭრელებელია; იგი ტერმაგონსაც აჭარბებს და იროდსაც. თუ ღმერთი გრწამს, ამას ერიდე.

პირველი აქტორი: თქვენი ბრძანება აღსრულებული იქნება, ჩემო ხელმწიფე.

ჰამლეტ: ნურც ძალიან მოღუნდები და შენივ გონიერება მრჩევლად იყოლიე. მოქმედება სიტყვას შეუფერე და სიტყვა მოქმედებას. უფროხილდი, ჩვეულებრივს სიწყნარეს არ გადახვიდე, თორემ თეატრის მნიშვნელობას ხელს შეუშლი. თეატრის აზრი უწინაც ეს ყოფილა და დღესაც ის არის, რომ ბუნებას სარკედ გაუხდეს, სათნობას მისი სახის მეტყველება აჩვენოს, ბიწიერებას მისი უმსგავსოება, დროებასა და ხალხს მათი ვითარება და ნაკვალევი. თუ ეს დანიშნულება ვერ შეასრულა, ან თუ გადაამეტა, იქნება რეგენები გააცინოს, მაგრამ გაგებულს ადამიანს კი შეაწუხებს და ერთის გაგებულის შეხედულება უნდა გერჩიოს მთელის თეატრისას. ოჰ, მე მინახვანან აქტორები, რომელნიც სხვებს უქიათ და ძალიანაც უქიათ, მაგრამ, ღმერთო შეგცოდე, არც ლაპარაკის კილო, არც მიხვრა-მოხვრა მათი ადამიანისას არა ჰგვანებია - არც ქრისტიანისას, არც უსჯულოისას. ისე იჭიმებოდნენ და ღრიალებდნენ, გეგონებოდათ, ბუნებას შეგირდები ჰყოლია და იმათ შეუქმნიათ ეს ადამიანები, მაგრამ კარგნი ვერ გამოსულან და იმისთვის ისე უმსგავსად ჰბაძვენ კაცობრიობასაო.

პირველი აქტორი: ვგონებ, ბატონო ჩემო, რომ ეგ ჩვეულება საკმაოდ შევცვალეთ.

ჰამლეტ: შეცვლა რას ჰქვიან, სრულიად მოსპეთ, - და თქვენს მასხარებსაც უთხარით, იმაზედ მეტს ნურას ილაპარაკებენ, რაც როლში უწერიათ; თორემ ზოგიერთნი უბრალო მაყურებელთა გასაცინებლად მორთავენ ხოლმე ხითხითს, თუნდა იმ დროს საჭირო იყოს სრული ყურადღება პიესის რომელიმე ძნელი ალაგის გასაგებად. ეგ მეტად უმართებულოა და

ამტიციებს მხოლოდ იმ მასხარების საცოდავ თავმოყვარობას. წადით, მოემზადეთ.

(აქტორები გადიან. შემოდის პოლონიუს, როზენგრანც და გილდენსტერნ)

რა ამბავი იცით, ჩემო ბატონო, ხელმწიფე წარმოდგენას დაესწრება?

პოლონიუს: ხელმწიფეც და დედოფალიც ახლავ აქ ინებებენ მობრძანებას.

ჰამლეტ: მამ წადი და აქტორები დააჩქარე.

(პოლონიუს გადის)

ძალიან კარგს იზამთ, თქვენც წახვიდეთ და ხელი შეუწყით.

როზენგრანც და გილდენსტერნ: ვიახლებით, ბატონო ჩემო.

(გადიან როზენგრანც და გილდენსტერნ. შემოდის ჰორაციო)

ჰამლეტ: ოჰ, ჰორაციო, რა ამბავი იცი?

ჰორაციო: მე ვიახელით, ხელმწიფის შვილო, თქენდა სამსახურად.

ჰამლეტ: მერწმუნე, ჩემო ჰორაციო, რომ შენისთანა პატიოსანი კაცი ჯერედ არ შემხვედრია.

ჰორაციო: ჩემო ხელმწიფე...

ჰამლეტ: ნუ გგონია, გეფერებოდე.

ან რა მაქვს შენთან საფერაო, რას გამოველი?

შენი სიმდიდრე არის შენივე გონიერება

და მხოლოდ იგი გაცემევს, გზურავს და გასაზრდოებს.

ან ერთი მითხარ, მიფერება ღარიბს რად უნდა?

დაშაქრულ ენამ დეე ლოკოს ფუჭი სიმდიდრე,

მუხლის თავები ხშირის მოყრით შემოიცვითოს

იქ, სადაც ლაქუცს სასყიდელი მოელის რამე.

იცი, რა გითხარ: იმას აქეთ, რაც ჩემმა გულმა

თავისუფლება მოიპოვა კაცთ გარჩევსა,

შენ მიგითვისა და დაგბეჭდა თავისის ბეჭდით,

შენ, ვისაც ბევრი ვიტანჯნია, მაგრამ არ იმჩნევ;

არ იმჩნევ არცა ბედის წყრომას, არც მის წყალობას

და ორივესთვის თანაბრობით მადლობას სწირავ.

ნეტავი იმას, ვინც აგრეა შეზავებული

გრძნობით, გონებით; ვინც საკრავად ბედს არ მსახურებს

და იმის თითებს არ აყოლებს თავის გულისთქმას.

აბა, მიჩვენე ჯერ ისეთი კაცი მე სადმე,

რომელიც მონად ვნებათ ღელვას არ გახდომია
 და მასაც შენებრ აქ ჩავისვამ, აქ, გულის სიღრმეს! -
 გრძლად მომივიდა ლაპარაკი, სხვის თქმა მინდოდა:
 მეფის წინაშე წარმოდგენა არის ამაღამ,
 წარმოდგენენ იმ ამბის მსგავსს, რაც ამას წინად
 მე შენ გაცნობე მამაჩემის სიკვდილ შესახებ;
 და ამასა გთხოვ, ის სურათი რომ დაიწყება,
 განუშორებლად ბიძაჩემზედ თვალი გეჭიროს.
 თუ დაფარული მისი ცოდვა მაშინ ან ენით,
 ან მიხვრა-მოხვრით არ გამხილდა, - უნდა დავრწმუნდე,
 რომ სწორედ ავი სული იყო, რაც ჩვენა ვნახეთ
 და ჩემს ოცნებას მისთვის აკრავს შავი და ბნელი,
 როგორც სამჭედლოს ვულკანისას. შენ ფრთხილად იყავ
 და მეც თვალებით ჩავეჭვობი მისს პირისახეს;
 მასუკან იმის ქცევა ერთად ავწონ-დავწონოთ.

ჰორაციო: მე მზად გახლავართ და გარწმუნებთ, თუ რომ ის
 შესძლებს და მოპარვითა თავის გრძნობას იმ დროს
 დამალავს, მე მივისრია და მე გიზღავთ მაშინ ნაპარევს.

ჰამლეტ: აგერ მოდიან, წარმოდგენას უნდა უყურონ.

შენს ალაგს დადეგ; არ მინდა, რომ შემატყონ რამე.
*(დანის მარში. საყვირის ხმა მოისმის. შემოდიან ხელმწიფე,
 დედოფალი, პოლონიუს, ოფელია, როზენკრანც,
 ვილდენსტერნ და სხვანი)*

ხელმწიფე: როგორ იმყოფები, საყვარელო ძმისწულო ჩვენო?

ჰამლეტ: ძალიან კარგად გახლავართ. ვიკვებები ჭამელეონის საზ-
 რდოთი - გიახლებით ჰაერს იმედებით შეზავებულს; ამ საჭ-
 მლით თქვენ ვარიებს ვერ დაასუქებთ.

ხელმწიფე: შენი პასუხი ვერ გავიგე, ჰამლეტ. ეგ სიტყვები მე არ
 მეკუთვნის.

ჰამლეტ: ახლა აღარც მე მეკუთვნის. - (პოლონიუსს) შენ,
 მგონია მითხარი, რომ უნივერსიტეტში ყოფნის დროს სცენაზე
 ვითამაშნია?

პოლონიუს: დიად, ხელმწიფის შვილო, მითამაშნია და კარგი
 აქტორის სახელიცა მქონდა გავარდნილი.

ჰამლეტ: რასა თამაშობდი?

პოლონიუს: მე ვთამაშობდი იულიოს კეისარს და კაპიტოლში
 მომკლეს. მე მომკლა ბრუტუსმა.

ჰამლეტ: მაშ ის ბრუტუსი სწორედ ბრუტიანი ყოფილა, რომ
მაგისთანა ჩინებული ხბო დასაკლავად გამოუმეტნია.
აქტორები მზად არიან?

როზენგრანც: მზად გახლავან და თქვენს ბრძანებასდა ელიან.

დედოფალი: აქეთ მოდი, შვილო ჰამლეტ, ჩემს ახლო დაჯეგ.

ჰამლეტ: არა, დედაჩემო, აქ უფრო მიმზიდავი ანდამატია.

პოლონიუს (ხელმწიფეს): ხომ ჰხედავთ!

ჰამლეტ (ოფელიას): ნებას მიბოძებთ, რომ თქვენს კალთას ქვეშ
ამოვეფარო?

(წამოწვება ოფელიას ფეხით)

ოფელია: ვერა, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: მე ვამბობ, თავი თქვენს კალთაზედ დავდო-მეთქი.

ოფელია: ეგ კი თქვენი ნებაა.

ჰამლეტ: თქვენ იქნება გგონიათ, გულში ცუდი რამ განზრახვა
მქონდეს?

ოფელია: მე არა მგონია რა.

ჰამლეტ: რა კარგია, რომ კაცი ქალის მუხლებთან იყოს
წამოწოლილი.

ოფელია: რას მიბრძანებთ, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: არაფერს.

ოფელია: თქვენ დღეს მხიარულად ბრძანდებით.

ჰამლეტ: ვინა? მე?

ოფელია: დიად, თქვენ.

ჰამლეტ: არა თუ? მე ხომ თქვენი მასხარა ვარ, და ან კაცმა სხვა
რა გააკეთოს, თუ არ იმხიარულოს? აი ხომ ხედავთ, დედა-
ჩემს სახე როგორ უცინის და მამაჩემი კი ამ ორის საათის
წინად მოკვდა.

ოფელია: რას მიბრძანებთ? რატომ ორჯერ ორი თვე არ არის
მას აქეთ.

ჰამლეტ: იქნება მაგდენი ხანია? მაშ ეშმაკმა ჩაიცვას შავი და
ბნელი, მე კი ყარყუმის წამოსაბურავით მოვირთობი. ღმერთო
ჩემო, კაცი ორი თვეა მკვდარია და ჯერ კიდევ არ გამოუგ-
ლოვიათ. მაშ იმედია, სახელოვანი კაცის ხსენება ნახევარ
წელიწადსაც გადააცილებს. მაგრამ, თუ რამდენიმე ეკლესია
არ ააშენა, იმის სახელსაც ისეთივე ბედი მოეღის, როგორც

ჯოხის ცხენს, რომელზედაც ეს ეპიტაფიაა გამოთქმული:

«ჯოხის ცხენი
მოკვდა ჩვენი,
საუკუნოდ მოსახსენი!»

(მოისძის საყვირის ხმა. უსიტყვო სანახავი)

(შემოდინ აქტორი და აქტრისა ხელმწიფისა და დედოფლის
ტანისამოსში, ერთმანეთს უაღურსებენ და ეხვევიან)

(დედოფალი დაიჩოქებს და ერთგულებას შეჰფიცებს. ხელმწიფე ფეხზე წამოაყენებს და თავს იმის მხარზედ დასდებს. მერე დაწვება ყვავილებით დაფენილ სკამზედ. დედოფალი, ხელმწიფეს მძინარეს რომ დაინახავს, ვაჟა. შემდეგ შემოვა ერთი აქტორი, მოხდის გვირგვინს, ემთხვევა ამ გვირგვინს, მძინარე ხელმწიფეს ყურში საწამლავს ჩააწვეთებს და გადის. დედოფალი შემობრუნდება, ნახავს, რომ ხელმწიფე მკვდარია და მწუხარებას მოჰყვება. მომწამლავი და ორისამი კიდევ სხვა აქტორი შემობრუნდებიან და დედოფალთან ერთად ვითომ სტირიან. ხელმწიფის გვაში გააქეთ. მომწამლავი დედოფალს საჩუქრებს უძღვნის და ცოლად თხოულობს. დედოფალი ჯერ უარზე და დვას, მაგრამ ბოლოს დათანხმდება. გადიან)

ოფელია: ეს რას ნიშნავს, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: ეს ნიშნავს, რომ აქ რაღაც ბოროტებაა დაფარული.

ოფელია: უთუოდ ეს სანახავი წარმოდგენის შინაარსია.

(შემოდის პროლოგი)

ჰამლეტ: აი ეს ვაჟბატონი ყველაფერს შეგვატყობინებს; აქტორებს არაფრის დამალვა არ შეუძლიანთ, ყველაფერი უნდა წამოროშონ.

ოფელია: მამ იმასაც აგვიხსნის, თუ ეს სანახავი რას ნიშნავს.

ჰამლეტ: აგვიხსნის, როგორ არა. და თუ თქვენც უჩვენებთ თქვენს სანახავს, აუხსნელს არც იმას დასტოვებს. ოღონდ თქვენ სანახავის ჩვენება ნუ შეგრცხვებათ და ახსნას ეგ არ მოერიდება.

ოფელია: არაფერს არა ჰგავს, ხელმწიფის შვილო, ეგ ლაპარაკი. ნება მიბოძეთ წარმოდგენას ყური დავუგდო.

პროლოგი: «მოწიწებითა ვითხოვ მოთმენას
და ტრაგედიის თქვენგან მოსმენას».

ჰამლეტ: ეს პროლოგია, თუ ბეჭდის ზედ წარწერა?

ოფელია: მართლა რომ ძალიან მოკლეა.

ჰამლეტ: როგორც ქალის სიყვარული.

(შემოდინან აქტორი და აქტრისა ხელმწიფისა
და დედოფლის ტანისამოსში)

აქტორი-ხელმწიფე: «ფეხოსის ეტლმა ოცდაათგზის შემოუარა
გარს ნეპტუნისა ზღვათ-სამეფოს და რგვალსა მიწას,
თორმეტმა მთვარემ ოცდაათგზის გადმოგვაყარა
სხივნი, რომელნიც მიუღო შუქს სხვა მნათობისას,
მას აქეთ, რაც ჩვენ, ორთავ ტრფობა გულს დაგვეყარა
და ქვეშ მოვეყვით წმიდა უღელს ქორწინებისას».

აქტრისა-დედოფალი: «ნეტავ მაგდენგზის მოივლიდეს
მზე და მთოვარე
კიდევ, ვიდრემდე მოგვესპობა ეს ტრფიალება,
მაგრამ ვწუხვარ, რომ ამ ბოლოს დროს გულს გადიფარე
სევდის ღრუბელი და დაჰკარგე შენივ მსგავსება!
ეს ეჭვს მიბადებს, თუმც ამ ეჭვს ნუ შეუშინდები,
რადგანაც ქალის ეჭვი მოსდევს მხოლოდ სიყვარულს;
ეს ორივე გრძნობა ერთად არის დანაბადები,
ან არარაობს, ან ძალს იჩენს ზომას გარდასრულს.
ჩემს სიყვარულში ხომ დარწმუნდა აწ გული შენი
და ვით მეზრდება სიყვარული, შიშიც მეზრდება,
დიდ სიყვარულთან ეჭვიც ხდება ძნელმოსათმენი
და შიშთან ერთად სიყვარულიც განძლიერდება».

აქტორი-ხელმწიფე: «ჰოი, სატრფოო, მალე უნდა გაკუდგე
შორ გზას,
მე დაუძღურდი და აღარ მაქვს სხეულში ღონე;
შენ აქ იცხოვრებ, ამ ქვეყანას შევნიერს და მზას
ყოვლის სულისთვის საყვარელი, დარდის არ-მქონე,
იქნება შეხვდე მალე კიდევ ჩემებრ ერთგულ ქმარს...»

აქტრისა-დედოფალი: «მაგას რას ამბობ! ნუ მაჩვენოს
ღმერთმა სხვა ქმარი,
ნუ გამიტაროს ეგ ღალატი დაწყულელებულ გულს!
წყეულიმც ვიყო, თუ ოდესმე გიხილო მკვდარი
და სხვა ქმრის შერთვით ვავნო კიდევ შენს გაწმენდილ სულს!»

ჰამლეტ: ეს აბზინდაა, აბზინდა.

აქტრისა-დედოფალი: «მეორედ ქალი სიყვარულით ვერ გათხოვდება,
მიხეზად მხოლოდ ანგარიში მას უნდა ჰქონდეს; -
ეგ პირველის ქმრის კვალად სიკვდილს ხომ ეგვანება,

რომ მის საწოლში სხვა მკოცნიდეს და მეხვეოდეს».

აქტორი-ხელმწიფე: «მჯერა, რომ ახლა გულმართლად სთქვი
შენი სურვილი,

მაგრამ ვივიწყებთ ხშირად ჩვენვე ჩვენგან განზრახულს, -
განზრახვა არის ხსოვნისათვის მონა მორჩილი,
იშვის ძლიერი და დაჰკარგავს ბოლოს ძლიერს სულს,
როგორც რომ ხეხედ მაგრად ებას ჯერ მკვახე ხილი
და მერე მწიფე მოსწყდეს ხესა არც კი შერხეულს.
ძნელი ეს არის, სამწუხაროდ, რომ გვავიწყდება
ის გადუხადოთ ჩვენსავ თავსა, რაცა გვდევს ვალად
და რასაც ვაზრობთ, როცა გული აგვიღელდება,
მღელვარებისა შემდეგ იგი გაჰქრება კვალად.
ჭმუნვა და ლხინი მით იჩენენ თვის ძლიერებას,
რომ თვისთან ერთად სპობენ მყისვე თავიანთ ნაყოფს,
როს ჭმუნვა ჭმუნვობს და როს ლხინი ეძლევა შვებას,
მცირედ მიზეზით შეიცვლიან გრძნობას და სამყოფს.
წუთისოფელი წუთისაა და რად გვიკვირდეს,
რომ ბედთან ერთად სიყვარულსაც ფერი ეცვლება,
რადგან ჯერ კიდევ საჭიროა, რომ ეს გამხილდეს, -
ბედს მოსდევს ტრფობა, თუ ტრფობასა ბედნიერება.
დიდაკაცს დამხობილს მეგობრები შემოეცლება,
ზე-აღწეული იმეგობრებს მოსისხლე მტერსა,
დღემდის ხომ ვხედავთ, სიყვარული ბედს თავს ევლება,
და ქონებითა გულს მოუგებ თუნდა მთელ ერსა.
გაჭირვებაში ვინც გამოსცდის ცრუ მეგობარსა,
მტრად გადაიქცევეს. - წელანაც ვთქვი და ვამბობ კვალად:
სურვილი ჩვენი და ბედი ერთს არ მისდევს გზასა,
და ხშირად ჩვენი განზრახული რჩება განზრახვად.
აი ხომ ამბობ: «არ შევირთავ მეორე ქმარსა»,
მაგრამ ეგ აზრი გაჰქრება, როს მნახავ საფლავად».

აქტრისა-დედოფალი: «მიწამ ნუ მომცეს საზრდოება, ნურც
ზეცამ სხივი,

მომესპოს სრულად მოსვენება, სიამოვნება,
განწირულებად შემეცვალოს იმედი ტკბილი
და საპყრობილედ გადამექცეს ქვეყნიერება;
დეე შემაშრეს საუკუნოდ პირზედ ღიმილი,
სიხარულის წილ ჩამინერგდეს გულს მწუხარება,

ნურც აქ, ნურც ზეცას გამინელდეს მწვავე სახმილი,
თუ რომ შენ შემდეგ განვიზრახო მე გათხოვება!»

ჰამლეტ (ოფელიას): ახლა ეს ფიცი რომ გასტეხოს?..

აქტორი-ხელმწიფე: «კმარა ეგ ფიცი, საყვარელო, დამტოვე მარტო!
გულს დამიძიმდა და მცირედ მსურს ძილს მივცე თავი,
მსურს, რომ მოსაწყენს დღესა ამას თვლემით გავერთო».

აქტრისა-დედოფალი: «ოჰ, მოისვენე, ღმერთმა ნუ ჰქმნას ჩვენ
შორის ავი». (გადის)

ჰამლეტ: დედოფალო, როგორ მოგწონს ეს წარმოდგენა?

დედოფალი: მე ვგონებ, დედოფალი მეტად მძიმე აღთქმასა სდებს.

ჰამლეტ: მართალია, მაგრამ თავის სიტყვას კი შეასრულებს.

ხელმწიფე: შენ უნდა იცოდე, ჰამლეტ, აზრი ამ წარმოდგენისა.
უსიამოვნო ხომ არა არის რა?

ჰამლეტ: არა, სრულიადაც არა, ეგენი ხუმრობენ და ხუმრობითვე
სწამლავენ ერთმანეთს. უსიამოვნო არა არის რა.

ხელმწიფე: რა ჰქვიან ამ წარმოდგენას?

ჰამლეტ: თავგების მახე, დიალ, დიალ, მახე სხვა მნიშვნელობით.
მაგისთანა მკვლელობა ვენაში მომხდარა: გონზაგო მთავრის
სახელია, ცოლს ჰქვიან ბაპტისტა. ახლავე ნახავთ ყველა-
ფერს. - მეტად ავაზაკური საქმეა, მაგრამ რა გვენაღვლება!
თქვენს დიდებულებასა და ჩვენ სინიდისი წმინდა გვაქვს და
ეგ ვერ შეგვეხება. არა? ვისაც ნიორი უჭამია, პირიც იმას
დაეწვას.

(შემოდის მეორე აქტორი, ლუციანუს)

ამას ლუციანუს ჰქვიან, მთავრის ძმისწულია.

ოფელია: თქვენ სწორედ თეატრის დასის მაგიერობასა სწევთ,
ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: მე შემეძლო თქვენსა და თქვენს საყვარელს შორის
შუამავლის მაგიერობაც გამეწია, თუ პატარა სათამაშოებს
ჩემ თვალწინ აათამაშებდით.

ოფელია: თქვენ მწარედ მახვილობთ, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: და თქვენც თუ გინდათ ეს მახვილი დამიჩლუნგოთ,
უკენესლად ვერ გადამირჩებით.

ოფელია: თანდათან უარესსა ბრძანებთ.

ჰამლეტ: დიალ, როგორც თქვენ თანდათან უარესს ქმრებს ირთავთ.

- დაიწყე, მკვლელი, ანებე თავი მაგ შენი წყეულის სახის
პრანჭკვას და საქმეს შეუდექე, აბა, ჰა!

«ყორანი ჩხავის და მიგვიწვევს შურისძიებად».

ლუციანუს: «ფიქრი მაქვს შავი, წამალიც მზად და დროც საჩვენო,
მკლავიც მიჭრის და არც გარსა სჩანს ადამიანი...

შემდგარო ღამის ბალახებით, ბედ-შავო წვეწო,
შენ, რაც ჰეკათის გრძნებით სამეზის ხარ გესლიანი,
გთხოვ, მაგ ბუნების ძლიერებით ეს შეაჩვენო,
და გამოსწირო მის სიცოცხლე ტკბილად სვიანი».

(მძინარეს ყურში საწამლავს ჩააწვეთებს)

ჰამლეტ: ბაღში მოსწამლა იმის სახელმწიფოს ხელთ მოგდებისათ-
ვის; სახელად ჰქვიან გონზაგო. ეს ამბავი ნამდვილია და
ჩინებულის იტალიურის ენით არის დაწერილი. ახლავე
ნახავთ, თუ მკვლელი როგორ მოიგებს გონზაგოს ცოლის
გულსა.

ოფელია: ხელმწიფე აბრძანდა.

ჰამლეტ: რადა? მოჩვენებულმა ცეცხლმა ხომ არ შეაშინა!

დედოფალი: როგორ ბრძანდებით, ხელმწიფეო ჩემო?

პოლონიუს: შეაჩერეთ წარმოდგენა, ჩქარა, ჩქარა.

ხელმწიფე: სანათი მოიტანეთ და წავიდეთ აქედამ.

პოლონიუს: სანათი, სანათი, სანათი!

(გადიან ყველანი, გარდა პორაციოსი და ჰამლეტისა)

ჰამლეტ: “დაჭრილ ირემს ცრემლები სდის,

ნუკრი ცქრიალებს,

რა ვუყოთ, რომ ეს ქვეყანა

ასე ტრიალებს!»

აბა ეს ლექსები, შუბლთან ბატის ფრთების ფრიალი და
ვარდები აჭრელებულ ფეხსაცმელზედ საკმაო არ არის,
აქტორების დასში ჩავეწერო, თუკი ჩემმა ქისამ ჩემთან
ერთად ფერი იცვალა?

პორაციო: რატომ? ნახევარ წილზედ.

ჰამლეტ: რადა, სრული კი არ მეკუთვნის?

“დამონ, ქვეყნად ჩააჩუმეს

ზევის საყვირი,

და ზევისივე ტახტზე დასვეს

დიდყურა... მხეცი».

ჰორაციო: განა რითმს ვერ მოაწყობდით?

ჰამლეტ: ოჰ, ჩემო კარგო ჰორაციო. იმ აჩრდილის თითო სიტყვა ათასი ოქრო ღირებულა. შენიშნე?

ჰორაციო: ძალიან კარგად, ბატონო ჩემო.

ჰამლეტ: როცა მოწამელაზე ლაპარაკი დაიწყეს...

ჰორაციო: კარგად შევნიშნე ყოველისფერი.

ჰამლეტ: აა! მობრძანდით, მესალამურენო, ცოტა მუსიკით შეგვაქციეთ, რადგან, თუ მეფეს კომედია არ მოეწონა, ეტყობა იგი არ იაბა, გულს განეწონა.

(შემოდის როზენგრანც და გილდენსტერნ)

აბა, ცოტა მუსიკა გაგვაგონეთ.

გილდენსტერნ: ბატონო ჩემო, ნება მიბოძეთ, ერთი სიტყვა მოგახსენოთ.

ჰამლეტ: ბატონი ბრძანდები, თუნდა მთელი ისტორია მითხარ.

გილდენსტერნ: ხელმწიფე, ბატონო...

ჰამლეტ: რაო, რა მოუვიდა?

გილდენსტერნ: ცალკე ოთახში წაბრძანდა და მეტისმეტად უქეიფოდ შეიქნა.

ჰამლეტ: ღვინის სმისაგან?

გილდენსტერნ: არა, ბატონო, ნაღველა აეშალა.

ჰამლეტ: მერე მაგდენი მიხვედრა მაინც უნდა გქონდეთ, რომ ექიმისათვის მიგემართნათ და არა ჩემთვის. თორემ მე რომ ჩემებური წამალი დავუნიშნო, იქნება იმ წამალმა უფრო დაანადგვლიანოს.

გილდენსტერნ: ბატონო ჩემო, სჯობს, დალაგებით პასუხი მიბრძანოთ და ჩემს თხოვნას გარე-გარე არ უაროთ.

ჰამლეტ: აი, მოვმინაურდი, ბრძანე.

გილდენსტერნ: დედოფალი, დედათქვენი, დიდად შეწუხებულია და თქვენ გაახლათ ჩემი თავი...

ჰამლეტ: კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება.

გილდენსტერნ: ხელმწიფის შვილო, ეგ ზრდილობა მოსატანი არ გახლავთ. თუ გნებავთ, რიგიანი პასუხი მიბოძოთ, შევასრულებ დედოფლის ბრძანებას! თუ არა, მაშინ კი მომიტყვევთ, უკან ვიახლებით და ეს იქნება ჩემდა მონდობილის საქმის

დასასრული.

ჰამლეტ: მე არ შემძლიან.

გილდენსტერნ: რა არ შეგიძლიანთ, ხელმწიფის შვილო?

ჰამლეტ: რიგიანი პასუხი მოგცეთ; მე გონებით ავადა ვარ. მაგრამ რა პასუხის მოცემაც კი შემძლიან, თქვენთვის ანუ თქვენის სიტყვისამებრ, დედაჩემისათვის მიმირთმევია. მაშ პირდაპირ საქმეს შევუდგეთ: თქვენა სთქვით, რომ დედაჩემმა...

როზენგრანც: დედათქვენმა ბრძანა, რომ თქვენმა ქცევამ მეტად ააღელვა და განცვიფრებაში მოიყვანა.

ჰამლეტ: რა საკვირველი შვილი ვყოფილვარ, რომ დედაჩემიც კი განცვიფრებაში მომყავს! - მერე ეს რომ აღარ მითხარით, თუ რა მოჰყვა დედაჩემის ასეთს განცვიფრებას. - სთქვით.

როზენგრანც: დედოფალსა სურს, ვიდრე მოისვენებდეთ, თავიანთ ოთახში მოგელაპარაკოთ.

ჰამლეტ: ჩვენ უნდა დავემორჩილნეთ, თუნდა ათჯერაც დედაჩვენი იყოს. გაქვთ კიდევ რაიმე საქმე ჩემთან?

როზენგრანც: ბატონო ჩემო, თქვენ ერთხელ გიყვარდით მე.

ჰამლეტ (თავის ხელებს აჩვენებს): ვფიცავ ამ მცარცველებს, ამ ქურდებს, რომ კიდევაც მიყვარხარ.

როზენგრანც: ჩემო ხელმწიფევ, რა არის მიზეზი თქვენის უქეიფობისა? თუ მეგობარს მწუხარებას არ გაუმხელთ, მაშინ თქვენვე ხელს შეუშლით თქვენის სენისაგან განთავისუფლებას.

ჰამლეტ: მე სამსახურში კარგ ადგილს არ მაძლევენ.

როზენგრანც: ეგ რა მოსაფიქრებელია, როდესაც თვით ხელმწიფემა ბრძანა, რომ დანიამი მისი მემკვიდრე თქვენა ბრძანდებით.

ჰამლეტ: მართალია, მაგრამ ხომ იცით, «პავლეს ტყავს გააძრობენ, სანამ...» ეს ანდაზა ცოტა დაობებულია.

(შემოდინ აქტორები და სალამურის დამკვრელნი)

აი, სალამურის დამკვრელნიც მოვიდნენ. - აბა ერთი ეგ სალამური მაჩვენე. - (გილდენსტერნს) მაშ თქვენთან წამოვიდე? რად მივლით გარს ისე, თითქო ნადირი ვიყო და მახეში გაბმას მიპირობდეთ?

გილდენსტერნ: ბატონო ჩემო, თუ ჩემი მოვალეობა მაკადნიერებს, ჩემი თქვენდამი სიყვარული თითქმის უზრდლობასაც მახედვინებს.

ჰამლეტ: მე კარგად ვერ გავიგე, რა სთქვი. აბა ეს სალამური დაუკარ.

გილდენსტერნ: დაკვრა არ ვიცი, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: როგორც იყოს.

გილდენსტერნ: გარწმუნებთ, რომ არ ვიცი.

ჰამლეტ: გევედრები, დაუკარ.

გილდენსტერნ: ისიც არ ვიცი, ხელი როგორ მოკიდო.

ჰამლეტ: ეს ისე ადვილია, როგორც სიცრუის თქმა. აი ამ თვლებზედ თითები ათამაშე, პირით სული ჩაჰბერე და ესეც საამოდ სასმენელ სამუსიკო ხმას გამოსცემს. აი ხომ ხედავ, როგორ უნდა მოჰკიდო ხელი.

გილდენსტერნ: არ შემიძლიან ეგ საამოდ სასმენი ხმა გამოვაცემინო. მე მაგ საქმეში დახელოვნებული არ გახლავართ.

ჰამლეტ: ახლა ხომ ჰხედავთ, როგორი უღირსი და არად ჩასაგდები გგონივართ. თქვენ გინდათ, რომ მე თქვენი საკრავი ვიყო, ჩემი ხელში დაჭერა ადვილად მიგაჩნიათ; გინდათ, ჩემს საიდუმლოს გული ამოაცალოთ და ჩემის სულის სიმებს სათითაოდ ხმა ამოაღებინოთ... და ამ მცირე მუსიკის საკრავს კი, რომელიც წყაროა ჰარმონიისა, ამბობთ, ხმას ვერ ამოვალეზებინებთო. როგორ? თქვენა გგონიათ, მე ამ პატარა სალამურზედ უფრო ადვილი დასაკრავი ვიყო! მიწოდეთ მე, რა საკრავის სახელიც გინდათ, მაგრამ ესეც იცოდეთ, რომ შეგიძლიანთ გამაწვალოთ, რამდენიცა გსურთ, და ჩემზედ დაკვრას კი ვერ მოახერხებთ.

(შემოდის პოლონიუს)

მშვიდობა შენი ნახვა.

პოლონიუს: ბატონო ჩემო, დედოფალს თქვენთან ლაპარაკი სურს და სურს ახლავე.

ჰამლეტ: ჰხედავ ზეით იმ ღრუბელს, რა საშინლადა ჰგავს აქლემს?

პოლონიუს: წირვის მადლმა, ძალიანა ჰგავს.

ჰამლეტ: მე მგონია, კვერნასა ჰგავს.

პოლონიუს: ზურგი კვერნასი აქვს სწორედ.

ჰამლეტ: თუ უფრო ვეშაჰსა ჰგავს.

პოლონიუს: ზედგამოჭრილი ვეშაჰია.

ჰამლეტ: ახლავ მოვდივარ დედაჩემთან. - ლამის ამ ჩაცვებით

მართლა ჭკუიდან შემშალონ. ახლავ მოვდივარ.

პოლონიუს: მას ვერე მოვახსენებ. *(გადის პოლონიუს)*

ჰამლეტ: არ გაჭირდება ამისი თქმა: «ახლავ მოვდივარ».

გთხოვთ, რომ ახლა კი, მეგობრებო, მარტო დამტოვოთ. -

(გადიან როზენგრანც და გილდენსტერნ, ჰორაციო და სხვანი)

აწ დადგა ღამის ბნელი ჟამი გრძნეულთ საფერი,
ოდეს საფლავნი პირს იხსნიან და ჯოჯობეთიც
სნებას ამოხეთქს და მოაფენს დედამიწასა.

ახლა შემეძლო, თბილსა სისხლსა დავწაფებოდი
და მომეხდინა ისეთი რამ საქმე საზარო,

რომ თვით დღის ნათელს მისის ხილვით თრთოლა მოსვლოდა,

ჩუმად! წავიდე დედაჩემთან. ოჰ, გულო ჩემო,

მაგ შენს ბუნებას ნუ დაჰკარგავ, ნუ მისცემ ნებას,

ნერონის გრძნობამ ამა მკერდ ქვეშ დაიბინადროს.

უნდა სასტიკი ვიყო, მაგრამ არ კი უწყალო,

ენით მიემართო იარაღსა და არა ხელით,

დავაფარვინო გრძნობა ჩემი მედგარსა სიტყვებს

და თუმც მუქარა, საყვედური ვასმინო ბევრი,

მაგრამ მუქარა იგი საქმით კი არ შესრულდეს. *(გადის)*

სურათი III

ოთახი იმავე სასახლეში

(შემოდიან ხელმწიფე, როზენგრანც და გილდენსტერნ)

ხელმწიფე: იმისი ქცევა მე არ მომწონს და საფრთხილოა,

რომ მის სიგიჟეს ვაძლევთ ამდენს თავისუფლებას.

თქვენ მოემზადეთ მასთან ერთად ინგლისს წასვლისთვის

და მეც ახლავე გამოვგზავნი ბრძანების ქაღალდს.

ჩვენი ქვეყანა ვერ აიტანს, რომ ისე ახლო

დასტრიალებდეს მას ხიფათი, რაც მის სიგიჟეს

ერთად მოჰყვება და თანდათან უფრო შიშს გვაგდებს.

გილდენსტერნ: ჩვენ შევეუდგებით სამზადისსა, ჩემო ხელმწიფე;

და ნება დამრთეთ, მოვახსენოთ, რომ ეგე შიში

საკეთილოა და წმიდაა, რადგან თქვენ ზრუნავთ

მთელის ერისთვის, რაიც თქვენით სცხოვრობს,

სულდგემულობს.

როზენგრანც: თვით უბრალო და კერძო კაციც მოვალე არის, ყოვლის თავისის სულისა და ჭკვის ძლიერებით უბედურების წინააღმდეგ აღიჭურვოდეს და მით უმეტეს ვალად სდევს მას, ვის სიკეთეზედ მრავლის-უმრავლესთ დღეგრძელობა დადგენილია. როდესაც მოდის მეფისათვის აღსასრულის დღე, მაშინ სიკვდილი მარტო იმას არ კმარობს მსხვერპლად და თან ჩაითრევს, ვით მორევი, რაც მის ახლოა. მეფეა მსგავსი მაღალ მთაზედ დადგმულის ჩარხის, რომლის დიდროვან სოლებს თითქო ზედ აჭედიათ მრავალ-ათასი უმნიშვნელო, მცირე საგანი. როს იგი ჩარხი წაიქცევა, მაშინ ამათაც მოელით ბოლო საშინელი. ოდეს ხელმწიფე ამოიხრებს - ხალხს ეს ოხერა კენესად ექცევა.

ხელმწიფე: ვთხოვთ, რომ სამგზავროდ მოემზადოთ დაუყოვნებლივ. სჯობს, ამ შიშს მალე გავუყაროთ ფეხში ბორკილი და თავისუფლად უწინდელებს აღარ ვატაროთ.

როზენგრანც და გილდენსტერნ: მოსამზადებლად ვიახლებით.

(გადიან როზენგრანც და გილდენსტერნ. შემოდის პოლონიუს)

პოლონიუს: ჩემო ხელმწიფე,

ჰამლეტ თვის დედის ოთახისკენ ვიახლათ ახლა და თუ ინებებთ, მათ საუბრის მოსასმენელად დავიძალეები ფარდის უკან. მე თქვენ გარწმუნებთ, რომ დედოფალი არ დასტოვებს დაუტუქსავსა. თქვენ თვითონ ბრძანეთ, თუ გახსოვთ და კარგადაც ბრძანეთ, - კარგი იქნება დედას გარდა სხვაც რომ დაესწროს - რადგან ბუნებით დედას შვილის მხარე უჭირავს - და ყური უგდოს ჩუმიდ სითმე მათ ლაპარაკსო. მე ვიახლებით თქვენთან, ვიდრე მოისვენებდეთ, და რასაცა ვცნობ, მოგახსენებთ, ჩემო ხელმწიფე.

ხელმწიფე: დიდადა გმადლობ. - *(პოლონიუს გადის)*

რა საზარი ცოდვა ვიტვირთე, მას ზეცის მიმართ ასდის კვალი და იქ დაღადებს; იგია, რასაც უძველესი წყევლა ხვდა წილად. კანის ცოდვა... ძმის სიკვდილი... ლოცვას ვერ ვბედავ, თუმც სურვილი და ნებისყოფა მისთვის მიმიწვევს, -

ძლიერს განზრახვას მისპობს ცოდვა უძლიერესი
 და მსგავსად კაცის, რომელს ორი საქმე ვალად სძევს,
 უძრავად ვდგავარ და არ ვიცი, ჯერ რა დავიწყო.
 განა ამ წყევულს ხელს ძმის სისხლი ისე სქლად სცხია,
 რომ ვერ გაჰბანოს მადლიანის ცის წვიმამ იგი
 და თეთრ თოვლივით არ აქციოს? ან თუნდ ეს მადლი
 რად არ ივისრებს ცოდვიანის შემსუბუქებას?
 მაშ რა ძალა აქვს ლოცვას, თუკი ორსავ ვერ შესძლებს:
 არ შეგვაფერხებს იგი, ვიდრე შევცოდებთ რასმე
 და ვერ მოითხოვს მოტყეებას შეცოდებისთვის!
 მაშ ვილოცავ მე, - ცოდვა იგი წარსული არის, -
 მაგრამ რა ლოცვა მოუხდება ჩემს შეცოდებას?
 «მომიტყევე მე საზიზღარი კაცის-მკვლელობა!»
 ეს არ იქნება, რადგან ახლაც კიდევ ვმფლობებლობ
 ყოველსავე მას, რისთვისაც ის ცოდვა ვივისრე:
 ჩემსა დიდებას, ჩემსა გვირგვინს, ჩემსა მეუღლეს.
 ვინც სტკება ცოდვით, მიტყეებას ვით ეღირსება?
 ამა წარმავალს და გარყვნილსა წუთისოფელსა
 ოქროს ვარაყით დაფერილსა ცოდვიანობას,
 შეუძლიან, რომ უკუაგდოს მართლმსაჯულება
 და ხშირად კანონს ჰყიდულობენ ბოროტეულად; -
 მაგრამ იქ, მალლა, სხვაფრივ არის: იქ ცბიერებას
 არ აქვს ადგილი, იქ ვერარა დაიფარება;
 ჩვენც ხომ იქ უნდა გამოვცხადდეთ და ბოროტ საქმეთ
 ფარდა ავხადოთ, განძარცვულნი გამოვამყვანოთ.
 მაშინ რაღა ვქმნა, ან რა ღონეს უნდა მივმართო?
 ვცადო, რა ძალუმს სინანულსა? და რა არ ძალუმს?
 მაგრამ რა ძალას გამოიჩინს იგი იმისთვის,
 ვინც სინანულსა ვერ ახერხებს, ვერ მისწვდომია!
 ვაიმე ბედკრულს! ვაი გულო, სიკვდილებრ შავო!
 მახეს გაბმულო, სულო ჩემო, სცდილობ თავდახსნას
 და ამა ცდითა უფრო ებმი. ოჰ, ანგელოზნო,
 სცადეთ, დამიხსნათ! კერპნო მუხლნო, მოიდრიკენით
 და ფოლადისა ძარღვებითა ნაქსოვო გულო,
 ჩვილის ყრმის გულსა მიემსგავსე ღმობიერებით.
 იქნება იყოს საშველი რამ?

(კუთხეში დაიჩოქებს და ლოცულობს. შემოდის ჰამლეტ)

ფრანგი მსახიობი ქალი სარა ბერნარი ჰამლეტის როლში

ჰამლეტ: აგერ ლოცულობს!

მარჯვე დრო არის და მარჯვედაც მოვიხმარ ამ დროს:

მოვკლავ და ზეცას ავა იგი. ამითი ვითომ მერე ჯავრს ვიყრი? მოფიქრება არის საჭირო.

მამა მომიყლა ავაზაკმა და მე კი, ნაცვლად, მის მკვიდრი შვილი ზეცას ვგზავნი იმავე ავაზაკს.

ეს ხომ ჯილდოა, სად არის აქ შურისძიება! მამაჩემს სული ამოჰხადა, როდესაც იგი განცხრომით იყო სადილ შემდეგ და ჰფუფუნებდა,

როცა ყოველნი მის ცოდვანი ისე ჰყვაოდნენ, ვითა ყვავილნი მაისისა და აწ ვინ იცის, გარდა ზეცისა, რა განეითხვა ერგო მას წილად!

დასაჯერია უფრო იგი, რომ მისი ზვედრი სამძიმო არის. მერე ამით ვითომ ჯავრს ვიყრი, რომ აწ სიცოცხლე გამოვწირო, როს მისი სული განწმედილია და ამოსვლად განმზადებული? არა და არა! იქით, ხმალო, და მას ეცადე, დრო უარესი შეურჩიო: ოდეს ლოთობდეს, შფოთსა და ბრაზსა მისცემოდეს, ან როს ეძინოს, ან მეძავობდეს თვის საწოლში სისხლის შერევით, ანუ ღვთის გმობით, თამაშობით გართული იყოს, ან ჩადიოდეს სხვა უწმინდურს რამ საქციელსა, მაშინ დაჰკარ და ყირამალად ჩააგდე ქვესკენელს, რომ მისი სული იქმნეს ბნელი, შეჩვენებული, ვით მის სამყოფი ჯოჯოხეთი. - ახლა წავიდე; იქ მიმელის მე დედაჩემი. - შენ მაგ წამალმა კიდევ მცირე ხანს ეგ ბედშავი დღე გაგიგრძელოს. (ჰამლეტ ვადის. ხელმწიფე ადგება და წინ მოდის)

ხელმწიფე: სიტყვა მიფრინავს, მაგრამ ფიქრი აქ, დაბლა, მრჩება; უფიქროდ სიტყვა ვერ მისწვდება ცას ვერაოდეს.

(ვადის)

სურათი IV მეორე ოთახი

(*შემოდის დედოფალი და პოლონიუს*)

პოლონიუს: იგი ახლავე ვიახლებათ.

კარგად გაჰყავს

და უბრძანეთ, რომ უცნაური იმისი ქცევა
ზომას გადავიდა და მოთმენა ძნელია
არის; თან დაუმატეთ:

მე ჩავდექ-თქო შეამავალად

მეფის რისხვასა და შენ შორის. მეც, დე-
დოფალო, აქ დავიმალვი. გთხოვთ, შერის-

ხოთ გამომეტებით.

ჰამლეტ (*ვარედან*): დედა, დედა, დედა!

დედოფალი: მაგას ყველაფერს შევასრულებ, ნუ გეშინიან.
ფეხის ხმა მესმის, დაიმალე, მეონია, მოდის.

(*პოლონიუს დაიმალება. შემოდის ჰამლეტ*)

ჰამლეტ: რა ამბავია, დედაჩემო, რად დამიბარე?

დედოფალი: ოჰ, შვილო, დიდად შეურაცხვე შენ მამაშენი!

ჰამლეტ: არა, დედაო, მამაჩემი შენ შეურაცხვე!

დედოფალი: არ არის კარგი, უკმეზ ენით რომ მიპასუხებ.

ჰამლეტ: არ არის კარგი, ბოროტ ენით რომ მეკითხები.

დედოფალი: რას ნიშნავს ესა, შვილო ჰამლეტ?

ჰამლეტ: რაო, რა გნებაეთ?

დედოფალი: მე ველარა მცნობ?

ჰამლეტ: კარგად გიცნობ, ჯვარს გეფიცები:

დედოფალი ხარ და მეუღლე შენის ქმრის ძმისა.

ესეც არ იყოს, - ხომ ვიცი, რომ დედა ხარ ჩემი.

დედოფალი: მაშ კარგი, მე სხვას გამოგზავნი, სათქმელს ის გეტყვის.

ჰამლეტ: აქ იყავ-მეთქი, ადგილიდან ნუღარ დაიძვრი.

ვერ წახვალ, ვიდრე შენს თვალთა წინ სარკეს არ დავდგამ,

რაშიც შეგეძლოს შენის სულის სიღრმის დანახვა.

დედოფალი: რა გინდა მერე, იქნება თუ მოკვლას მიპირობ?

მომეშველენით!

პოლონიუს (*ფარდის უკან*): ეი, ჩქარა მოდიო, გვოშველეთ!

ჰამლეტ: ეს რაა? თაგვი?

(*მახვილს ამოიღებს და ფარდას მახვილით გახვრეტს*)

მოკვდა, მოკვდა, თუნდ ნაძლევისა ვდებ!

პოლონიუს (ფარდის უკან): ვაიმე, მოკვდი! (დაეცემა და კვდება)

დედოფალი: ეგ რა ჰქენი, რა მოიქმედე?

ჰამლეტ: მე თვით არ ვიცი... მეფეა თუ?

(ფარდას ახდის და პოლონიუსს გამოათრევს)

დედოფალი: რისთვის გაცოფდი? რად შეიბღალე წმიდა სისხლით?

ჰამლეტ: მე შევიბღალე?

ეგ მართალია და ეს თითქმის იგივე ცოდვაა,

ვით მეფის მოკვლა და მერე ქმრად იმის ძმის შერთვა.

დედოფალი: ვით მეფის მოკვლა?

ჰამლეტ: დიად, დიად, ეგ მოგახსენეთ. -

შენ, საცოდავო, მეტიჩარა, უჭკვო მასხარა,

მე სხვა მეგონე, უფრო დიდი; გთხოვ, რომ შემინდო.

ეტყობა, შენი ბედისწერა ევა ყოფილა,

არ ვარგებულა მეტისმეტი გულმოდგინება. -

რისთვის იკაწრავ აგრე ხელებს, დაწყნარდი, დაჯეგ!

მე მინდა, გული დაგიკაწრო და დაგიღვლარჭნო,

თუკი სინიდისს აქვს მაგაზედ ზედმოქმედება;

თუ ბოროტებამ შეჩვეულმა, ზეცით გმოიბიძა

ეგ არ გარდაჰქმნა მიუდგომელ, უგრძნობელ ზღუდელ!

დედოფალი: რა ექენ ისეთი, რადა მიცხავ აგრე სასტიკად,

რისთვის მაკადრებ მაგისთანა შეურაცხებას?

ჰამლეტ: ეგეთი საქმე ჩირქსა სცხებს თვით უმანკობას,

უსპობს მორცხვობის სიწითლესა, შევენებას უსპობს;

ფარისევლობის სახელსა სდებს სათნობასა,

უბიწო ტრფობას ყვავილსა ჰგლეჯს შეენიერს შუბლზედ

და იმის ნაცვლად აჩენს იგი წყლულს და იარას;

ცოლ-ქმართ პირობას მოთამაშეთ ცრუ ფიცს ამსგავსებს,

აუქმებს სრულად ქორწინების წმიდა უღელსა,

სარწმუნობას, სასოს და ტკბილს ფუყე სიტყვად ჰხდის.

ოჰ, მაგვარ საქმით ზეცის სახე რისხვით ეღვარებს

და ესე მყარი დედამიწაც შეჭმუხვნილია

და ნაღვლიანი, თითქო იყოს დღე განკითხვისა.

დედოფალი: რა საქმე არის ისეთი, რომ ეგრე ღაღადებს,

ან რასა ჰკიცხავ მედგარის და მქუხარე სიტყვით?

ჰამლეტ: შეხედე ერთი ამ სურათსაც და მეორესაც,

აი ამ სახეს ორივე ძმისას. ნახე, თუ პირველს

როგორი მადლი გადაჰკვრია შარავანდედად;
 ჰიპერიონის ხუჭუჭს თმასა ჰგავს ამისი თმა
 და შუბლი თვითონ იუპიტრის შუბლს ემსგავსება;
 თვალნი მარსისა მრისხანებით ღვთაებრ მჭვრეტელნი,
 ახოვანება მერკურისა, ციურთ შიკრივის,
 წარმოგზავნილის ცად მიბჯენილ, მაღალ მთის წვერზედ;
 შეხედულობა დიდებული, რომელიც თითქო
 თავიანთ ბეჭდით სათითაოდ ღმერთთ აღებუჭდოთ,
 რომ კაცის სახედ დაესახათ სრული ქმნილება!
 აი ეს იყო შენი ქმარი. ახლა შეხედე
 ამ მეორესაც: ეს არ ინდობს თავის ღვიძლ ძმასა
 და დაობებულ, წამხდარ ჰურის თავთავის მსგავსად
 სპობს მის სიცოცხლეს. სადა გქონდა შენ ეგ თვალები?
 ვით დასტოვე ეს შევნიერი მთის საძოვარი
 და ამ მყრალ ჭაობს მიაგენი გამოსაკვებად?!
 სად გქონდა-მეთქი ეგ თვალები? სიყვარულს ხომ ვერ
 მოიმიზღვებ; ხომ იცი, რომ შენს ხანში სისხლი
 მიუყრებელი არის და ჭკვას ემორჩილება.
 მერე რა ჭკუა უნდა იყოს, ეს აირჩიოს
 და ის უარჰყოს! უგრძნობელი არა ხარ, ვგონებ, -
 გრძნობა თუ არ გაქვს, ვერ შესძლებდი მოძრაობასაც, -
 მაგრამ მაგ გრძნობას მოჰკლებია გრძნობიერება,
 თორემ გიჟიც კი ამ საქმეში არ შესცდებოდა!
 სიგიჟეს გული ისე ხომ ვერ დაემონება,
 რომ ვეღარ შესძლოს გამორჩევა კარგის და ავის.
 მაშ რა ეშმაკმა გადაგაკრა თვალეზზედ ბინდი?
 ვინ შესცდებოდა ასე მწარედ, თუნდ რომ ჰქონოდა
 მარტო თვალები, ხელნი მარტო, მხოლოდ ყურები,
 ან მხოლოდ ყნოსვა სხვა გრძნობათა დაუმატებლად,
 ან თუნდ მცირედი რამ ნაფლეთი ნამდვილ გრძნობისა?
 ვაი, სირცხვილო, სადღა არის შენი სიწითლე!
 ჰოი, ბოროტო ჯოჯოხეთო, თუ შეგიძლიან
 დარბაისელის დედაკაცის გულის ანთება, -
 მაშ აღტყინებულ სიყმაწვილის გრძნობა ძლიერი
 თუნდ ცვილად იქცეს და საკუთარს ცეცხლზედვე გადნეს!
 რაღად უწოდებ სირცხვილეულს ნორჩ გულთა ღელვას,
 რაკი ყინულიც იწვის ასეთ მხურვალე ცეცხლით
 და გულისთქმასა ემონება გონიერება?

დედოფალი: ოჰ, შვილო ჰამლეტ, ჩუმად იყავ, ნულარას ამბობ, შენმა სიტყვებმა ჩემს სულშივე ჩამახედვინა და დამანახვა ცოდვის კვალი ამოუშლელი.

ჰამლეტ: როგორ, განცხრომით უნდა იწვევ ჭუჭყიან საწოლს, ქონსა და ოფლში უწმინდურად ითხუბნებოდე, უნდა სტკბებოდე მურტალს გუბეს გარყვნილებისას...

დედოფალი: ოჰ, ნულარ მეტყვი, ჰამლეტ, ჰამლეტ, ნულარას მეტყვი; მე ეგ სიტყვები ხანჯლებივით ყურს მიტრიალებს.

ჰამლეტ: ის ავაზაკი, კაცისმკვლელი, უმსგავსი მონა, შენის პირველის მეუღლისა ფრჩხილის არ-ღირსი, მეფე-მასხარა, სახელმწიფო ტახტის მპარავი, ჯიბეს ჩამდები უძვირფასეს დიადიმისა...

დედოფალი: კარგია, კმარა.

ჰამლეტ: მეფე ძმურებში გამოხვეული... *(შემოდის აჩრდილი)*
ცის ანგელოზნო, თქვენის ფრთების ქვეშე მიმიღეთ და მფარველადა მექმნით მე! - რა გსურს, ნეტავი, რომ ეგეთისა ამო სახით გამომეცხადე?

დედოფალი: ვაი ჩემს თავსა, ჭკვიდამ შესცდა!

ჰამლეტ: სთქვი, თუ მოხვედი,
რათა შენს შვილსა დააყვედრო დაგვიანება,
დააყვედრო, რომ გულისთქმასა არ აჰყვა თვისას
და საშინელი სიტყვა შენი არ აღასრულა.

აჩრდილი: ნუ დაივიწყებ, რომ ამ მოსვლით მე მწადის მხოლოდ, მისუსტებული ნებისყოფა გაგიცხოველო. -
მაგრამ შეხედე დედაშენსა, როგორ თრთის შიშით.
ჩადეგ შენ იმის შემერთალ სულსა და იმის შორის,
თორემ ოცნება სუსტზედ უფრო ძლიერ მოქმედობს.
უთხარი რამე.

ჰამლეტ: დედაჩემო, რა გემართება?

დედოფალი: რა გემართება შენ თვითონვე, ოჰ, შვილო ჰამლეტ, რომ გაშტერებით ჩასცქერიხარ ცარიელ სივრცეს და თითქო ჰაერს უსხეულოს ესაუბრები!
შენი თვალები გვაუწყებენ სულის კვეთებას და შენი თმაცა აწეწილა, ყალყზედ დამდგარა, მსგავსად ძილიდან აშლილისა ბანაკის ჯარის, თითქო თვითეულ ბეწვისათვის სული ჩაედგათ.
ოჰ, ტკბილო შვილო, შენის სევდის მწეავსა ნაღვერდალს, გთხოვ, მოთმინების ცივი წყარო უხვად აჰკურო. -

რას უკვირდები?

ჰამლეტ: იმას, იმას! შეხედე, როგორ

ნაცრისფრად ელავს. იმის სახე რომ დაანახვო

და გააგონო იმის საქმე, მაშინ თვით ქვევსაც

გრძნობიერებას აღუძრავდი. ოჰ, ნუ მიყურებ!

თორემ საბრალო სახე შენი წინ დაუდგება

ჩემის სასტიკის განზრახვისა აღსრულებასა,

- მაშინ, იქნება, სისხლის ნაცვლად ცრემლი

ვანთხიო.

დელოფალი: ვის ეუბნები მაგ სიტყვებსა?

ჰამლეტ: იქ ვერას ჰხედავ?

დელოფალი: ვერაფერს, თუმცა უხედავი არა მრჩება რა.

ჰამლეტ: არცა-რა გესმის?

დელოფალი: არაფერი, ჩვენის ხმის მეტი.

ჰამლეტ: ერთი შეხედე, ნახე, როგორ მიი-

პარება; მამაჩემია თავისსავე შესამოსელში...

კარგად შეხედე, აი, აი, აგერ გავიდა! (*აჩრდილი გადის*)

დელოფალი: ეგ მხოლოდ შენის წარმოდგენის ნაყოფი არის, -
ბნელით მოცულს ჭკვას მოჩვენება ეწვევა ხშირად.

ჰამლეტ: ბნელით მოცულს ჭკვას! შენ გგონია, მე გიფი ვიყო?

ვით შენი მაჯა, ჩემი მაჯაც ზომიერად სცემს

და თანაბრობით ამტკიცებს ჩემს ჯანის სიმართელეს.

რაც ახლა მე ვთქვი, ეს სიგიჟით როდი მომსვლია;

თუნდ გამომცადე, სიტყვა-სიტყვით გაგიმეორებ, -

გამეორებას, აბა მითხარ, გიფი ვით შესძლებს?

ოჰ, დედაჩემო, გაფიცებ მაღლს მაღალს, ზეციურს,

ნუ ინუგეშებ თავს იმითი, ვითომც სიგიჟე

და არა შენი ცოდვა ამას მაღაპარაკებს.

ეს სანუგეშო საცხებელი მაგ შენს იარას

მხოლოდ თხელს კანსა გადააკრავს და შიგნიდან კი

გარყვნილებისა ბილწი გესლი გულს ჩაგაკვდება.

გაუტყდი ზეცას, შეინანე შენი წარსული;

ზღუდე აღმართე მომავლის წინ და ღვარძლის ბალახს

ნუ აპატივებ, - უფრო ძლიერ არ გაღონივრდეს.

ოჰ, მომიტყევე მისწრაფება სიმართლისაკენ;

მართლაც, ამ მურტალს და სიმსუქნით დამპალსა დროსა

ხომ სათნოება მუხლმოდრეკით ბიწის წინაშე

კეთილის ქმნისა ნებას უნდა გამოითხოვდეს.

დელოფალი: ოჰ, მაგ სიტყვებით გული ჩემი ორად გაგლიჯე.

ჰამლეტ: მამ შორს გასტყორცნე უწმინდური ნაგლეჯი მისი და იმ მეორე ნახევრითა იცხოვრე წმიდად. მშვიდობის ღამე მოგცეს ღმერთმა, მაგრამ ნუ წახვალ და ბიძაჩემის საწოლს ნუღარ მიეკარები. თუ სათნო არ ხარ, სათნო სახე მაინც მიიღე; ეს იცოდე, რომ ეშმაკისა მსგავსად მომქმედი და ყოველ გრძნობათ შემმუსვრელი კაცთ ჩვეულება ამ შემთხვევაში ანგელოზის სიკეთეს იჩენს: იგი კარგსა და კეთილს საქმეს სდებს ისეთს სახეს, თითქო ეგ სახე დაბადებით შეგვთვისებოდეს. სცადე, ნუ წახვალ შენ ამაღამ და მერე კვლავაც წაუსვლელობას ეს ადვილად შეგაძლებინებს. ბუნების სჯულის შეცვლა ძალუძს ჩვეულებასა და ძლიერებით თვისით იგი ეშმაკულ ძალთ ან თვის ნებაზედ მოსდრეკს, ანუ სრულად განდევნის. კიდევ და კიდევ მშვიდობასა ვისურვებ შენთვის, და თუ სურვილი გულს აღგეძრა დაგლოცოს ვინმემ, მე თვით მოვითხოვ, დედაჩემო, შენგან დალოცვას!

(პოლონიუსზედ უჩვენებს)

ვწუხვარ, რომ მე ეს შემომაკვდა, მაგრამ ეტყობა, ასე განაგეს ზეცის ძალთა: მე აღმირჩიეს თავიანთ ბჭედ და განზრახვისა აღმასრულებლად; ამ კაცით მსაჯეს და მეც იგივ დამასჯევენეს. წავალ, ვიზრუნებ მე იმისთვის და ანგარიშსაც ვინც მომთხოვს, მევე ჩავაბარებ. ღამე მშვიდობის. თუ სასტიკი ვარ, ეს სიკეთის ნაყოფი არის, ცუდს შევზდით კიდევ და უარესს წინ შევეყვრებით. კიდევ ერთი რამ უნდა გითხრა;

დელოფალი: მითხარი, რა ვქმნა.

ჰამლეტ: ნუ იზამ იმას, რაც მე გითხარ, რაც დაგარიგე. დეე, იმ მეფემ გარყვნილს საწოლს კვლავ მიგიტყუოს, გადგისვას ხელი მაგ ლოყებზედ, მოგეალერსოს; მაშინ შენ იმის უწმინდურსა, მხურვალე კოცნას და დაწყევლილის თითებითა გაფუფუნებას შესწირავ ჩემსა საიდუმლოს, ყველას გაუმხელ, -

ეტყვი რომ გიყი კი არა ვარ, ვიგონებ მხოლოდ, -
 კარგი იქნება, ყველაფერი გამომჟღავნო.
 ან ვით შეჭფურის შენებრ ლამაზს, ჭკვიან დედოფალს,
 მას დაუმალოს ესოდენნი მძიმე საქმენი,
 მას, იმ ღამურას, ქვე-მძრომ ჯოჯოს, ქეციან კატას!
 ნუღარ მიხედავ ნურც ჭკუას და ნურც საიდუმლოს,
 ბანზე ყაფაზა აიტანე, გააღე კარი
 და ტყვე-ფრინველნი დააფრინე. მერე შენ შეძვერ
 იმ ყაფაზში საარაკო მაიმუნთ მსგავსად
 და მაღლიდან ძირს ჩამოვარდი კისრის მტვრევეითა.

დედოფალი: სიტყვა სუნთქვაა, სუნთქვას კიდევ სიცოცხლე მოსდევს,
 და მომესპოს მე როგორც სუნთქვა, ისე სიცოცხლე,
 შენი ნათქვამი საიდუმლო თუ გავამხილო.

ჰამლეტ: მე ინგლისს მივალ, ეს ხომ იცი.

დედოფალი: ვაიმე ბედკრულს!

ღამავიწყდა, რომ ეგრე არის გადაწყვეტილი.

ჰამლეტ: დაბეჭდილია წერილები და თან ბრძანებაც
 მიცემული აქვს ორს თანშეზრდილს ამხანაგს ჩემსას,
 რომელთაც ისე ვენდობი, ვით შხამიან გველსა.
 გზა იმათ უნდა გამიკვალონ ჩემის მახისკენ.
 დეე, იშრომონ; საამოა, როს შემანქანეს
 მისგან ნამზადი იარაღი მაღლა აფეთქებს.
 ცუდად მომივა საქმე, თუ რომ მეც არ გავთხარე,
 არ მოვუქციე იმათ ნაღმებს ქვეშით სხვა ნაღმი
 და მთვარემდე არ ავაფრინე. რა საამოა,
 როს ხედავ როგორ ორი ძალა ერთმანეთს ებრძვის. -
 ამ კაცმა ლამის ტვირთთა მზიდველ მუშად მაქციოს.
 მეტი რა გზა მაქვს, უნდა სხვაგან წავიღო იგი.
 ღამე მშვიდობის, დედაჩემო. ეს რჩევის წევრი,
 როგორც ახლაა, ისე ჩემად არსად ყოფილა,
 არსად ყოფილა ასე წყნარი მესაიდუმლე, -
 სიცოცხლეში ხომ სულელ-ყბედას მას ეძახოდნენ. -
 წამოდი, ბარემ მაგ შენს საქმეს ბოლო მოუღო. -
 რაღას ვუყურებ! დედაჩემო, ღამე მშვიდობის.

*(გადიან სხვადასხვა მხარეს. ჰამლეტ პოლონიუსს მხარზედ
 მოიკიდებს და გაიტანს)*

მოქმედება მეოთხე

სურათი I

იგივე ოთახი

(*შემოდის ხელმწიფე, დედოფალი, როზენკრანც და გილდენსტერნ*)

ხელმწიფე: უნდა რაღაცას ნიშნავდეს ეგ ოხვრა და კენესა;
ნამდვილი მითხარ, ვერ დავტოვებთ გაუგებარსა.
ჰამლეტ სად არის?

დედოფალი: (*როზენკრანცს და გილდენსტერნს, რომელნიც კადიან*)
პატარა ხანს მართო ყოფნა გესურს. -
რა საქმე ვნახე ამაღამა, ბატონო ჩემო!

ხელმწიფე: რა ნახე, მითხარ, ანუ ჰამლეტ როგორღა არის?

დედოფალი: გაცოფებული არის ისე, ვით ქარიშხალი,
შეჯიბრებული მდეღავე ზღვასთან ძლიერებაში;
და როს სიგიჟემ მოუარა, უცებ მოესმა,
რომ ფარდის უკან მორიდებით რაღაც იძვროდა,
მყისვე მახვილი ამოიღო, სთქვა, თაგვიანო
და უხილავად, წარმოდგენილ შიშისა ძალით
იგი საბრალო ბერეკაცი მან მოაკვდინა.

ხელმწიფე: ეს რა ამბავი გავიგონე! ხომ ეგეთი დღე
დაგვადგებოდა, ჩვენც რომ იქა ვყოფილიყავით.
თავისუფლება მისი მეტად საშიში არის
შენთვის, თუ ჩვენთვის, ყველასათვის. ახლა არ ვიცი,
ვით უნდა გავცეთ ჩვენ პასუხი იმ კაცისკვლამი.
ცხადი არის, რომ ყველაფერი ჩვენ დაგვბრალდება,
რაკი იმ გიჟსა აქამომდე ხალხში ვურევდით
და მის შელაგმვას არ ვცდილობდით ყოველის ღონით.
მაგრამ ჩვენ მისმა სიყვარულმა მოგვისპო ხედვა
და ვერ ვამჩნევდით, რომელი გზა რომელსა სჯობდა.
ისე ცუდისა სნეულებით შეპყრობილ კაცსა
ჩვეულებად სჭირს უთქმელობა თავის სენისა,
თუნდაც უღრღნიდეს იგი ჭირი ჩუმად სიცოცხლეს. -
ახლა სად არის?

დედოფალი: თან წაიღო საბრალოს გვამი,
რომლის წინაშეც მის სიგიჟემ გრძნობა იჩინა,
როგორც უბრალო მადანთ შორის ძვირფასმა თვალმა
და ახლა იგი თვის საქციელს მწარედ დასტირის.

ხელმწიფე: დროა, გერტრუდა, რომ წავიდეთ. იგი აქედგან
გავგზავნოთ, ვიდრე მზე მთის წვერებს მიუალერსებს
და ამ საქმესაც მოვუაროთ, მოვაბოდიშოთ,
ვით ჩავგავგონებს ჩვენი ჭკუა და ძლიერება.

(*შემოდინ როზენგრანც და გილდენსტერნ*)

აი, გილდენსტერნ; - მეგობრებო! სხვებიც მიიმხრეთ, და ახლავ წადით თქვენ ჰამლეტის მოსაძებნელად. მას სიგიჟეში პოლონიუს შემოჰკვდომია და თავის დედის ოთახიდან იმისი გვამი თან წაუღია. ნახეთ, ტკბილად ელაპარაკეთ და მიასვენეთ იგი გვამიც ეკლესიაში გთხოვთ, დააჩქაროთ.

(*გადაინ როზენგრანც და გილდენსტერნ*)

აწ, გერტრუდა, უნდა შევეყაროთ, ვინც გონიერნი გვეულება საქმის მრჩეველნი, ვაცნობოთ იმათ, თუ რა არის ჩვენი განზრახვა და სამწუხარო ეს ამბავიც შევატყობინოთ. იქნება, მაშინ ვერ მოგვწვდეს ჩვენ ცილისწამება, რაიც სისინით დედამიწას გარშემო უვლის, თავის ბედკრულ მსხვერპლს ჰგმირავს იგი გესლიან ისრით, და როგორც ტყვია ზარბაზნისა, ნიშანში მიდის. იქნება იგი მოხვდეს მხოლოდ უვნებელ ჰაერს. წავიდეთ, სული მიშფოთავს და მეავადება.

სურათი II

მეორე ოთახი იქვე

(*შემოდის ჰამლეტ*)

ჰამლეტ: ახლა საიმედო ადგილს არის.

როზენგრანც და სხვანი (*გარედან*): ჰამლეტ, ბატონო ჰამლეტ!

ჰამლეტ: ჩუმად! ვის უძახიან? ვინ მიძახის ჰამლეტს? აგერ აქ მოდიან. (*შემოდინ როზენგრანც და გილდენსტერნ*)

როზენგრანც: გვამი სად წაასვენეთ, ბატონო ჩემო?

ჰამლეტ: შევურიე მიწას, რომელიც მას ნათესავად მოხვდება.

როზენგრანც: სწორედ გვიბრძანეთ, სად არის, რომ ეკლესიაში მივასვენოთ.

ჰამლეტ: თქვენ ეგ ნუ გჯერათ.

როზენგრანც: რა ნუ გვერა?

ჰამლეტ: ის, რომ ვითომ მე თქვენის საიდუმლოს შენახვა შემემდლოს და ჩემისა კი არა. მერე ვინა მკითხავს ამას? - უბრალო ღრუბელი! რა პასუხი უნდა აღირსოს მას დიდის ხელმწიფის შვილმა?

როზენგრანც: ბატონო ჩემო, ღრუბელს მე მიწოდებთ?

ჰამლეტ: დიად, შენ გიწოდებ ღრუბელს, რომელიც შეისვამს ხელმწიფის სახის მეტყველებას, საჩუქრებს და უფლების ნაგლეჯს. მაგრამ ბოლოს ამისთანა მოხელენი ხელმწიფისათვის მეტად სასარგებლონი არიან: იგი ამათ მაიმუნივით პირის ერთ-ერთ კუნჭულში ინახავს, ყველაზედ ადრე იღებს პირში და ყველაზედ გვიან კი ჰყლაპავს. როდესაც დასჭირდება, ხელს მოგიჭერთ, გამოგწურავთ, რაც შესმული გაქვთ, და ისევ მშრალ ღრუბლად გადაგაქცევთ.

როზენკრანც: მე არ მესმის თქვენი ლაპარაკი, ხელმწიფის შვილო.

ჰამლეტ: მით უფრო კარგი: მოსწრებული სიტყვა რეგენის ყურს ვერ გამოაღვიძებს.

როზენკრანც: ბატონო ჩემო, უნდა გვიბრძანოთ, გვამი სად არის და ხელმწიფესთან წამოგვყვით.

ჰამლეტ: ხელმწიფეს გვამი თანა აქვს, მაგრამ ხელმწიფე კი გვამთან არ არის. ხელმწიფე რაღაც არის.

როზენკრანც: როგორ თუ რაღაც?

ჰამლეტ: ანუ სრულიად არა არის რა. წამიყვანე იმათთან, თვალ-ხუჭობა მინდა ვითამაშო. *(გადიან)*

სურათი III

მეორე ოთახი იქვე

(შემოდის ხელმწიფე ამალით)

ხელმწიფე: კაცი გავგზავნე ჰამლეტის და გვამის საძებნად. საშიში არის, თავისუფლად რომ დადის იგი, მაგრამ კანონის სრულ სიმკაცრით ვერ მოვეპყრობით: იგი თვის კერპად დაუსახავს უმეცარს ერსა, რომელიცა სჯის მხოლოდ თვალთ და არა ჭკუით, რაიც არ იმჩნევს დამნაშავეის დანაშაულსა და თავის სასწორს აწონინებს მძიმედ მის სასჯელს. თუ გვსურს, რომ ყველა დავაწყნაროთ, დავაშოშმინოთ, ჩვენ ეს ხმა უნდა გავავრცელოთ, ვითომც ჰამლეტის აქედან წასვლა მოხდა დიდის თათბირის შემდეგ. რა სწეულება განწირულსა სახეს მიიღებს, მის განუწრება ძალუძს მხოლოდ გამწირველ წამალს.

(შემოდის როზენკრანც)

რა ამბავს მეტყვით?

როზენკრანც: ვერ გავტეხეთ, ჩემო ხელმწიფე,

და გვამი თუ სად შეუნახავს, ვერ ვატყვევინეთ.

ხელმწიფე: თვითონ სად არის?

როზენგრანც: გარეთ გახლავთ, დარაჯის ხელში

და იქ მიელის თქვენს ბრძანებას.

ხელმწიფე: აქ დაუძახეთ.

როზენგრანც: აბა, გილდენსტერნ, მოიყვანე მეფის წინაშე.

(შემოდის ჰამლეტ და გილდენსტერნ)

ხელმწიფე: სად არის, ჰამლეტ, პოლონიუს?

ჰამლეტ: ვახშმად არის.

ხელმწიფე: ვახშმად?

ჰამლეტ: მაგრამ ის კი არა სჭამს, იმასა სჭამენ; პოლიტიკოსი მატლები შეკრებილან და ახლო მისხდომიან. თუ ჭამაზე მივარდება საქმე, თქვენი ერთადერთი პატრონი და მბრძანებელი მატლია. ჩვენ სხვა ცხოველებს იმისთვის ვასუქებთ, რომ ჩვენ დაგვასუქონ და ჩვენ თვითონ კი მატლებისათვის ვსუქდებით. მსუქანი ხელმწიფე და მჭლე გლახაკი ორივე მათი საჭმელია, ეს მხოლოდ ორი თავია ერთსა და იმავე სუფრაზედ მისატანი. ყველას ბოლო ეს არის.

ხელმწიფე: ოღონდაც, ოღონდაც!

ჰამლეტ: კაცს შეუძლიან თევზი დაიჭიროს იმისთანა ჭიაყელათი, რომელსაც ხელმწიფის ხორცი უჭამია და სჭამოს თევზი, ამ ჭიაყელათი გამაძლარი.

ხელმწიფე: მაგითი მერე რა გინდა სთქვა?

ჰამლეტ: არაფერი, იმას გარდა, რომ მინდოდა მეჩვენებინა, ხელმწიფე გლახაკის ნაწლავებში როგორ დაძვრება.

ხელმწიფე: პოლონიუს სად არის?

ჰამლეტ: სამოთხეში. იქ გაგზავნეთ, მოსძებნონ, და თუ თქვენი შიკრიკი ვერ იპოვის, თქვენ თვითონ სხვაგან მოსძებნეთ. ამ ერთ თვეში თუ ვერ იპოვით, მაშინ ცხვირით მიაგნებთ კიბეზე, დერეფნის ასავალთან.

ხელმწიფე *(ზოგიერთ მხლებლებს):* წადით და იქ მონახეთ.

ჰამლეტ: მოგიცდით, თქვენს მისვლამდის არსად არ წავა.

(გადიან რამდენიმე მხლებელნი)

ხელმწიფე: ჰამლეტ, აქედან შენ საჩქაროდ უნდა წახვიდე,

თორემ ამ საქმეს შეუძლიან რამ აგიტეხოს,

და ეს ამბავი მეტისმეტად გვაფიქრიანებს.

ვსწუხვართ, რომ ასეთს განსაცდელსა გადაეკიდე.

მაშ მოემზადე წასასვლელად; ზომალდი გელის,

ქარიც საგზაო უბერავს და შენნი მხლებელნიც

სულ მზად არიან. ყველა გიწვევს ინგლისისაკენ.

ჰამლეტ: ინგლისისაკენ!

ხელმწიფე: სწორედ, სწორედ.

ჰამლეტ: ძალიან კარგი.

ხელმწიფე: კარგი გესურს ჩვენცა, თუ ჩვენს სურვილს თვალს დააკვირვებ.

ჰამლეტ: მე ქერუბიმსა ვხედავ და ის ჰხედავს მაგ სურვილს. კარგი, კმარა, უნდა ინგლისს წავიდე! მშვიდობით, ძვირფასო დედაჩემო!

ხელმწიფე: ჰამლეტ, მე მოსიყვარულე მამა ვარ შენი.

ჰამლეტ: დედაჩემო-მეთქი. მამა და დედა ცოლ-ქმარნი არიან და ცოლ-ქმარნი ერთს სისხლსა და ხორცს შეადგენენ. მაშ, მშვიდობით, დედაჩემო. - წავიდეთ ინგლისს. *(გადის)*

ხელმწიფე: წაჰყეთ ფეხდაფეხ, მიიტყუეთ გემზედ საჩქაროდ.

ნულარ აყოვნებთ, ამაღამვე მსურს, მოვიშორო.

რაც კი გზისათვის საჭიროა, ყველა მზად არის.

გთხოვთ, დააჩქაროთ, ერთ წუთს აღარ დააგვიანოთ.

(გადიან როზენგრანც და გილდენსტერნ)

შენ კი, ინგლისო, ჩემს წყალობას თუ იმჩნევ რადმე, - და ვგონებ დანელთ ხმაღმა ჩვენი ძალა გაცნობა, რაკი ჭრილობა მისგან ჯერ არ გაგმრთელებია და ჩვენს ძლიერ ტახტს ხარკსაც აძლევ ქვეშევრდომულად. - შენ გულმხურვალედ მოეპყარ ჩვენს მაღალსა სურვილს, რაც წარმოგზავნილს წერილებში გამოთქმულია და სიკვდილს მიეც მყის ჰამლეტი. ასე მოიქეც, თორემ ვით სენი გესლიანი გულზედ მკბენს იგი და უნდა მიხსნა ამ სენისგან. მის სიკვდილამდე ვერავითარი სიხარული ვერ გამახარებს.

სურათი IV

მინდორი დანიაში

(შემოდის ფორტინბრას ჯარით)

ფორტინბრას: წადი, იახელ, ასისთავო, დანიის მეფეს და ჩემ მაგიერ მოწიწებით სალამი უძღვენ.

მოახსენე, რომ მე, ფორტინბრასს, მის სამეფოზედ გავლა მწადიან, ვით დართული მაქვს მისგან ნება.

ხომ იცი, სადაც ვიქნებით ჩვენ და თუ სურს მათსა დიდებულებას პირისპირად საქმის დაჭერა,

ჩვენ ვიახლებით მყისვე იმათ პატივისცემლად.

ასისტავი: ახლავ მივდივარ.

ფორტინბრას (ჯარს): თქვენც წამოდით ნელის ნაბიჯით.

(გადის თავის ჯარით და შემოდისან ჰამლეტ, როზენგრანც, ვილდენსტერნ და სხვანი)

ჰამლეტ: ბატონო ჩემო, გთხოვთ მიბრძანოთ, ეს რა ჯარია?

ასისტავი: ნორვეგიიდან გახლავს იგი.

ჰამლეტ: მერე, სად მიდის?

ასისტავი: იგი აპირობს დაიჭიროს პოლონთ ქვეყანა.

ჰამლეტ: ჯარს ვინ უფროსობს?

ასისტავი: ნორვევეთ მეფის ძმის ძე, ფორტინბრას.

ჰამლეტ: სრულიად პოლონთ დაპყრობა სურს, თუ ნაწილისა?

ასისტავი: თუ სწორე ამბის გაგება გსურთ, ბატონო ჩემო, - რასაც ჩვენ ვდავობთ, ფრიად მცირე კუნჭული არის, იგი სახელის მეტს ვერაფერს ვერავის შესძენს, - მე ხუთს ოქროსაც არ მივცემდი მისს იჯარაში და ამაზედ მეტს სარგებლობას, მგონი, ვერ ნახვენ ვერც პოლონთ მეფე და ვერც მეფე ნორვეგიისა.

ჰამლეტ: თუ აგრე არის, ხომ მაგ ადგილს არც კი დაიცვენ.

ასისტავი: როგორ არ იცვენ, გაამაგრეს ჯარებით კიდევ.

ჰამლეტ: მაშ მაგ უბრალო კამათობას ვერ ამყოფინებთ ორი ათას კაცს და ოქროსაც თუნდ ოცი ათასს. ეგ სიმდიდრის და მოსვენების ნაყოფი არის, - იგი მუწუკად შიგნით გვამში რომ დაწყულდებდა, გარედან, თითქო უმიზეზოდ, ჰკლავს ადამიანს. - ვმადლობთ, ბატონო.

ასისტავი: ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი. (ასისტავი გადის)

როზენგრანც: არ მობრძანდებით?

ჰამლეტ: თქვენ წინ წადით, მე მოგეწევით.

(გადისან როზენგრანც და ვილდენსტერნ)

თითქო ყოველი შემთხვევა მე თვალწინ მესახვის, რომ დამაყვედროს, რად ვევიანობ ჯაერის ამოყრას... რა არის კაცი, თუ იგი თვის კმაყოფილებას ჭამას და ძილში ჰპობს მხოლოდ? მხეცია, სხვა რა? ვინც მოგვანიჭა ჭკვა-გონების შორსმხედველობა, ჩაგვახედვინა ჩვენს წარსულსა და მომავალში, - ის არ მოგვცემდა ამ ღვთაებრივს ნიჭიერებას, თუ სასარგებლოდ მოხმარებას ვერ შევიძლებდით.

მე ეს არ მესმის, მუდამ უქმად რისთვის ვიძახი:
 «ეს საქმე უნდა შევასრულო», როს ყველაფერი
 შესასრულებლად ხელს მიმართავს: როგორც მიზეზი,
 ისე გულისთქმა, ძლიერება, საშუალება.
 მაშ რაღა მიშლის? პირუტყვეული თავმინებება,
 თუ რაღაც ეჭვი სიმბდალისა, რაიცა ცდილობს
 დასაწყისამდე ზედმიწევნით საქმის შეგნებას?
 ამ ეჭვში მხოლოდ ერთი წილი ერგება ჭკუას
 და სამი წილი ხომ სიჯაბნის ნაყოფი არის.
 ქვეყნის ოდენნი მაგალითნი მე მაქეზებენ:
 აი თუნდ იგი გაწყობილი, ძლიერი ჯარი,
 თუნდ მის მოთავე, ახალგაზრდა, ნორჩი მთავარი,
 რომელს სურვილი ღვთაებრივი სახელის პოვნის
 უპირდაპირებს უხილავსა და საშიშ ხიფათს;
 იგი არ ინდობს თვის არსებას სუსტსა და მოკვდავს,
 და არ არიდებს ფუყე ჩალის ნაფასევისთვის
 არც შიშს, არც სიკვდილს, არც მუხთალ ბედს დაუდგრომელსა.
 სახელოვანი კაცი მარტო დიდს საქმეს არ სდევს,
 იგი უბრალო საქმისთვისაც თავს გამოიდებს,
 თუ შელახული არის იმის პატიოსნება.
 მე რაღას ვდგავარ? ამ ძილიდან რად არ მალვიძებს
 ან მამის მოკვლა, ან შერცხვენა დედაჩემისა,
 ან გონების სჯა, ან მღელვარე სისხლის დუღილი?
 ხომ ვხედავ, ჩემდა სამარცხვინოდ, რომ ამ ურიცხვ ჯარს,
 რაღაც ოცნების ნაყოფისა - სახელისათვის,
 სასიკვდილოდა გაუწირავს თავისი თავი
 და საფლავისკენ, როგორც საწოლს, მიისწრაფება!
 უნდა იბრძოლოს რაღაც მცირე მიწის გულისთვის,
 რაიც მაჩხუბარ მეომართა ვერც კი დაიტევს

და არ იკმარებს მისთვის
 მკვდართა მისაბარებლად! -
 ამ დღიდან ჩემ ფიქრს სისხლს
 გამოვრწყობ,
 ან მოვსპობ სრულად.

(გადის)

სურათი V

ოთახი ციხე-დარბაზში. ელსინორა

*(შემოდიან დედოფალი და ჰორაციო)***დედოფალი:** არ შემიძლიან, ახლა იმას ვერაფერს ვეჭყვი.**ჰორაციო:** აღარ გვეშვება, დედოფალო, სრულად შეშლილა და რომ შეხედოთ, მეტისმეტად შეგებრალებათ.**დედოფალი:** მერე რა უნდა?**ჰორაციო:** თავის მამას იგონებს მხოლოდ.

ამბობს, ამ ქვეყნად ცბიერებამ დაიბუღაო,
 კენესის, გულს იცემს, შფოთავს იგი მცირე მიზნით,
 ეჭვიანობით ლაპარაკობს და მის სიტყვები
 თუმც ნახევარზედ უაზროა და უმნიშვნელო,
 მაინც მსმენელნი აზრის პონას მათში ცდილობენ
 და განაგონსა უფერებენ თავიანთ ნაფიქრს.
 მართლაც, კაცს ძალუმს ოცნებითა წარმოიდგინოს, -
 მის სახის შემლას, ხელის ქნევას, აქვს რამე აზრი
 და იქნება რომ დიდ წყენასაც გადავეკიდოთ.

დედოფალი: მართლა, სჯობიან, ვუთხრათ რამე, თორემ იქნება უმეცარ ხალხში საშიშარი ხმები გავრცელდეს.უთხარ, მოვიდეს. *(ჰორაციო გადის)*

ეს ყოფილა ცოდვის ბუნება:

შემთხვევა მცირე, უმნიშვნელო, ჩემს დატანჯულ სულს
 ჰკონია დიდის ხიფათისა წინა-მორბედი
 და დანაშაულს ეს სასჯელი ჰქონია ჭირად,
 რომ არ-გამხელის მორიდება თვითვე ამხილებს.

*(შემოდიან ჰორაციო და ოფელია)***ოფელია:** სად ბრძანდება შვენიერი დედოფალი დანიისა?**დედოფალი:** როგორ ხარ, ჩემო ოფელია?**ოფელია** *(მღერის):*

«ქალო, ვით ვცნა შენი სატრფო,
 მითხარი, რა აქვს ნიშანი?
 ყავარჯენი ხელთ უჭირავს,
 ფეხთ აცვია ქალამანი».

დედოფალი: ვაი ჩვენი ბრალი! რას ნიშნავს, ჩემო ტკბილო ოფელია, ეგ სიმღერა?**ოფელია:** რაო, რა ბრძანეთ? გთხოვთ, რომ ყური დაუგდოთ.*(მღერის)*

«იგი მოკვდა და დამარხეს,
 იგი მოკვდა, დამარხეს;
 ფეხთით დიდი ლოდი დასდევს,
 და თავით მწვანე ხე დარგეს».
 ოჰ, ოჰ!

დედოფალი: შვილო, ოფელია...

ოფელია: გთხოვთ, ყური დაუგდოთ. *(მღერის)*

“თოვლივით თეთრ სუდარაში...”

(შემოდის ხელმწიფე)

დედოფალი: შეხედეთ ერთი, ბატონო ჩემო, რა საშინელი სანახავია!

ოფელია: «ჩვენ იგი გამოვახვიეთ;
 ლამაზ ყვაველებით მოვრთეთ
 და უხვად ცრემლი ვაფრქვიეთ».

ხელმწიფე: როგორა ხარ, საყვარელო ოფელია?

ოფელია: კარგად გახლავართ, ღმერთმა მშვიდობა მოგცეთ. ისინი ამბობენ, ჭოტი მეპურეს ქალი არისო. ღმერთო ჩემო, ეს ვიცი, რა ვართ, და ის კი არ ვიცი, რა ვიქნებით. ღმერთმა ეგ სუფრა გიკურთხოთ.

ხელმწიფე: სულ თავის მამაზედ ჰფიქრობს.

ოფელია: გთხოვთ, ამ ლაპარაკს თავი დავანებოთ და როცა ისინი გკითხავენ, ეს რას ნიშნავსო, აი რა პასუხი მიუკეთ:

«ხვალ ვალენტიანას დღე არის,
 მე ვალენტინა ვიქნები,
 დილას ადრე შენთან მოვალ
 და შენს სარკმელთან დაედგები.
 ტანთ ჩაიცვავ, კარს გაუღებ,
 მიიწვევ უმანკო ქალსა
 და მანკიერს გაისტუმრებ
 საბრალოს, თვალცრემლიანსა».

ხელმწიფე: ძვირფასო ოფელია!

ოფელია: მართალს მოგახსენებთ; ფიცი რა საჭიროა. აი ახლავ გავათავებ:

«ზეცის ძალნო, კარგად ჰხედავთ
 ყმაწვილკაცთა შერცხვენასა!
 ყმაწვილქალნო, ნულარ მისდევთ
 იმათ მომხიბვლელ ენასა.
 ქალმა უთხრა: აკი ცოლად
 მპირდებოდი შერთვასაო.

- გვერდით რომ არ დამწოლოდი,

არ გაუტეხდი სიტყვასაო».

ხელმწიფე: დიდი ხანია, რაც ამ ყოფაშია?

ოფელია: იმედი მაქვს, ყველფერს კარგი ბოლო მოსდევს. უნდა მოვითმინო; მაგრამ მე ტირილის მეტი არა დამრჩენია რა. ის ხომ ცივს სამარეში ჩააწვინეს. ჩემი ძმა შეიტყობს ამ ამბავს. გმადლობთ კეთილი რჩევისათვის. აბა, სად არის ჩემი ეტლი? მშვიდობით, ქალებო; დამე მშვიდობისა, ჩემნო ძვირფასნო, დამე მშვიდობისა, დამე მშვიდობისა. *(გადის)*

ხელმწიფე: უკან გაჰყევით და თვალ-ყური გეჭიროთ მასზედ.

(პორაციო გადის)

ეგ გესლი არის უდიდესის სატანჯველისა, -
 ჭკუა-გონება მამის სიკვდილს წაურთმევია.
 ჰხედავ, გერტრუდა, მწუხარება კაცის გულს როგორ
 რაზმად დაწყობილ ჯარივითა მოეჯარება
 და არა მარტოდ, ვით ჯაშუში, მალვით მოსული.
 ჯერ ხომ მაგისი მამა მოჰკლეს, მერე ჰამლეტიც
 თვითონვე თვისის განძეგების მიზეზი გახდა.
 პოლონიუსის მოკვლამ კიდევ უბრალო ხალხი
 მეტისმეტადაა აამღვრია, აამღელვარა
 და საშიშო ჭორებს მითქმა-მოთქმით ავრცელებს იგი, -
 ჩვენც ცუდად ვქმენით რომ ფარულად დავამარხვინეთ.
 ოფელიაც ის აღარ არის, რაც უწინ იყო,
 თავის გონებას გაეყარა, და უგონებოდ

ზომ სურათნი ვართ, ანუ უფრო მხეცნი, პირუტყვნი;
 ბოლოს ეს უდრის ყოველს ამას, რაც ჩამოვთვალე,
 რომ საფრანგეთით იმისი ძმა ჩუმად მოსულა,
 გაცეცხულა, ეს ამბები რომ გაუგია
 და შავს ფიქრებში, ვით ღრუბელში, გამოხვეულა.
 ჩამკონებელნი, რა თქმა უნდა, არ მოაკლდება;
 ესენი ლაერტს ყურში მამის მოკვლის შესახებ
 გესლიან ამბებს ჩააწვეთენ, გულს მოუწამლვენ,
 და როდესაც კი დამნაშავე მათ დასჭირდებათ,
 დასაჯერია უფრო, რომ ჩვენ დაგვკასახელონ.
 ჰოი, გერტრუდა, სასიკვდილოდ რამდენგზის მგმირავს
 მე ეს ამბავი, ვით მანქანა ჯოჯოხეთისა.

(გარეთ ხმაურობა. შემოდის ერთი მხლებელი)

დედოფალი: ეს ხმაურობა რასა ნიშნავს?

ხელმწიფე: აქ დაუძახეთ ჩქარა ჩემ მცველთა და უთხარით კარს
 უღარაჯონ. რა ამბავია?

მხლებელი: თავს უშველეთ, ჩემო ხელმწიფე!

თვით ოკეანე, ოდეს იგი კიდეთ გადახეთქს,
 არ მუსრავეს ისეთ სისწრაფითა ნაპირის მინდვრებს,
 როგორც ლაერტი მრისხანებით, გამძვინვარებით
 თქვენთ მხლებელთ პირქვე ამზობს, ახლის ერთი-ერთმანეთს.
 ხალხი უწოდებს იმას ბატონს, თავის ხელმწიფეს,
 და თითქო ახლა იწყებოდეს ქვეყნის ტრიალი,
 დავიწყებოდეთ ჩვეულება ძველი და წმიდა,
 რაც აძლევს კაცის სიტყვას ძალას და მნიშვნელობას, -
 ჰყვირიან: «ლაერტ, ლაერტ იყოს ჩვენი ხელმწიფე!»
 ქუდების სროლა, ცხარე ტაში ერთვის კიჟინას
 და ადის ზეცას ეს ხმა: «ლაერტ იყოს ხელმწიფედ!»

დედოფალი: ჰხედავ, როგორის სიხარულით მისდევენ ცრუ კვალს!-
 დანიის ძაღლნო, ნუ ჰყეფთ, სწორე გზა გაიგებით.

*(ხმაურობა უფრო ახლო მოისმის, შემოდის ლაერტ შეჭურვილი.
 დანიელნი უკან მოსდევენ)*

ხელმწიფე: კარებს ამტვრევენ.

ლაერტ: აქ ნუ მოხვალთ. - მეფე სად არის?

ხალხი: ჩვენც მანდ შეგვიშვით.

ლაერტ: დამაცადეთ.

ხალხი: კარგი, მოვიცდით.

ლაერტ: მადლობელი ვარ, გადით და კარს უკან დადევით.

(ხალხი გაეა)

საზიზლო მეფევ, დამიბრუნე მე მამაჩემი!

დედოფალი: დამშვიდდი, ლაერტ.

ლაერტ: ერთი წვეთიც ჩემის სისხლისა

რომ მშვიდი იყოს, ჩემს ბუშობას დაამტკიცებდა,
შეურაცხყოფდა მამაჩემსა და თვით დედაჩემს
უმანკო შუბლზედ დაასვამდა გარყვნილების დაღს.

ხელმწიფე: რა მიზეზია, ლაერტ, ეგრე აღბორებულხარ? -

გერტრუდავ, თავი დაანებე; ჩვენთვის ნუ შიშობ,
მეფევს ისეთი ღვთაებრივი მადლი იფარავს,
რომ ღალატს მარტო შორით ძალუმს იმის შეხედვა,
ახლო კი საქმეს ვერ უფერებს თავის განზრახვას. -
მითხარ, რადა ხარ, ლაერტ, ეგრე აღელვებული? -
დაეხსენ-მეთქი, ოჰ, გერტრუდა. - სთქვი და ყურს გიგდებ.

ლაერტ: სად არის-მეთქი, მამაჩემი?

ხელმწიფე: გარდაიცვალა.

დედოფალი: მაგისი ბრალი არ ყოფილა.

ხელმწიფე: დაეხსენ, მკითხოს.

ლაერტ: მერე რამ მოჰკლა? მე თქვენ მაგით ვერ მომატყუებთ.

რად მინდა ფიცი, ანუ გრძნობა ქვეშევრდომული!
ემშაკებსაც კი წაულიათ და ღრმა ჯურღმულში
დეე, ჩავარდეს სინიდისიც და მორიდებაც.
არ გავექცევი მე დაწყევლას თუნდ საუკუნოს,
არად ჩავაგდებ სააქაოს და საიქიოს,
და რაც მომივა, მომივიდეს. მაგრამ ეს კია,
რომ მამაჩემის სიკვდილს მალე გადაუხდი მკვლელსა.

ხელმწიფე: მერე ვინ გიშლის?

ლაერტ: ცისქვეშეთს არ შევუპოები

და ისე ვიხმარ ამ ჩემს მცირე ღონე-შემძლებას,
რომ დიდსა საქმეს მოვიქმედებ მის შემწეობით.

ხელმწიფე: ლაერტ, შენ გინდა, რომ შეიტყო სწორე ამბავი

ძვირფასის მამის სიკვდილისა, მაგრამ ეს მითხარ,
განა გასურს, ყველას შური აგო, ავსაც და კარგსაც
და მტერ-მოყვარე ერთმანეთში არ გაარჩიო?

ლაერტ: მარტო მტერს ვდევნი...

ხელმწიფე: არ გინდა კი, იპოვო იგი?

ლაერტ: და მეგობრებსა აქ, ამ მკერდზედ მაგრად მივიკრავ,

მზა ვარ, ვაწოვო ჩემი სისხლი, მით გამოვკვებო,
როგორც ერთგული ვარხვი თავის ბარტყებსა ჰკვებავს.

ხელმწიფე: შენ ახლა ისე ლაპარაკობ, როგორც შეჭფერის
მამაშენის შვილს, როგორც დიდკაცს, კეთილად აღზრდილს.

დღის ნათელსავით ცხადი უნდა იყოს ეს შენთვის,
რომ იმ სიკვდილში უბრალო ვარ, წილი არ მიღევს
გარდა უბოძო, ფრიად საგრძნობ, მწუხარებისა.

ხალხი (გარედან): გზა, გზა მიეცით!

ლაერტ: რას ჰყვირიან, რა ამბავია?

(*შემოდის ოფელია, უცნაურად მორთული ჩალათი და ყვავილებით*)

ოჰ, ცეცხლის ალო, გამოძიშრე სრულად გონება,
შენც, ცხარე ცრემლო, ეგ სიმლაშე გაიშვიდკეცე
და ამომიწვი ამ თვალთაგან გრძნობა და ხედვა.
ზეცასა ვფიცავ, მე გადუხდი შენს ჭკვაზედ-შემშლელს,
წონით მივაგებ, ვიდრე სასწორს ძალზედ არ დაეზრი.
მაისის ვარდო, ოფელია, ძვირფასო დაო!
ტკბილო, უმანყო! ჰოი, ზეცავ, ყმაწვილის ქალის
ჭკუა-გონება განა ისე წარმავალია,
როგორც სიცოცხლე მოხუცებულ ადამიანის?!
ნამდვილ სიყვარულს ეს სცოდნია: იგი თვის საგანს,
რაც უკეთესი გააჩნია, უკან ადევნებს.

ოფელია: «კუბოსმდებარე მიჰქონდათ
პირბადე გადახდილიო,
სამარეში რომ ჩაუშვეს,
მოვრთეთ კენესა-ტირილიო...»

მშვიდობით, ჩემო მტრედო!

ლაერტ: შენი ჭკუა რომ შეგრჩენოდა და გექადაგნა
შურისძიება, - ვერ გასჭრიდა ეგრე ძლიერად.

ოფელია: უნდა ასე იმდეროთ:

«ქვეით, ქვეით, სამარეში ჩაიხმეთ იგი...»

ოჰ, როგორ მოუხდება ამ ლექსს ჯარას ტრიალი. ის მატყუ-
არა მოურავია, თავის ბატონის ქალი შეაცდინა და გააპარა.

ლაერტ: ეს უაზრო ლაპარაკი აზრიანსა სჯობს.

ოფელია: აი, საკმელას ბალახი: ეს ნიშნავს, არ დამივიწყო.

გთხოვ, ჩემო საყვარელო, არ დამივიწყო. აგერ კიდევ ქვეყ-
ნისგულა, გულიდან არ ამომიღო.

ლაერტ: ვიჟია, მაგრამ სიგიჟეშიაც ჭკუა შერჩენია, სულ დავიწყე-
ბასა და მოგონებაზედ ჰფიქრობს.

ოფელია: აი, კამა შენთვის და ღიღილოები. აი შენთვისვე მარიამ-
საკმელა; ცოტა მეც დამრჩა... შეიძლება ამას ღვთისმშობლის
ყვაილი დაუუძახოთ... შენ გაგახარებს ამის ტარება და მე
კი... მე საკმელად უნდა ვუკმყო. აგერ გულისაბა... მინდოდა
იაც მომეცა, მაგრამ სულ ერთიანად დაჭკნა, როცა მოკვდა

მამაჩემი... ამბობენ, კეთილი ბოლო ჰქონდაო. *(მღერის)*

«რობინ, ჩემო სიხარულო,
ჩემო კარგო, თვალისჩინო...»

ლაერტ: სევდას და დარდსა, მწარე ტანჯვას, თვით ჯოჯოხეთსა იგი სახეს სდებს საამოსა და საკეთილოს.

ოფელია *(მღერის):*

«მაშ არ მოვა თავის დღეში?

თავის დღეში აღარ მოვა?

წავიდა და გაჰქრა,

სამარეში ჩაძვრა,

თავის დღეში აღარ მოვა!

თმა ჰქონდა თითქო დართული,

წავიდა ის შორსა,

გზას ძნელს, არა-სწორსა,

დაილოცოს იმის სული!»

და ყველა ქრისტიანის სული! ჩემი ღოცვა ეს არის. ღმერთო იყოს თქვენი მწყალობელი. *(გადის)*

ლაერტ: ღმერთო, ჰხედავ კი ამ ამბავსა?

ხელმწიფე: უნდა გაგიყო, ლაერტ, ეგ ტანჯვა.

შენ ხომ ამის უარს ვერ მეტყვი.

შეჰყარე, ვინც რომ გაგებული მეგობრები გყავს

და მე და შენი საქმე იმათ გავასჯეინოთ;

თუკი დარწმუნდნენ, რომ რაშიმე გარეული ვარ,

ანუ პირდაპირ, ანუ მრუდე, მოხვეულის გზით, -

შენ ხელთა მოგცემთ საზღაურად ჩვენ ყოველსავე,

რაც გვაბადია: ჩვენს სამეფოს, გვირგვინს, სიცოცხლეს.

და თუ გამტყუნდი, მოთმინება სასჯელად გქონდეს

და ერთად ვცადოთ, მოვუპოვოთ შენს სულს მშვიდობა.

ლაერტ: მე თანახმა ვარ. უცნაური მისი სიკვდილი,

ჩუმად დამარხვა უხმლოდა და უსამკაულოდ,

აუგებლობა დიდებულთა შესაფერ წესის, -

ესე ყოველი ცად ღაღადებს და მეც მაქეზებს,

რომ ანგარიში მოვითხოვო.

ხელმწიფე: ძალიან კარგი;

და რომელიც კი ბრალეული აღმოჩნდეს, იმას

სამართლის ცელი, დეე, მოხვდეს. წამოდი ჩემთან.

(გადიან)

სურათი VI

მეორე ოთახი იქვე

*(შემოდინ პორაციო და მსახური)***პორაციო:** ვის უნდა ჩემთან ლაპარაკი?**მსახური:** მეზღვაურებსა. ასე მითხრეს, რომ წერილებიც ჰქონიათ თქვენთან.**პორაციო:** შემოიყვანე.*(მსახური გადის)*

მე წერილი სიღამ მომივა,

ანუ რომელი მომიგონებს, თუ არ ჰამლეტი?

*(შემოდინ მეზღვაურნი)***პირველი მეზღვაური:** ბატონო ჩემო, ღმერთი იყო თქვენი მწყალობელი.**პორაციო:** აგრეთვე შენიც.**პირველი მეზღვაური:** იყავნ ნება მისი. - აი, ბატონო, თქვენთან ერთი წერილი გახლავთ. ეს ინგლისში გაგზავნილმა ელჩმა მოგართვათ, თუ თქვენ მართლა, როგორც მითხრეს, პორაციო ბრძანდებით.**პორაციო** *(ჰკითხულობს):* «პორაციო, როცა ეს წერილი გადაათვალიერო, ისე მოახერხე, რომ ამ მეზღვაურთ ხელმწიფე უჩვენო, - წერილები აქვთ იმასთანაც. ჩვენ ჯერ ორი დღე არ გვევლო ზღვაზედ, როცა უეცრად გამოგვიდგა მეკობრთა გემი, მთლად საომრად შეჭურვილი. რაკი მეტად ნელა მივცურავდით, სხვა გზა არ იყო, უნდა ძალად გვემამაცნა და გვებრძოლა. შეტაკების დროს მე იმათს გემზე ავვარდი. მაშინვე მოშორდნენ ჩვენს გემს და მარტო მე შევრჩი ტყვედ ხელში. ძალიან ზრდილობიანად მომექცენ ეს ავაზაკები; მაგრამ კარგად იცოდნენ, რასაც სჩადიოდნენ - იცოდნენ, რომ გადაუხდელს არ დავტოვებდი. ჩემგან გამოგზავნილი წერილები უეჭველად ხელმწიფისათვის ჩააბარებინე და მაშინვე ჩემთან წამოდი ისეთისავე სიჩქარით, რა სიჩქარითაც სიკვდილს გაექცეოდი. მე ისეთი სიტყვები მაქვს შენთვის სათქმელი, რომ ყურებში თითს დაიცობ, თუმცა სიტყვები შორს მოვლენ თვით მათ შინაარსთან. ეს კაცებივე მოგიყვანენ ჩემთან. როზენგრანც და გილდენსტერნ ინგლისისკენ წავიდნენ. იმათზედაც ბევრი რამა მაქვს შენთვის სათქმელი. მშვიდობით.

შენი და საუკუნოდ შენად საგულებელი ჰამლეტ».

წამო, გაჩვენებთ, ეგ წერილნი სად მიიტანოთ
და თქვენსა საქმეს საჩქაროზედ ბოლო მოუღეთ. -
უნდა წამიძღვეთ მასთან, ვინც რომ აქ გამოგზავნათ.

(გადიან)

სურათი VII

სხვა ოთახი იმავე ციხე-დარბაზში

(შემოდიან ხელმწიფე და ლაერტ)

ხელმწიფე: ახლა ხომ უნდა გრწამდეს ჩემი უბრალოება
და მიგულებდე შენს განუყრელ, ერთგულ მეგობრად,
რაკი დარწმუნდი, გაიგონე შენის ყური თვე,
რომ მამაშენის მკვლელი სიკვდილს მეც მიპირებდა.

ლაერტ: ცხადია ახლა, მაგრამ ერთი ესეც მიბრძანეთ,
რად არ მიაგეთ ამ საზარელ ბოროტებისთვის
სამაგიერო დამნაშავეს? ყველა გიწვევდათ,
რომ დაგესაჯათ: როგორც სიბრძნე და ძლიერება,
ისე საკუთარ თქვენის ტახტის უშიშროება.

ხელმწიფე: ორი მიზეზი ხელს მიშლიდა. ამ მიზეზთ შერთვის
იქნება კიდევ მნიშვნელობა არა ჰქონდეთ რა,
ჩემთვის კი დიდის ყურადღების ღირსნი არიან:
ჯერ ეს, რომ დედას უყვარს იგი სულზედ უტკებესად
და ჩემსა სულსა და სიცოცხლეს მეუღლე ჩემი
ისეთის მჭიდრო კავშირითა დაუკავშირდა,
რომ ვით ვარსკვლავი ვერ იძვრის თვის სფერის გარეშე,
ისე უმისოდ სიცოცხლე მე არ შემიძლიან -
არ ვიცი, ეს ბედს დავაბრალო, თუ უბედობას.
კიდევ საქვეყნოდ ვერ დავსაჯე იმა მიზეზით,
რომ დაბალ ხალხსა უყვარს იგი გარდამეტებით,
სიყვარულითა თვისით ჰფარავს ერთგულად მის ბრალს
და წყაროს მსგავსად, რაც ბრწყინვალედ აქვავებს ხესა,
მის ბორკილთ გახდის სამკაულად, სადიდებელად.
ჩემნი ისარნი ვერ დასძლევენ ამ ქარიშხალსა
და მის მაგიერად, რომ მივიდნენ დანიშნულ მიზანს,
უკანვე ჩემდა გასაგმირად მოისწრაფებენ.

ლაერტ: მაშ აგრე! უნდა დავკარგო მე სულდიდი მამა,
უნდა ვხედავდე განწირულსა საყვარელს დასაც;
დასა, რომელსაც, - თუ წარსულის ქების ნება გვაქვს, -

ტოლს ვერ ვუპოვით ღირსებითა ამ მიწის ზურგზედ...
მაგრამ მე მალე დამიდგება დღე გარდახდისა!

ხელმწიფე: ნუ შესწუხდები, ნუ გაიტეხ მაგითი ძილსა;
იქნება ჰფიქრობ, ვითომც ვიყოთ ჩვენ შედგენილნი
ისეთის უფხო და უგრძნობელ ნივთიერებით,
რომ წვერზედ ხელი ჩვენსა მტერსა წავავლებინოთ
და ჩავთვალოთ ეს თავხედობა დროს გატარებად?
სხვასაც გაიგებ მალე კიდევ. მე მამაშენი
მიყვარდა ფრიად და არა გვძულს არც ჩვენი თავი...
მგონია, მიხვდი, რასაც ვამბობ. -

(შემოდის შიკრიკი)

რა ამბავს იტყვი?

შიკრიკი: ჰამლეტს, მეფეო, წერილები მოურთმევია,
ერთი საკუთრივ თქვენთვის, ერთიც დედოფლისათვის.

ხელმწიფე: რას ამბობ, ჰამლეტს წერილები?! ვინ მოიტანა?

შიკრიკი: მებღვაურები გახლავანო, თუმც არ მინახავს.

ეგ მე კლავდიომ გადმომცა, მას გამოურთმია.

ხელმწიფე: შენც შეგიძლიან, მოისმინო. - კარგია, წადი.

(შიკრიკი გადის)

(კეითხოლობს) «მაღალო და ძლიერო ხელმწიფეო. უნდა
გაცნობოთ, რომ თქვენს სახელმწიფოში შიშველი გადმომ-
სვეს. ხვალ უნდა ვითხოვო ნება თქვენის დიდებულების
თვალთა ხილვისა. მაშინ მოგთხოვთ ჯერ მოტყუებას და
მასუკან მოგახსენებთ მიზეზს ასე საჩქაროდ და უეცრად
დაბრუნებისას.

ჰამლეტს.

ეს რასა ნიშნავს, მერე სხვებიც უკან დაბრუნდნენ,
თუ ყველა ესე სამაცდუროდ მოუგონიათ?

ლაერტი: ხელზედ ვერ იცნობთ?

ხელმწიფე: ეს ჰამლეტის ნაწერი არის.

დახე ამ სიტყვას და მიწერილს: «შიშველი», «მარტო». რას
მირჩევ, რა ვქმნა?

ლაერტი: მეც, ბატონო, არა მესმის რა.

დეე, მოვიდეს, ეგ მაღამოდ ეცხება ჩემ გულს,
მომსუბუქდება სულის ტანჯვა, რაკი შევიძლებ
მალე ამ სიტყვათ პირში მიხლას: «შენ მოჰკალ იგი!»

ხელმწიფე: თუ ეს ამბავი მართალია, - ვეჭვობ კი ფრიად, -
მაგრამ არ ვიცი, მამ ტყუილს ვინ მოიგონებდა? -

ხომ ნებას მაძლევ, გიწინამძღვრო?

ლაერტ: როგორცა გსურდეთ,

ოდონდ ჩვენ შორის მშვიდობას კი ნუ ჩამოაგდებთ.

ხელმწიფე: შენის სულისთვის მსურს მშვიდობა. - თუ დაბრუნდება

და უარს იტყვის სხვა ქვეყნებში კვალად წასვლისას,

მოფიქრებული მაქვს ერთი რამ ხიფათი მისთვის, -

იგი ამ ხიფათს უსიკვდილოდ ვერ გადურჩება

და ეს სიკვდილი ეჭვს და კიცხვას არ გამოიწვევს, -

თვით დედამისი დააბრალებს მხოლოდ შემთხვევას.

ლაერტ: მე მზა გახლავართ, მაგ საქმეში მოგყვეთ, ხელმწიფე,

მით უფრო დიდის სურვილითა, თუ მოახერხებთ

და მე მომანდობთ იმის მოკვლას.

ხელმწიფე: ძალიან კარგი. -

მას აქეთ, რაც შენ მოგზაურობ უცხო ქვეყნებში,

ხშირად უქიათ, ჰამლეტისა თანა-დასწრებით,

შენი სიმარჯვე ერთ საგანში; სხვა შენს ღირსებას

ჰამლეტის გულში არ აღუძრავს ისეთი შური,

როგორც ამ ნიჭსა, ჩემის აზრით, არადჩასაგდებს.

ლაერტ: რა ნიჭსა ბრძანებთ, ხელმწიფეო?

ხელმწიფე: ეგ ყვავილია,

ახალგაზრდობის ნიჭთა შორის უქმად ბრწყინვალე.

თუმცა საჭირო არის იგი. ყმაწვილთა კაცთა

აყვავებული სამკაული ისე შეჰფერით,

ვით დარბაისელთ, სუსტთა მოხუცთ თალხი და მძიმე.

ორის თვის წინად საფრანგეთით აქ იყო ერთი

ნორმანდიელი. უნდა ვითხრა, მე ვიცნობ ფრანგებს;

მათ წინააღმდეგ მიომნია; ვიცი, მხედარნი

კარგნი არიან, მაგრამ იგი სრულად სხვა იყო.

იტყოდი, ანუ გრძნება აქვსო, ან ბავშვობიდან

უნაგიროზედა აღზრდილყო. იგი თავის ცხენს

ისე საკვირვლად, გულმიმბაცად ათამაშებდა,

თითქო ბუნება ერთი აქვთო, ერთი სისხლ-ხორცი.

იმდენ სიმარჯვეს, იმდენ ხერხს მე ვით მოვიაზრებ,

რამდენსაც საქმით ასრულებდა იგი ჩვენ თვალწინ.

ლაერტ: ნორმანდიელი გახლდათ იგი?

ხელმწიფე: ნორმანდიელი.

ლაერტ: უთუოდ ლამორდ იქნებოდა.

ხელმწიფე: ის იყო სწორედ.

ლაერტ: ვიცნობ მე კარგად; თავის ხალხის თვალია იგი.

ხელმწიფე: შენი ამბავი მან გვიაგობო: ფრიად გაქებდა, აქებდა შენსა ხელოვნებას, ხმალში სიმარჯვეს, მეტადრე უფრო აკვირებდა დაშნის ხმარება. სთქვა: ჩინებული სანახავი იქნება მეტად, თუ ვინმე შესძლებს და მას ხმალში გაუსწორდება. ჩემ ქვეყანაში ვინც გაჰბედავს მასთან ცილობას, თვალთ უბნელდება და ესპობა მოძრაობაო. ჰამლეტს ამ ამბით შურის გესლი გულს ჩაებუდა და ღმერთსა სთხოვდა მალე შენსა დაბრუნებასა, რომ შენზედ თავის ხმლის სიმარჯვე გამოეცადა. ამას რად ვამბობ, ხომ მიმიხვდი?

ლაერტ: ვერა, ბატონო.

ხელმწიფე: ლაერტ, ეს მითხარ, მამაშენი მართლა გიყვარდა, თუ ჰგავხარ სურათს მწუხარების გამომეტყველსა, მაგრამ უგულოს?

ლაერტ: მაგას, აბა, როგორა მკითხავთ!

ხელმწიფე: არა იმისთვის, შენს სიყვარულს ვითომ ვეჭვობდე, მაგრამ ეს ვიცი, სიყვარული დროს ნაყოფია და მას ამტკიცებს მაგალითიც, გამოცდილებაც, რომ დრო ასუსტებს მისგან ნაკვესს ცეცხლს და ნაპერწკალს. თვით სიყვარულის ალში არის პატრუქი, ნამწვი, რაიც სპობს იმის ბრწყინვალებას, მის ძლიერებას. ვერას ვუწოდებთ გამუდმებით თანაბრად კარგსა, რადგან სიკეთეს მოსპობს ხშირად მისივე ჭარბობა. რაიე საქმესა რომელსამე გულს განვიზრახავთ, მაშინვე უნდა შევასრულოთ; თორემ განზრახვა ანუ უქმდება, ან იმდენგზის სახესა ცვლილობს, რამდენს ენასაც, ხელს, შემთხვევას იგი შეხვდება. მაშინ სურვილი ეგვანება მხარჯავ კაცთ ოხვრას და უფრო მეტი ვნება მოაქვს შემსუბუქებით. სჯობს, ახლა ისევ დაუბრუნდეთ ჩვენს სატკივარსა: ჰამლეტ აქ მოდის, აბა, მითხარ, რას მოიქმედებ, რით დაამტკიცებ, რომ შენ მართლა არათუ სიტყვით, საქმიანაც სწორედ მამაშენის ღირსი შვილი ხარ?

ლაერტ: ეკლესიაში რომ გამექცეს, იქაც კი მოვკლავ.

ხელმწიფე: წმიდა-წმიდათაც ვერ დაიცავს მართლაც კაცის-მკვლელს და შურისგებას ხომ საზღვრები არ უნდა ჰქონდეს. - ლაერტ, თუ მისი მოკვლა გსურს შენ, ნუ ეჩვენები და როცა ჰამლეტ, დაბრუნების შემდეგ, შეიტყობს

შენს აქ მოსვლასაც, ჩვენ დაგიწყებთ უზომო ქებას და ერთიორად, რაც ფრანგმა სთქვა, გავანზვიადებთ. მასუკან ერთად შეგყრით ხმაღში გამოსაცდელად და ნაძღვეს დავდებთ, თუ რომელი რომელს აჯობებს. ის ეშმაკობას მოკლებული, მიმნდობი არის და არ გასინჯავს კარგად დაშნებს. შენ კი, თუ იხმარ ცოტაოდენ ხერხს, იმისთანა დაშნას აიარჩევ, რომელიც განგებ არ იქნება დაჩლუნგებული და ერთის დაკვრით გადაუხდი მამის მოკვლისთვის.

ლაერტ: მე თანახმა ვარ და რომ უფრო ადვილად შევძლო ამა განზრახვის შესრულება, მოვიშველიებ ერთგვარ საცხებელს, - ის მომყიდა ქუჩის ექიმმა, - დანა ოდნავ რომ იმ საცხებელს ამოაწებოთ და სისხლს შეეხოთ მერე იმით, მის განკურნებას ვერა წამალი ვეღარ შესძლებს, თუნდ რომ ცის-ქვეშეთ რაც სამკურნალო ბალახია, ერთადა სცადოთ. იმით შეხება და სიკვდილი ერთი იქნება.

მე ჩემსა დაშნას ზედ წავუსვამ სწორედ ამ შხამსა და თუ გავკაწრე, უსიკვდილოდ ვერ გადაძრჩება.

ხელმწიფე: ჩვენ ესე საქმე კარგად უნდა ავწონ-დავწონოთ, მხედველობაში მივიღოთ დროც, გარემოებაც და თუ იმედი არა გვაქვს რა, ან საიდუმლოს უხერხულობით გავამჟღავნებთ, - სჯობს, არ დავიწყოთ. ანუ დაგებულს ესრეთ მახეს სხვაც მივაყოლოთ და ვცადოთ იგი, თუ პირველი არ გამოგვადგა. აბა, ვიფიქროთ... დამაცადე... თქვენს სიმარჯვეზედ ჩვენ დიდის ამბით ერთმანეთში ნაძღვესაც დავდებთ... კარგად მივაგენ: მაშ ეცადე, ცხარედ იბრძოლო და ამ ბრძოლის და სიცხარის დროს რომ მოგწყურდებათ, ის ხომ მოითხოვს სასმელს რასმე... მეც მზად ვიქნები და მივაწოდებ სავსე ჭიქას... ოღონდ ამ ჭიქას როგორმე ტუჩი დააკაროს... მორჩა, გათავდა. ჩვენი განზრახვა შესრულდება, თუნდ შენი დაშნა შხამით ნამზადი აიცდინოს. - ჩუმად, მოიცა...

(შემოდის დედოფალი)

რა ამბავია, დედოფალო, ვინა ხმაურობს?

დედოფალი: ერთი მეორეს მწუხარება ფეხდაფეხ მოსდევს:

ლაერტ, შენი და, ოფელია, წყალში დაიდრჩო.

ლაერტ: რაო, დაიდრჩო?... ოჰ, სად, როგორ?!

დედოფალი: მდინარის პირად ერთი ტირიფი დგას

მერთალ ფოთოლთ წყალში მჩინარე;
 იქ მისულიყო ოფელია და მოეგროვა
 ჭინჭარ-ყაყაჩო, გულისაბა, ჭრელი ბალახი,
 რომელსაც მწყემსნი ენამეტნი ცუდს სახელს სდებენ
 და ჩვენნი მორცხენი სოფლის ქალნი უხმობენ ჯიკას.
 დაუწნავს მათგან გვირგვინები სხვადასხვაფერი,
 ასულა ხეზედ, იქ ნდომია მათ დაკიდება,
 მაგრამ უეცრად მოტეხილა ბედკრული ხის შტო
 და ოფელიაც ყვავილებით თან ჩაჰყოლია.
 წყალზედ სამოსი გარდაშლია, არ ჩაუძირავს,
 და სირინოზის მსგავსად იგი ძველსა სიმღერებს,
 თვის ბედშაობის უგრძნობელი, ამბობდა თურმე; -
 იგი ჰგავდაო წყალში აღზრდილს მდინარის შვილსა,
 მაგრამ როდესაც გაუღენთია ტანთ-სამკაული,
 საცოდავს უცბად შესწყვეტია ტკბილი გალობა
 და შლამიანს ფსკერს მიუზიდავს უსულო გვამი.

ლაერტი: ნუთუ დაიღრჩო და საშველი არა არის რა?!

დედოფალი: მკვდარია იგი.

ლაერტი: ოფელია, წყალმა გიმსხვერპლა, -

რა საჭიროა კიდევ ჩემი წყალწყალა ცრემლი?!
 მაგრამ ბუნება ეს ყოფილა და ჩვეულებას
 იგი თავისას ვერ გადავა. დეე, გამეიცხონ!
 რაკი დავაფრქვევ ამ ცრემლთ, კიდევ გაკვაჟკაცდები.
 მშვიდობით, მეფეე; თვალის წყალს რომ არ გაენეღა,
 გულით სახმილებრ მწვავსა სიტყვებს ამოვანთხევდი.

(გადის)

ხელმწიფე: გაეყვეთ, გერტრუდავ, ძლივს რაგვარ ცდით დავაშოშმინე
 და ვშიშობ კიდევ, ამ ამბავმა არ ააღელვოს.

(გადიან)

მოქმედება მეხუთე

სურათი I

სასაფლაო

(შემოდის ორი მესაფლავე ბარებით, ნიჩბებით და სხვ.)

პირველი მესაფლავე: მაშ იმ ქალს ქრისტიანულად დამარხვენ? თვითონვე რომ მოუკლავს თავი?!

მეორე მესაფლავე: გეუბნები, ქრისტიანულადა-მეთქი. ნულარ უყურებ, თხარე საფლავი. ხელმწიფის მოხელემ აკი შეამოწმა და სთქვა, ქრისტიანულად უნდა დაიმარხოსო.

პირველი მესაფლავე: რა ვიცი, რა ვიცი! თავის უნებურად რომ დამღრჩვალიყო, მაშინ სხვა იყო.

მეორე მესაფლავე: მაინც აგრე მოიგონეს, ვითომ თავის უნებურად დაიღრჩო.

პირველი მესაფლავე: საიდან, მერე! ხომ თვითონ მივიდა წყალთან! აი, გამიგონე: თუ მე განგებ თავს ვიღრჩობ, ამას მოქმედება ჰქვია და ყოველ მოქმედებაში სამი ნაწილია: ესე იგი, მოქმედება, საქმობა და შესრულება, მაშასადამე, განგებ დაუღრჩვია თავი.

მეორე მესაფლავე: ახლა, ძმობილო, ერთი ჩემიც გაიგონე.

პირველი მესაფლავე: დამაცადე. ვთქვათ, აქ წყალია, - კარგი. აქ კაცი დგას, - ძალიან კარგი. თუ კაცი მიდის ამ წყალთან და, უნდა თუ არ უნდა, თავს იღრჩობს, სჩანს, თვითონვე მიდის. ყური დამიგდე: და თუ წყალი მოდის და აღრჩობს, მაშინ თვითონ არ იღრჩევა. მაშ ვინც თავს არ მოიკლავს, არც სიცოცხლეს მოისპობს.

მეორე მესაფლავე: განა კანონი ეგრეა?

პირველი მესაფლავე: ეგრეა, მაშ. მოხელეების კანონი ეგრეა.

მეორე მესაფლავე: იცი, რა გითხრა: თავადის ქალი რომ არ ყოფილიყო, ქრისტიანულადაც არ დამარხავდნენ. მართალი თუ გინდა, ეს არის.

პირველი მესაფლავე: მეც მანდა ვარ. ეგ მაწუხებს, რომ დიდ-კაცებს სააქაოში თავის დაღრჩობასა და ჩამოღრჩობაშიც კი მეტი უფლება ჰქონიათ, სანამ ჩვენისთანა საწყალ ხალხსა. აბა ერთი ბარს ხელი გავკრათ. - ყველაზედ დიდი თავადები მებაღეები, მიწის მთხრელები და მესაფლავეები არიან, ამათ ადამის ხელობა უჭირავთ.

მეორე მესაფლავე: მერე, ადამი თავადი იყო?

პირველი მესაფლავე: თავდაპირველად ის გაჩნდა და თავადი არ იქნებოდა? თავადიც ის იყო, მთაც იმას ეჭირა ხელში და ბარიც.

მეორე მესაფლავე: სტყუი.

პირველი მესაფლავე: ურჯულო ხომ არა ხარ. საღმთო წერილი არ იცი? იქა სწერია, ადამი მიწასა სთხრიდაო. რით გასთხრიდა, თუ ბარი ხელში არა სჭეროდა? კიდევ ერთს რასმე გკითხავ. თუ რიგიან პასუხს ვერ მეტყვი, მაშინ გატყდი, რომ...

მეორე მესაფლავე: სთქვი.

პირველი მესაფლავე: ვინ აშენებს კალატოზზედაც, მენავეზედაც და ღურგალზედაც უფრო მაგარ შენობას.

მეორე მესაფლავე: საღრჩობელას დამდგმელი. ეს შენობა ათასს თავის მდგმურს ამოიჭამს.

პირველი მესაფლავე: ეგ კარგად მოგივიდა, ბარაქალა! მართლა რომ საღრჩობელა კარგი რამ არის. მაგრამ ვისთვის არის კარგი? იმისთვის, ვინც ცუდს ჩადის; და აი შენც ცუდს ჩადიხარ, რომ ამბობ საღრჩობელა საყდარზედ მაგარიყო. მამ საღრჩობელა შენთვისაც კარგი იქნება. ჯერ იფიქრე ხოლმე და ისე სთქვი.

მეორე მესაფლავე: შენა მკითხავ კალატოზზედ, მენავეზედ და ღურგალზედ უფრო მაგარ შენობას ვინ აშენებსო?

პირველი მესაფლავე: ჰო, მითხარ და გაათავე.

მეორე მესაფლავე: ახლავ გეტყვი.

პირველი მესაფლავე: აბა?

მეორე მესაფლავე: ვერა, ვერ გეტყვი.

(შემოდინან ჰამლეტ და ჰორაციო)

პირველი მესაფლავე: ფიქრით თავს ნუ იხეთქ; შენს ზარმაც ვირს ცემით ნაბიჯს ვერ მოამატებინებ და თუ კვლავ ეგვე გკითხოს ვინმემ, უპასუხე, - მესაფლავე-თქო. ამისგან გაკეთებული სახლი მეორედ მოსვლამდისა სძლებს. წადი ერთი იოვანთან და პატარა ყელის ჩასაკოვლოზინებელი მომიტანე.

(ვადის მეორე მესაფლავე)

პირველი მესაფლავე *(სთხრის და მღერის)*:

«ჩემ ბიჭობას გოგოებსა

გულიანად დავდევიდო,

ვთამაშობდი, მიხაროდა, -

ვაჰ, რა ცუდს დროს დავბერდიო!»

ჰამლეტ: ნუთუ ამას გრძნობა არა აქვს, რას ჩადის: მღერის საფლავის თხრის დროს?

ჰორაციო: ჩვეულება კაცს გულცივობასაც ადვილად შეუთვისებს.

ჰამლეტ: ეგ მართალია. ვინც კი ხელებს ნაკლებად ამუშავებს, მას გრძნობა უფრო მღვიძარე აქვს.

ლადო ალექსი-მესხიშვილი
ჰამლეტის როლში

პირველი მესაფლავე:

«უძღურებამ და სიბერემ
კლანჭი მაგრად ჩამჭიდაო,
უცხო მხარეს გადამტყორცნა,
უცნობ ხეზედ დამკიდაო».

(ამოავდებს ადამიანის თავის ქალას)

ჰამლეტ: ამ თავს ერთხელ პირში
ენა სდებია და სიმღერაც შესძლებია.
როგორ ისვრის ეს ბრიყვი მიწაზედ,
თითქო პირველ კაცისმკვლელის
კენის თავი იყოსო. ვინ იცის,
იქნება ეს თავი პოლიტიკოსის თავი
იყო და ეს ვირი კი როგორ უმართე-
ბულოდ ეპყრობა! იქნება თავის
დროზედ იგი ღმერთთანაც გაბჭობას
არ ერიდებოდა. არა, ჰორაციო?

ჰორაციო: შესაძლებელია, ბატონო
ჩემო.

ჰამლეტ: ანუ ერთ-ერთ კარისკაცისა, რომელიც ყოველდღე ამბობ-
და: «დილა მშვიდობისა, ხელმწიფეო ჩემო!», «როგორ
ბრძანდებით, ბატონო ჩემო?» იქნება ესა და ეს დიდებული
იყო და ამა და ამ დიდებულის ცხენს აქებდა, როცა სურვილი
მოუვლიდა, საჩუქრად მიეღო. ესეც ხომ შესაძლებელია,
ჰორაციო?

ჰორაციო: რატომ?

ჰამლეტ: და ახლა კი ბატონ მატლების ულუფაა, კანშემხმარი,
მესაფლავის ნიჩბის სასროლ-სავდებელი. აი, ამასა ჰქვიან
გარდაცვლა, რომ თვალი გვიჭრიდეს და დანახვა შეგვეძლოს.
განა ამ ძვლების პატრონი თავის ძვლებს იმისთვის უვლიდა,
რომ ამ უმზგავსებს კოჭებივით ეთამაშებინათ! მე თვითონ
ძვლები მტკივა, ამას რომ ვფიქრობ.

პირველი მესაფლავე (მღერის):

«ამისთანა ძვირფას სტუმრის
დასახვედრად თურმე კმარა,
თოხ-ნიჩაბი, ბნელი ორმო,
ფიცრის კუბო და სუღარა».

(კიდევ თავის ქალას ამოავდებს)

ჰამლეტ: აი კიდევ... იქნება ეს თავი რომელიმე ვეჟილის თავი
იყო. სად არის ახლა ამის კილოს გამობმა, სიტყვების რახა-

რუხი, ამის შეკამათება, სამართალზედ ლაპარაკი და ათასი სხვა ეშმაკობა? რად აძლევს ამ წუწკს ნებას, რომ მის კანონებით სავსე თავს ტალახიანი ნიჩბით ისვრის და მოქმედებით შეურაცხებისათვის დავას არ აუტეხს? ან იქნება ეს ვაჟბატონი თავის დროში მამულებს ჰყიდულობდა და მისდევდა კანონის მუხლებს, ვალდებულობის ქაღალდებს, გარდასახადებს, თავდებებს, წამოდავებებს... მაშ ეს არის იმის გარდასახადების გარდასახადი, რომ ამისი კანგარდახდილი თავი ახლა მიწითა და მტვრით არის სავსე? მაშ ამის თავდებები სხვა ნასყიდობაში არ უთავდებებენ, თუ არ ამ ერთ მტკავულ მიწაში? ამას ხომ სიგრძე-სიგანეზედ ორი ნასყიდობის წერილი კარგად დაჰფარავს; მთელი ამისი ეტრატები ამოდენა ყუთში ძლივს ჩაეტეოდა და თვით მფლობელსაც მეტი ადგილი არ უნდა ეჭიროს?!

ჰორაციო: ეგ არის ადამიანის ბოლო.

ჰამლეტ: ეტრატს, მგონი, ცხვრის კანისას აკეთებენ, არა?

ჰორაციო: დიად, ბატონო, ცხვრის კანისასაც აკეთებენ და ხბოს კანისასაც.

ჰამლეტ: ვინც კი მაგ ეტრატის საბუთებს ერწმუნება, ისიც ცხვარი და ხბო უნდა იყოს. ერთი ამ კაცს გამოველაპარაკები. - ვისი საფლავია ეგ, ჩემო ძმაო?

პირველი მესაფლავე: ჩემი. *(მღერის)*

«თოხ-ნიჩაბი, ბნელი ორმო,
ფიცრის კუბო და სუდარა».

ჰამლეტ: რასაკვირველია, ჯერ შენია, რაკი შიგ გაწოლილხარ.

პირველი მესაფლავე: შენ შიგ არა წევხარ და არც შენია და მე თუმცა შიგ არა ვწევარ, მაინც ჩემია.

ჰამლეტ: სტყუი, რომ შენია. საფლავი მკვდრისთვის არის და არა ცოცხლისთვის.

პირველი მესაფლავე: ახლა, ვითომ, დიდ ცოცხალ ტყუილში დამიჭირე, რომ ეგრე სწყრები?! გინდა, შენი წყრომა უკანვე დაგიბრუნო?

ჰამლეტ: რა კაცისათვის სთხრი მაგ საფლავს?

პირველი მესაფლავე: ის კაცი არ არის.

ჰამლეტ: მაშ დედაკაცია?

პირველი მესაფლავე: არც დედაკაცია.

ჰამლეტ: მაშ ვისთვისა სთხრი?

პირველი მესაფლავე: ერთი ვისმესთვის, რომელიც, - ღმერთმა ულხინოს იმის სულსა, - დედაკაცი იყო და ახლა კი მძოვრია.

ჰამლეტ: ამ წუწკს რა თავისებური სიტყვა-პასუხი აქვს! უნდა

რუკა ავიღოთ ხელში და ისე ველაპარაკოთ, თორემ კილოს-გამობმით ლამის გადაგვრიოს. მართლაც და, ჰორაციო, ახლა ხალხი თითქო ისე გაოსტატდა, რომ გლეხებიც კი ცდილობენ თავადებს უკან აღარ ჩამორჩენ და ოხუნჯობაში ლამის გააფასონ. - რა, ხანია, რაც მესაფლავე ხარ?

პირველი მესაფლავე: მთელი წელიწადი რომ გადავთვალო, მე სწორედ იმ დღეს დავიწყე საფლავეების თხრა, რა დღესაც ჩვენმა მეფემ ჰამლეტმა ფორტინბრასი დაამარცხა.

ჰამლეტ: რამდენი ხანი იქნება მას შემდეგ?

პირველი მესაფლავე: შენ კი არ იცი? ვინ არის იმისთანა გამოყეყნებული, რომ არ იცოდეს. ეგ სწორედ იმ დღეს მოხდა, როცა ახალგაზრდა ჰამლეტ დაიბადა, - აი ისა, რომ გაგიჟდა და ინგლისს გაგზავნეს.

ჰამლეტ: მართლა? რად გაგზავნეს მერე ინგლისს?

პირველი მესაფლავე: იმად, რომ ჭკუა აერია და იქ უნდა დაილაგოს. თუ ვერ მოჭკვიანდა, იქ არც ამითი უჭირს რამე.

ჰამლეტ: როგორ თუ არ უჭირს?

პირველი მესაფლავე: ისე, რომ იქ სიგიჟეს ვერავინ შეამჩნევს, იქ ყველანი გიჟები არიან.

ჰამლეტ: მერე, რამ გააგიჟა?

პირველი მესაფლავე: ამბობენ, გადაირიაო.

ჰამლეტ: როგორ თუ გადაირია.

პირველი მესაფლავე: ისე, ჭკუა დაჰკარგაო.

ჰამლეტ: რაზედ დაჰკარგა?

პირველი მესაფლავე: რაზედ და, აი ამ დანიის მიწაზედ. - მე ოცდაათი წელიწადია მესაფლავე გახლავარ, ბიჭობიდანვე ვადგავარ ამ ხელობასა.

ჰამლეტ: ადამიანის გვამი რამდენი ხანი გასძლებს გაუხრწნელი მიწაში?

პირველი მესაფლავე: თუ სიცოცხლეშივე არ გაიხრწნა, - ესეც ხშირად მოხდება ხოლმე, - რვა-ცხრა წელიწადი გასძლებს; - დაბალი ცხრას გასძლებს.

ჰამლეტ: დაბალი სხვებზედ მეტი რით არის?

პირველი მესაფლავე: იმას ტყავი ისე აქვს გათელილი თავის ხელობაში, რომ დიდხანობამდის წყალს არ შეუშვებს და რა გახრწნის კაცის გვამს, ის შეჩვენებული წყალი რომ არ იყოს. აი ეს თავი, სწორედ ოცდასამი წელიწადია, რაც მიწაში ძევს.

ჰამლეტ: ეგ ვისი თავი იყო?

პირველი მესაფლავე: ერთი სულელი ტაკიმასხარასი. როგორა

გგონიათ, ვისი უნდა იყოს?

ჰამლეტ: არ ვიცი სწორედ.

პირველი მესაფლავე: დასწყევლოს ღმერთმა იმისი ჩერჩევა თავი! ერთხელ მთელი ბოთლი რაინის ღვინო ზედ გადმომასხა. ეს თავი იორიკის თავია, ხელმწიფის ხუმარასი.

ჰამლეტ: (თავის ქალას ხელში აიღებს): ესა?

პირველი მესაფლავე: სწორედ ევა.

ჰამლეტ: საბრალო იორიკ! მე მახსოვს იგი, ჰორაციო. საკვირველი ხუმარა და შევნიერი ამბების მომგონი იყო. ათასჯერ მეტად უტარებივარ თავის მხარზედ და ახლა როგორ მეზიზღება იმისი ნახვა. ლამის გული ყელში მომეზღინოს. აი აქ ჰქონდა ის ტუჩები, რომლისთვისაც, ვინ იცის, რამდენჯერ მიკოცნია. სად არის ახლა შენი მხიარულება, შენი სიცელქე, შენი სიმღერა? ნაპერწკლები შენის ოხუნჯობისა, რაც ყველა მონადიმეთ აცინებდა, ახარხარებდა? რატომ ეს მანც არ შეგიძლიან, რომ სასაცილოდ შენი კბილების კრეჭა აიგლო? სად არის შენი სავსე, მოცინარი ლოყები? წადი ახლა ამა და ამ ქალბატონის ოთახში და უთხარ, რომ თუნდ ერთი ადლის სისქე ფერ-უმარილი წაითხუპნოს, იმის ბოლო მანც ეს არის. უთხარ ეს ამბავი და გააცინე. ჰორაციო, თუ გიყვარდე, ერთი რამ მითხარ.

ჰორაციო: მიბრძანეთ, რა გნებაეთ.

ჰამლეტ: როგორ გგონია, ვითომ დიდი ალექსანდრეც საფლავში ამას ეგვანებოდა?

ჰორაციო: უეჭველად.

ჰამლეტ: და სუნიც ასეთი ექნებოდა? ფუჰ!

(თავის ქალას ძირს დააგდებს)

ჰორაციო: სწორედ ეგეთი.

ჰამლეტ: ოჰ, ჰორაციო, როგორ ადვილი ყოფილა ჩვენი გარდაცვლა უბრალო სახმარ ნივთად! რატომ არ შეიძლება ვითომ, რომ გონებით მივყვეთ და დიდი ალექსანდრეს ნაშთი ლუდის ჭურჭლის საცობში ვიპოვოთ?!

ჰორაციო: კაი ძალი საბუთები დაგჭირდებოდათ მაგისტვის.

ჰამლეტ: ეგ ისე ძნელი არ არის, როგორც გგონია. არც გადაჭარბება დამჭირდება და არც დაუჯერებელი საბუთების მიღევნა. აი იფიქრე: ალექსანდრე მოკვდა, ალექსანდრე დამარხეს, ალექსანდრე მტვრად იქცა. მტვერი და მიწა ერთი და იგივეა. მიწისას თიხას აკეთებენ და რა არის აქ დაუჯერებელი, რომ ალექსანდრეს მტვრისგან შექმნილი თიხით ჭურჭელს პირი დაუცონ?

«თიხად გარდიქცა კეისარი ყოვლად ძლიერი
და სახლთ სალესად ხმარობენ მას, მას ქვეყნის მზარავს!
ის, ვის წინაშეც შიშით ძრწოდა ურიცხვი ერი,
ზამთრის სუსხისგან უბრალო ქონს ახლა იფარავს».

ჩუმად, ჩუმად, შორს მივდგეთ. აქ ხელმწიფე მოდის.

*(შემოდის პროცესია; წინ პასტორები მოუძღვიან; მოაქვთ კუბო
ოფელიასი; უკან მოსდევენ: ლაერტ, მოზარენი, ხელმწიფე,
დედოფალი, ამაღა და სხვ.)*

ოჰ, დედოფალიც... კარისკაცნი... ნეტა ვის მარხვენ?
მერე ასეთის მოკლე წესით. ეს იმას ნიშნავს,
რომ მიცვალებულს თვით მოუკლავს თავისი თავი.
უეჭველია, დიდი კაცი იქნება ვინმე.
იქით მივდგეთ ჩვენ, ჰორაციო, და ყური უუგდოთ.

(კუთხეში დადგებიან)

ლაერტ: დარჩა რამ წესი ასაკები?

ჰამლეტ: აი ლაერტიც, კეთილშობილი, სულმაღალი, ყმაწვილი
კაცი.

ლაერტ: დარჩა რამ მეთქი კიდევ წესი?

პირველი პასტორი: ჩვენ შევასრულეთ ყოველივე,
რის ნებაც გვექონდა.

საეჭვო იყო მის სიკვდილი და ეკლესიის
წესი უმაღლესს ბრძანებას რომ არ შეეცვალა,
მეორედ მოსვლის დღემდე იგი წესაუგებლად
სამარეს უნდა დებულებო, ლოცვის მაგივრად,
უნდა აკვევსო მის საფლავი ქვებით, კენჭებით;
მაგრამ გვირგვინი უბიწობის წილად ვარგუნეთ,
ყვავილებითა მოერთეთ იგი და ზართა რეკით
ამ უკანასკნელ სადგურამდე გამოვაცილეთ.

ლაერტ: მამ ყველაფერი შეასრულეთ?

პირველი პასტორი: ყოველისფერი.

ჩვენ რომ მაგისტვის გვეგალობა საგალობელი
და უფლისაგან მოგვეთხოვა იგი მშვიდობა,
რაიც კეთილად განტყეებულთ სულთ უნდა ერგოთ, -
მიცვალებულთა წირვას მაგით შევაგინებდით.

ლაერტ: კუბო სამარეს ჩაასვენეთ. მაგის შვენიერ,

უმანკო სხეულს ზედ ამოვა ია და ვარდი. -
შენ კი, მამაო უღმობელო, მე ამას გეტყვი:
ჩემი და ნეტარ ანგელოზთა დასში იქნება,
შენი ხვედრი კი ჯოჯოხეთში კბილთა ღრჭენაა.

ჰამლეტ: რაო, ეს რა სთქვა, ჩემი დაო! ოჰ, ოფელია!

დედოფალი (*ყვავილებს აბნევს კუბოზედ*):

მშვიდობით, ტკბილო ოფელიავ, და ეს ყვავილნი
სიშვენიერეს შენსას ერგოს შევნიერ ხარკად.

მე ვიმედობდი, რომ ჩემს ჰამლეტს შეგერთავდი ცოლად,

შევამზადებდი საქორწილო შენსა საგებელს,

ის კი არა თუ მორთვა მერგო შენის სამარის.

ლაერტ: ოჰ, ათასკეცო მწუხარებავ, თავზედ დაატყდი
მრავალ ათასჯერ იმ წყეულ სულს, ვის ბოროტებამ
გონება შენი გამოგწირა, ჭკვა შეგირყია.

მიწას ნუ ჩაჰყრით, დამაცადეთ კიდევ ცოტა ხანს,

რომ ერთხელ კიდევ დაწყლულებულს მკერდზედ მივიკრა.

(*ჩახტება საფლავეში*)

გადმოგვაყარეთ უხვად ახლა ცოცხალსაც, მეკდარსაც,

ვიდრე ამ ვაკე ადგილს მიწის მთად არ გარდაჰქმნით,

რაიც ზემოდან დაჰყურებდეს მაღალს პელიონს

და თვით ზეცამდე აღმართულსა ლაფვარდსა ოლიმპს.

ჰამლეტ (*წინ წამოდგება*):

ვინ არის იგი, ვისი სევდა ასე დაღადებს,

ვისიც გოდება მიმომავალთ ვარსკვლავთ აძრწუნებს

და ერთ ადგილას აჩერებს, ვით შემერთალსა მგზავრსა?

მე ვარ დანიის პრინცი, ჰამლეტ. (*საფლავეში ჩახტება*)

ლაერტ: ოჰ, მაგ შენს სულსა ტარტაროზების კერძად გავხვდი.

(*შექტაკება*)

ჰამლეტ: იქით დადგვი.

ლოცვა-ვედრება არ გცოდნია. გაუშვი ხელი,

ყელში ნუ მიჭერ; თუმც არა ვარ ავი და ცხარე,

მაგრამ გირჩევ, რომ მომერიდო, არ ამაღელვო.

ხელი გაუშვი.

ხელმწიფე: გააშველეთ.

დედოფალი: ოჰ, ჰამლეტ, ჰამლეტ!

ყველანი: როგორ კადრულობთ!

პორაციო: ნუ ინებებთ, ბატონო ჩემო.

(*კარისკაცნი გააშველებენ და საფლავიდან ამოიყვანენ*)

ჰამლეტ: მე ამ საგნისთვის მზა ვარ, ბრძოლად გავიხმო იგი,

ვიდრე თვალთ ჩინი საუკუნოდ არ მომეშლება.

დედოფალი: რა საგანს ამბობ, შვილო ჩემო, გამაგებინე.

ჰამლეტ: მე ოფელია მიყვარდა და ორმოც ათას ძმას

ერთად მოგროვილთ ჩემსავით ვერ ეყვარებოდათ. -

მითხარ შენ იმის გულისთვის რას მოიქმედებდი?

ხელმწიფე: ლაერტ, ეგ ჭკვიდამ შემცდარია.

დედოფალი: გემუდარები, ღვთის გულისათვის მოუთმინო.

ჰამლეტ: აბა მაჩვენე, შენ რას იზამდი? იტირებდი? იმარხულებდი?

იბრძოდი, ანუ დაიგლეჯდი კბილით შენს სხეულს?

შესვამდი სრულად მდინარესა, ჯოჯოებს სჭამდი?..

მეც მას ვიზამდი. თუ, მოხვედი აქ სავალალოდ

და მის საფლავში ჩახტი ჩემის გამოჯავრებით?

გინდა, ცოცხალი დაიმარხო? მეც შენთანა ვარ.

შენ კიდევ მთებზედ ლაპარაკობ, მეც თანახმა ვარ,

ურიცხვნი ქედნი თავს დაგვატყდნენ, ზე აღიმართონ,

ვიდრე თვის წვერით მგზნებარე მზეს არ მისწვდებიან,

ვიდრემდის ოსა ფეტვის მარცვლად არ გამოჩნდება.

შენ ჰყვირი, მაგრამ მეც შევიძლებ შენოდენ ყვირილს.

დედოფალი: ეს ჭკვიდამ შეშლის ბრალი არის. ხშირად სიგიჟე

მოუვლის ხოლმე ცოტახნობით, თუმც მალე ჰქრება

და მაშინ იგი მოთმინებით ემსგავსება მტრედს,

თვის ოქროსფრთიან ბარტყებისთვის გულშემატკივარს

და არის ხოლმე მოღრუბლული, გაჩუმებული.

ჰამლეტ: ეს მითხარ, ლაერტ, აგრე მტრულად რისთვის მეპყრობი?

მე ხომ ყოველთვის მიყვარდი შენ, მაგრამ დავესხნათ...

დეე, თვის ძალა ჰერკულესმა გამოიჩინოს,

დეე, კატამაც იენავლოს და ძალმაც იყეფოს. *(გადის)*

ხელმწიფე: გთხოვ, ჰორაციო, უკან გაჰყვე და ყური უგდო. -

(ჰორაციო გადის. ლაერტს)

გაიძლიერე მოთმინება წუხანდელ სიტყვით

და იმ განზრახვას სჯობს ამ ამბავს დავამყარებდეთ. -

გერტრუდავ, შენს შვილს შენც ადევნე ერთგულად თვალი. -

ამ საფლავს, მგონი, დასჭირდება ცოცხალი მსხვერპლი...

სჯობს, მოთმინებით ვიმოქმედოთ, იმედი უზარდოთ, -

მალე დადგება ჩვენთვისაც ხომ მშვიდობის წამი.

სურათი II

დიდი დარბაზი

(შემოდინ პორაციო და ჰამლეტ)

ჰამლეტ: კმარა ამხედ ლაპარაკი, ახლა სხვას გეტყვი.

ხომ გახსოვს ყველა, რაც გაიმბე?

პორაციო: მახსოვს, ბატონო.

ჰამლეტ: გამიტყდა ძილი, გულს მქენჯნიდა რაღაც ვარამი, სევდა მომაწვა მეტად მძიმე, თითქო ხელ-ფეხში ბორკილი მქონდა მე გაყრილი ავაზაკისა. წამოვხტი ჩქარა... დაილოცოს იგი სიჩქარე... ეს უნდა გითხრა, პორაციო, - ხშირად განზრახვა მოფიქრებული ყოველის მხრით უქმად ჩაგვივლის და გეშველის მხოლოდ აჩქარებით საქმის დაჭერა. ეს მოასწავებს, რომ განგება თვით აწყობს საქმეს, რა გზასაც უნდა ავირჩევდეთ.

პორაციო: ჭეშმარიტია.

ჰამლეტ: მსწრაფლად ჩავიცივი მე სამგზავრო ტანისამოსი, გამოველ ჩემის ოთახიდან და სიბნელეში ხელის ფათურით ძებნას მოვყევი, მივაგენ კიდეც იმათ საბუთებს, ვტაცე ხელი, ჩუმი და ვბრუნდი ჩემსავ ოთახში, დამავიწყა შიშმა ზრდილობა და უკრძალველად უმთავრესი ქალაქი გავხსენ. ამოვიკითხე იმ ქალაქში მე, პორაციო, ამ უმსგავს მეფის სიაკაკაცე. იქ ჩაეწერა მკაცრი ბრძანება, ვითომ იმით გამოწვეული, რომ ეს ინგლისის და დანიის კეთილდღეობას მოუხდებოდა; ვითომ ჩემი სიცოცხლე იყოს შიშის აღმძრავი საფრთხობელა მთელის ერისთვის; - იგი ბრძანებდა: წაიკითხავთ რაწამს ამ ქალაქს, ნუღარ ადროვებთ თვით ჯალათსაც ცულის გალესას და ჰამლეტს მყისვე თავი ტანით განაშორეთო.

პორაციო: მაგას რას ბრძანებთ?

ჰამლეტ: აი, თვითონ იგი ბრძანებაც;

როცა დრო გქონდეს, წაიკითხე. ახლა არ გინდა,

ისიც გაიგო, მე რა ვქმენი?

პორაციო: გთხოვთ, რომ მაუწყოთ.

ჰამლეტ: რაკი მათ სწადდათ ჩემი ასე მახეში გაბმა,

გონებაც ჩემი სისწრაფითა შეუდგა საქმეს,
ვიდრე ამ საქმეს გავსინჯავდი, მოვიაზრებდი:
დავჯავგ, დავწერე სხვა ბრძანება საუკეთესოდ, -
მე უწინ თუმცა, ვით ღიდაცებს აქვთ ჩვეულებად,
სუფთად წერასა ვთაკილობდი, ვცდილობდი კიდევ
გადავიწყებას, მაგრამ იმ დროს ეს ხელოვნება
გამოვიყენე, - რა დავწერე, გინდა, შეიტყო?

ჰორაციო: დიად, ბატონო.

ჰამლეტ: დიდი თხოვნა თვით ხელმწიფის მხრივ,
თუ ერთგულება აქვსო ჩემი ინგლისთ სამეფოს,
თუ სურს ბზასავით სიყვარული ჰყვაოდეს მუდამ
ორ ქვეყნის შორის, მეგობრობა განმტკიცდებოდეს
და მშვიდობასა ედგას მუდამ თავთავთ გვირგვინი, -
კიდევ სხვაც იყო ამისთანა ფიცი, ვედრება -
რაწამს ამ წერილს გადაიითხავთ, მყისვე მომტანნი
მოაკვლევინეთ, ვითარების განუხილავად,
ისე სწრაფად, რომ არ ჰქონდეთო მონანების დროც.

ჰორაციო: როგორ დაბეჭდეთ მერე იგი?

ჰამლეტ: კიდევ ეგ არის, რომ მაგაშიაც შემეწია თვითონ განგება:
მე ჩემ ქისაში მამაჩემის ბეჭედი მეღო,
რომლის ყალიბზედ ასხმენ ბეჭედს სახელმწიფოსას;
ჩემი წერილი გადავკეცე მეორესავით,
ზედ წავაწერე, დავბეჭდე და მყის იქვე ჩავდე.
ისე დავცალე, რომ ვერავინ ეს ვერ შეიტყო.
მეორე დღეს ხომ მეკობრებთან ბრძოლა მოგვიხდა
და რაც შეგვემოხვა, ყველა იცი შენ დაწვრილებით.

ჰორაციო: მაშ როზენგრანცსა და გილდენსტერნს ეგ მისცა ბედმა?

ჰამლეტ: მაინც ისინი მაგგვარ საქმეს სუნით ეძებდნენ
და სინიდისიც არა მტანჯავს იმათ გულისთვის, -
მეტიჩრობასა დააბრალონ მათი დაღუპვა.
საშიში არის, როდესაც სუსტბუნებიანი
ჩაუვარდება შუაში ორს მოპირდაპირეს,
მოპირდაპირეს ძლიერს, მედგარს, ხმალამოწვენილს.

ჰორაციო: ღმერთო მაღალო, რა ხელმწიფის ხელში ჩავცვივდით!

ჰამლეტ: ახლა ხომ მაინც ცხადი არის, რაცა მდევს ვალად:

იგი, ვინც მოჰკლა მამაჩემი, გამირყვნა დედა,
ვინც გამიმტყუნა მე იმედი მეფედ აღრჩევის,
ვინც მანქანებით სასიყვდილოდ მახე დამიგო, -
ნუთუ არ არის იგი ღირსი, რომ ამ მარჯვენით
ესრეთ დიადი ბოროტება გადაუხადო?

განა კარგია, ამ იარამ ჩვენს ბუნებაში
დაისადგუროს და საზარელ გესლად გადაგვექცეს?!

ჰორაციო: უეჭველია, აცნობებენ მალე ინგლისით,
თუ ვით გათავდა მინდობილი მაგისგან საქმე.

ჰამლეტ: ინგლისით მალე აცნობებენ, მაგრამ იმ დრომდე
კიდევ მაქვს ვადა: კაცს სიცოცხლეც მალე ესპობა;
ხშირად ამისთვის კმარა თვალის დახამხამება.

მე ამას ვწუხვარ, ჰორაციო, რომ წედან ლაურტს
თავდავიწყებით ვაწყეინე; მას თანაუგერძნობ,
რადგან მის ხვედრში სარკესავით ჩემ ხვედრსა ვხედავ.
მე მსურს მოვიგო მისი გული და თუ გავცხარდი,
ეს გაცხარება, დამერწმუნე, გამოიწვია
მისგან სიყტვებით მწუხარების დაფერადებამ.

ჰორაციო: ბატონო ჩემო, მოითმინეთ, აქ ვილაც მოდის.

(შემოდის ოსრიკ)

ოსრიკ: ნება მიბოძეთ, ხელმწიფეო ჩემო, მოგილოცოთ დანიაში
კეთილად დაბრუნება.

ჰამლეტ: უმდაბლესად გმადლობთ, ხელმწიფეო ჩემო. - იცნობ,
ჰორაციო, ამ ჭრიჭინას?

ჰორაციო: არა, ბატონო, ვერ ვიცნობ.

ჰამლეტ: ნეტავი შენ, რომ არ იცნობ. მაგისი ცნობა სირცხვილია.
მაგას დიდძალი მამული აქვს და ჩინებული მამულიც და ეს
ხომ ასეა: თუნდა მხეცი იყო, ოღონდ სხვა მხეცების პატრო-
ნად ითვლებოდე და შენს მსახურს მეფის სუფრასთან გამოს-
ჭიმვენ. ეგ თუძცა ჭილეყვავია, მაგრამ მრავალს მტკერსა და
ტალანს პატრონობს.

ოსრიკ: მოწყალეო ბატონო, თუ თქვენს უმადლესობას დრო და
ჟამი აქვს, უნდა რაიმე მოგახსენოთ, დიდებულის ხელმწიფე-
საგან დაბარებული.

ჰამლეტ: ბრძანეთ. მე მოგისმენთ სრულის ჩემის ყურადღებით. -
რატომ ქუდს თავის დანიშნულებას არ ასრულებინებთ? ეგ
ხომ იმიტომ არის გაკეთებული, რომ კაცს თავზედ ეხუროს.

ოსრიკ: გმადლობთ, თქვენო უმადლესობავ, მეტად ცხელა.

ჰამლეტ: რასა ბრძანებთ? ძალიან ცივა და ჩრდილოეთის ქარიც
უბერავს.

ოსრიკ: დიად, მართლა რომ საკმაოდ ცივა.

ჰამლეტ: მაგრამ მე ისე მეჩვენება, თითქო შეხუთული ჰაერი და
სიცხეაო. ან იქნება, ჩემი აგებულება...

ოსრიკ: სწორედ ნამდვილსა ბრძანებთ, შეხუთული ჰაერია - თითქო

- არ ვიცი რას დავამსგავსო. - ბატონო ჩემო, მათმა დიდებულებამ მიბრძანა, მოგახსენოთ, რომ თქვენის გულისთვის ისინი დიდს ნაძლევსა სდებენ. ესა მქონდა მოსახსენებელი.

ჰამლეტ: (ცდილობს, ქუდი დაახურვინოს) ნუ დაივიწყებთ, რაც ვითხარით.

ოსრივ: არა მიჭირს რა, ჭეშმარიტად ასე მიჩვენებინან. - დიდი ხანი არ არის, ბატონო ჩემო, რაც სასახლეში ლაერტ გეახლათ. ეს ყმაწვილი კაცი, ნება მიბოძეთ მოგახსენოთ, ჩინებულად გაზრდილია, შემყული მრავალ სხვადასხვა ღირსებით, ზრდილობიანი და შევნიერის სანახაობისა. სამართლიანად უნდა ითქვას, იგი დღიურად საგონებელი წიგნია ჩვენთა დიდკაცთათვის; მასში გამოხატულია ყოველივე ღირსება, რაც კეთილად აღზრდილს დიდის კაცის შვილს უნდა ჰქონდეს.

ჰამლეტ: თქვენთა ბაგეთ იმის წარმატება უკლებლად აღრიცხეს, თუმცა ამ აღრიცხვას შეეძლო მეხსიერების ანგარიში სრულიად დაეხნია და მაინც უკან ჩამორჩენოდა იმის ნიჭიერებათა აღფრთოვანებას. ნამდვილად მოგახსენებთ, რომ მე იგი სულდიდ ადამიანად მიმაჩნია და ისეთის ძვირფასის ღირსებით აღსავსედ, რომ სამართლიანად ითქმის: მისი მსგავსი მხოლოდ იმისივე სარკეა და ვინც მისდამი მიბაძვას მოინდომებს, იგი მხოლოდ იმისი ჩრდილი შეიქნებაო.

ოსრივ: თქვენმა უმაღლესობამ უნაკლულად განსაჯა იგი.

ჰამლეტ: საქმე ბრძანეთ, ბატონო ჩემო. რისთვის ვახვევთ იმ ყმაწვილკაცს ჩვენის სუნთქვის ხამ სამოსელში?

ოსრივ: რა მიბრძანეთ?

ჰორაციო: რატომ გასაგონის ენით არა ბრძანებთ?

ჰამლეტ: რისთვის დავიწყეთ იმ ყმაწვილკაცზედ ლაპარაკი?

ოსრივ: ლაერტზედ?

ჰორაციო: ქისა შეუსუსტდა, ოქროს სიტყვები ყველა შემოეხარჯა.

ჰამლეტ: დიად, იმაზედ.

ოსრივ: მე ვიცი, რომ თქვენ გაგებულნი ბრძანდებით...

ჰამლეტ: მე მიხარებ, რომ ეგ თქვენ იცით, თუმცა მაგით ვერაფერი შემემატება. მერე?

ოსრივ: თქვენ, ბატონო, გაგებულნი გექნებათ ლაერტის სიმარჯვე...

ჰამლეტ: მე მაგას ვერ ვიტყვი, რადგან არ მინდა კვენხაში ჩამართვას ვინმემ, ვითომ მე მას სიმარჯვეში ვეცილებოდე. კაცი სხვას კარგად ვერ გაიცნობს, თუ თავის თავსაც არ იცნობს.

ოსრივ: მე, ბატონო, იარაღის ხმარებაზედ მოგახსენებთ; როგორც ხალხი ლაპარაკობს, ამ საგანში იმას ბადალი არაუინა ჰყავს.

ჰამლეტ: რა იარაღსა ხმარობს?

ოსრიე: დაშნასა და ხანჯალს.

ჰამლეტ: მამ სჯობს, ასე ვთქვათ, ორგვარ იარაღსა ხმარობსო. მერე?

ოსრიე: ხელმწიფემ ინება და სანაძლეოდ დასდვა ექვსი არაბული ცხენი და ლაერტ კი სამაგიეროდა სდებს, როგორც ვცანი, ექვსს წყვილს ფრანგულ დაშნა-ხანჯალს თავიანთ მოწყობილობით: ქამრებით, სათრეველებით და სხვანი. სამი სათრეველა მაინც შევნიერი რამ არის, შესაფერი იარაღის ტარისა და თავისუფალ გემოვნებით შექმნილი.

ჰამლეტ: სათრეველას თქვენ რას უწოდებთ?

ჰორაციო: მე ვიცოდი, რომ ვიდრე მაგასთან ლაპარაკს გაათავებდით, სხოლიოები დაგჭირდებოდათ.

ოსრიე: სათრეველა საბმური გახლავთ, ჩემო ხელმწიფე.

ჰამლეტ: ეგ სახელი მაშინ იქნებოდა შესაფერი, ხმლის მაგიერად რომ ზარბაზნები გვეკიდოს გვერდზედ. მინამდის კი, მოდი ისევ საბმური დარჩეს. მამ ეგრე: ერთის მხრით ექვსი არაბული ცხენი და მეორეს მხრით ექვსი ფრანგული საჭურველი თავის მოწყობილობით და სამიც თავისუფალ გემოვნებით შექმნილი საბმური. ეგ ხომ ფრანგულისა და დანურის სანაძლეოს ცილობაა. რა სთქვით თქვენ, სანაძლეო რამ გამოიწვია?

ოსრიე: ხელმწიფემ იმაზე ინება სანაძლეოს დადება, რომ ლაერტ თქვენ თორმეტში სამზედ მეტს ვერ დაგკრავთ და ის კი ცხრაჯერ დაკვრას იქადის. თუ თქვენის უმაღლესობის ნება იქნება, ამ საქმეს ახლავ შეუდგებიან.

ჰამლეტ: მე რომ უარი ვთქვა?

ოსრიე: მეც ის მოგახსენეთ, ხელმწიფეო ჩემო, თუ თქვენ წინ არ აღუდგებით ამ სანაძლეოს-მეთქი.

ჰამლეტ: კარგი, მამ მე ამ დარბაზში ვივლი; მათ დიდებულებას ნუ ეწყინება, ახლა ჩემი დასვენების დროა. დაშნები მოატანინონ და თუ იმ ყმაწვილს კიდევ სურვილი აქვს და მეფესაც არ გამოუცვლია თვისი განზრახვა, ვეცდები, სანაძლეო მოვუგო. თუ საქმე კარგად ვერ მომიხდა, მე მოვიგებ მხოლოდ ჩემს შერცხვენას და რამდენსამე დაშნის ნაკრავს.

ოსრიე: მამ ეგრე მოვანსენო?

ჰამლეტ: აზრი ეგ არის და თქვენ იცით, სიტყვით როგორც გააშვენიერებთ.

ოსრიე: ნუ მომეშალოს, ხელმწიფეო ჩემო, ნურაოდეს თქვენი

წყალობა. (გადის)

ჰამლეტ: გმადლობთ, გმადლობთ. - კარგად ჩადის, რომ თვითონვე ზრუნავს თავის თავისთვის, თორემ ერთს კაცსაც ვერ იპოვი, მაგის სასარგებლოდ ხმა ამოიღოს.

ჰორაციო: სწორედ წიწილასა ჰგავს, რომელსაც ჯერ კიდევ კვერცხის ნაჭკუჭი სრულად ვერ მოუშორებია.

ჰამლეტ: ეგ ბავშვობისას რძესაც ვერ მოსწოვდა ისე, რომ ძუძუსთვისაც კი ქება-დიდება არ ეთქვა. ეგ და მრავალნი მაგის მსგავსნი, რომელთაც ეს წამხდარი საუკუნე სწყალობს, აჰყენენ დროების ჰანგს, შეითვისეს მხოლოდ მისი გარეგანი სახე და მსგავსად შუშხუნა სასმელისა, პატივცემულნი არიან საუკეთესო საზოგადოებაში, მაგრამ აბა გამოსაცდელად შეუბერეთ და ნახავთ, რომ ეს გარეგანი ბრწყინვალეობა საპნის ბუშტებივით საჩქაროდ გაჰქრება.

(*შემოდის ერთი დიდებული*)

დიდებული: ბატონო ჩემო, მათმა დიდებულებამ გაახლათ ახალგაზრდა ოსრიც, რომელმაც ამბავი მოართვა, რომ თქვენ ამ დარბაზში ელით მათ განკარგულებას. ახლა მე მიბრძანეს, თქვენთან გიახლოთ და მოგახსენოთ, გაქვთ სურვილი ამ ჟამადვე შეებათ ლაერტს, თუ სხვა დროსთვის გადადებას ინებებთ?

ჰამლეტ: მე მტკიცედ ვადგავარ ჩემ განზრახვას და ეს განზრახვა ხელმწიფის სურვილს ემორჩილება. თუ ამჟამად იმათთვის კარგი დროა, მეც მზადა ვარ. ჩემთვის სულ ერთია, ახლა იქნება თუ მერე, ოღონდ იარაღის ხმარება მერეც ახლანდელივით შემეძლოს.

დიდებული: ყველანი აქ მობრძანდებიან: ხელმწიფეც, დედოფალიც და ამაღაც.

ჰამლეტ: მობრძანდნენ.

დიდებული: დედოფალსა სურს, ვიდრე ერთმანეთს შეებოდეთ, ლაერტს რამდენიმე მეგობრული სიტყვა უბრძანოთ.

ჰამლეტ: ეგ რჩევა სასიამოვნო რჩევაა. (*დიდებული გადის*)

ჰორაციო: წააგებთ ამ სანამძლეოს.

ჰამლეტ: მე არა მგონია. მას აქეთ, რაც ის საფრანგეთში წავიდა, სულ მუდამ ვარჯიშობაში ვარ და ჩემის ანგარიშით მე უნდა ვაჯობო. მაგრამ ვერ წარმოიდგენ, ჰორაციო, გულს რარიგი დარდი შემომანწვა, თუმცა ამითი არა უჭირს რა.

ჰორაციო: თუ ეგრეა...

ჰამლეტ: უბრალო ფიქრებია, სხვა არაფერი, თუმცა ამგვარ წინად-

გრძნობას დედაკაცის შეშინება შეუძლიან.

ჰორაციო: თუ გული რაზედმე არ გერჩით, არ უნდა გაუჭირვეულებდე. წავალ, ვეტყვი, აღარ მოვიდნენ, შეუძლოდა ბრძანდება-მეთქი.

ჰამლეტ: არამც და არამც არ წახვიდე. მე წინადგრძნობებისა არ შეშინიან. ხომ იცი, ჩიტიც კი უგანგებოდ არ მოკვდება. თუ ახლა მოხდება, მერე ხომ აღარა იქნება რა; თუ მერე არ იქნება, ხომ ახლა უნდა მოხდეს; და თუ ახლა არ იქნება, მერე ხომ მაინც არ აგვცდება. საქმე ეს არის, ყოველთვის მზად უნდა ვიყოთ და რაკი კაცმა არ იცის, თუ სიცოცხლესთან ერთად რასა ჰკარგავს, - რა მოხდება, რომ ეს უცნაური საქონელი პატარა ადრე დაჰკარგოს!

(შემოდინ ხელმწიფე, დედოფალი, ლაერტ, დიდებულნი, ოსრიე და მხლებელნი, რომელთაც დაშნები მოაქვთ)

ხელმწიფე: აქ მოდი, ჰამლეტ, ჩაიბარე ეს ხელი ჩემგან!

(ხელმწიფე ლაერტსა და ჰამლეტს ერთმანეთს ხელს მიაცემინებს)

ჰამლეტ: ბრალი მიმიძღვის, ლაერტ, შენთან, - მოტყევებას გთხოვ.

მე ვითხოვ შენგან მოტყევებას, ვით ვაჟკაცისგან.

მთელმა ამ კრებამ იცის და შენც გაგეგონება,

გონების სენით საშინელით ცამ ვით დამსაჯა.

რა საქმითაც კი მე შევბღალე ბუნება შენი,

შევბღალე შენი სახელი და პატიოსნება, -

მე აქ ვაცხადებ საქვეყნოდ, რომ ყოველ ამ საქმეს

მიზნად მხოლოდ ჰქონდა ჩემის გონების შესლა.

ჰამლეტმა ლაერტ შეურაცხყო? არა, არაადროს.

როდესაც ჰამლეტ ის არ არის, რაც უნდა იყოს

და შეურაცხყოფს იგი ლაერტს ესრეთ შეცვლილი, -

ამის ბრალს ჰამლეტ ვერ ივისრებს, ეს ბრალი უნდა

იმის სიგიჟეს კისრად დავდოთ. თუ ეს ასეა,

თვითონ ჰამლეტიც გულნატკენტა დასში ჩასთვალეთ, -

საბრალო ჰამლეტს მტრად ჰყოლია თვისივ სიგიჟე.

ამხადე ბრალი ამ ბრწყინვალე კარის წინაშე;

ნუ ირწმენ, ვითომც განზრახ ცუდი რამ მომექმედოს

და დააჯერე, ლაერტ, შენი მაღალი სული,

რომ მე ისარი გადავტყორცნე სასახლის ბანსა

და იგი ჩემდა უხილავად ჩემსავ ძმას მოხვდა.

ლაერტ: ჩემი ბუნება დამიწყნარდა, თუმც ამ საქმეში

უფრო ის უნდა მაქვებდეს შურისძიებად.

მაგრამ ვით ითხოვს ვაჟკაცთ წესი, მე შორს გავდგები და შერიგებას უარსა ვყოფ, ვიდრე უფროსნი, პატივცემულნი და განთქმულნი გამოცდილებით თვით არ მეტყვიან: «შერიგდიო». მაშინ ეს სიტყვა ჩემსა სახელსა დაიფარავს შერცხვენისაგან.

იმ დრომდე შენი სიყვარული მე მიმიღია და უარყოფას მაგისას გულს არ გავიტარებ.

ჰამლეტ: სიამოვნებით მესმის ეგ მე, მაშ ჩვენ ამჟამად ძმურად შევიბათ სანაძლეოს მოგებისათვის. - ჩქარა დაშნები მოიტანეთ. - აბა, დავიწყეთ.

ლაერტ: კარგი, დავიწყეთ. - ერთი დაშნა მეც მომანოდეთ.

ჰამლეტ: ლაერტ, ამ შუბმით შენს შვენებას შევემატებ მხოლოდ; უხერხულობა ჩემი მოჰფენს უფრო ნათელს შუქს შენს ხელოვნებას, ვით ვარსკვლავსა მწყვდიადი ღამე.

ლაერტ: რისთვის დამცინი?

ჰამლეტ: არ დაგცინი. ვფიცავ მარჯვენას.

ხელმწიფე: ოსრიე, მიართვი მათ დაშნები. - ხომ იცი, ჰამლეტ, რა სანაძლეოც დავაწესეთ?

ჰამლეტ: ვიცი, ბატონო, თუმც ამას გეტყვით, რომ თქვენ სუსტის მხარე გიჭირავთ.

ხელმწიფე: არ მეშინიან მე მაგისი, ორივეს გიცნობთ და რადგან იგი ამ ბოლოს დროს მეტს ვარჯიშობდა, ჩვენ ვეცადეთ და ორთავ მხარე გავათანაბრეთ.

ლაერტ: ეს მძიმე არის, სხვა მაჩვენეთ.

ჰამლეტ: ეს ხელში მომწონს.

ხომ ყველა ერთის სიგრძისაა? *(საბრძოლველად ემზადებიან)*

ოსრიე: დიად, ბატონო.

ხელმწიფე: ღვინით აავსეთ ფიალები და აქ დამიდგით. -

თუ ჰამლეტ დაჰკრავს ან პირველად, ანუ მეორედ, ანუ მესამედ პასუხს უგებს, მაშინ ციხიდან ასტეხონ სროლა ზარბაზნების; თვითონ ხელმწიფე დალევს ჰამლეტის სადღეგრძელოს და ძვირფასს თვალსა, ისეთს, რის ცალიც მათ გვირგვინში ოთხს უკანასკნელს ხელმწიფეს დიდის დანიისას არა ჰქონია, -

ჩაადგებს იგი ფიალაში. - ფიალა-მეთქი!

წინწილ-ებნის ხმას ბანი მისცეს საყვირის ხმამა, საყვირმა კიდევ მეზარბაზნეთ შეატყობინოს, ზარბაზნის სროლამ ცას აცნობოს და ცამ ქვეყანას, რომ ჰამლეტისა სადღეგრძელოს მეფე მიირთმევს.

დაიწყეთ. და თქვენ, მსაჯულებო, ადევნეთ თვალი.

ჰამლეტ: აბა, მობრძანდი.

ლაერტ: მზად გახლავარ.

(*იბრძვიან*)

ჰამლეტ: ერთი ხომ დაგკარ.

ლაერტ: არ მომხვედრია.

ჰამლეტ: მსაჯულთ საჯონ.

ოსრი: მოხვდა ნამდვილად.

ლაერტ: კარგი. ხელახლა ვცადოთ, აბა.

ხელმწიფე: ჯერ შეიცადეთ.

მომეცით ღვინო. - შენი არის, ჰამლეტ, ეს თვალი.

შენს სადღეგრძელოს ვსვამ ამ ჭიქით. -

(*საყვირის ხმა. გარეთ ზარბაზნებს ისვრიან*)

მიართვით ჰამლეტს ესე ფიალა.

ჰამლეტ: მერე იყოს, ჯერ გავათავო.

აბა, კვლავ ვცადოთ.

(*იბრძვიან*)

მოგხვდა კიდეც, უარს ვერ მეტყვი.

ლაერტ: მართალი არის, მომხვდა სწორედ.

ხელმწიფე: ჩვენი ძე სჯობნის.

დედოფალი: მიძიმა იგი, დაიღალა და ძლივსღა სუნთქავს. -

აქ მოდი, შუბლი შეიწმინდე ამ ხელსახოცით.

დედოფალი სვამს, ჰამლეტ, შენის დღეგრძელობისთვის.

ჰამლეტ: დიდადა გმადლობ, დედაჩემო.

ხელმწიფე: გერტრუდაც, ნუ სვამ...

დედოფალი: უნდა დავლიო. გთხოვთ, ბატონო, ნუ ამიერძალავთ.

(*სვამს*)

ხელმწიფე (*იქით*): ეს მოწამლული ფიალაა, გვიანღა არის.

ჰამლეტ: ჯერ ვერ გავბედავ მე დალევას, მასუკან დავლევ.

დედოფალი: მოდი აქ, სახე შეგიწმინდო.

ლაერტ: ბატონო ჩემო, ახლა კი დავკრავ.

ხელმწიფე: მე მგონია, გაგიძნელდება.

ლაერტ (*იქით*): ამ საქმეს თითქო სინიღისი ჩემი უარობს.

ჰამლეტ: მესამედ ვცადოთ, ლაერტ, კიდეც. შენ თითქო ხუმრობ.

გთხოვ, ყოველივე მოიხმარო ხერხი და ძალი,

მე მეშინიან, ეგ ცელქობით არ მოგდიოდე.

ლაერტ: ეგრე გგონია? კარგი, ვნახოთ. (*იბრძვიან*)

ოსრი: ორივეს ასცდა.

ლაერტ: ახლა ხომ მოხვდა!

(ლაერტ დასჯრის ჰამლეტს. ჩხუბში და არეულობაში დაშნებს დასცვლიან და ჰამლეტიც ლაერტს დასჯრის)

ხელმწიფე: გააშველეთ. მეტად გაცხარდნენ.

ჰამლეტ: კვლავ მივყოთ ხელი. (დედოფალი დაეცემა)

ოსრივ: ოჰ, მიჰხედეთ ჩქარა დედოფალს, - ჰხედავთ, რა მოსდის?!

ჰორაციო: ორსავ მებრძოლს სისხლი ჩამოსდის -

ბატონო ჩემო, როგორა ხართ?

ოსრივ (ლაერტს): თქვენ როგორა ხართ?

ლაერტ: მე ჩემს დაგებულს მახეშივე თავი გავიბი
და რაც რომ სხვისთვის განვიზრახე მოღალატობით,
სამართლიანად მისპობს იგი თვით მე სიცოცხლეს.

ჰამლეტ: როგორ ბრძანდება დედოფალი?

ხელმწიფე: სისხლის დანახვამ წაუღო გული.

დედოფალი: არა, არა, ეს სასმელმა ჰქმნა.

ოჰ, შვილო ჰამლეტ, იმ სასმელით მოვიწამლე მე. (ჰკვდება)

ჰამლეტ: ოჰ, აკაცობაჲ! გადაჰკეტეთ ყველა კარები.

აქ ღალატია, უნდა იგი მოვნახოთ ყველგან.

ლაერტ: აქ არის იგი, ჰამლეტ, ჰამლეტ, და შენც მკვდარი ხარ,

ვერა წამალი ვეღარ ვიხსნის სიკვდილისაგან;

ნახევარ საათს რომ იცოცხლო, ისიც ბევრია.

ხელში ვიპყრია შენ ამჟამად ის იარაღი,

რამაც გვიმუხთლა, მოწამლული, შუბივით მკვეთი.

ხომ ჰხედავ, ჩემი ბოროტება მევე გადამხდა

და აქა ვწევარ სასიკვდილოდ გადადებული.

მოწამლულია დედაშენიც... აღარ მაქვს ღონე...

ეს ყველაფერი ბრალი არის თვით ხელმწიფისა.

ჰამლეტ: მოწამლულია ეს დაშნაცა! - მაშ, საწამლავო,

ჰქმენ შენი საქმე!

(ხელმწიფეს დაშნას ჩასცემს)

ყველანი: ოჰ, ღალატი, დიდი ღალატი!

ხელმწიფე: მომეშველენით, მეგობრებო, მე დამჭრა მხოლოდ.

ჰამლეტ: ოჰ, კაცისმკვლელი, დაწყევლილო, სისხლის შემრეო!

აჰა, დალიე! შიგ იპოვი შენს ძვირფასს თვალსაც.

დედაჩემის კვალს გაჰყევ შენცა!

(ხელმწიფე ჰკვდება)

ლაერტ: მაგისტრის ეგე სამართლიანი ულუფაა. ეგ საწამლავი

თავის ხელითვე შეამზადა. - ჰამლეტ, მე და შენ ერთმანეთს უნდა მივუტევეოთ. ნუ მოგეკითხოს ნურც მამაჩემის სიკვდილი შენ და ნურცა ჩემი და შენც შემინდევ შენი სისხლი. *(ჰკედება)*

ჰამლეტ: შეგინდოს ზეცამ;

მეც ახლავ მოგდევ. - ჰორაციო, ვკვდები, მივდივარ. - მშვიდობით შენცა, დედოფალო საწყალობელო. - თქვენ, ვინც აქ დგახართ ფერმერთაღნი და ძრწით ამ ამბითა, ვინც კი უსიტყვოდ მოწმობთ ამა საშინელებას, - ჟამი რომ მქონდეს... ოჰ, სიკვდილი მკაცრი ყოფილა, მსგავსი მძვინვარე ციხის მცველის... მე გიამბობდით... მაგრამ დავეხსნათ... ჰორაციო, ვკვდები და მას გთხოვ, შენ იცოცხლე და შეასმინე ჩემზედ ნამდვილი; ჩემი ამბავი უთხარ ყველას, ვინც კი მოისმენს.

ჰორაციო: აბა, რას ბრძანებთ, კიდევ დარჩა ამ ფიალაში...

მე ძველს რომაელს უფრო ვგავარ, ვიდრე დანელსა!

ჰამლეტ: გაფიცებ შენს ქველ ვაჟკაცობას, მომეც ფიალა, მომეცი-მეთქი! ზეცას ვფიცავ, არ დაგანებებ.

ოჰ, ჩემო კარგო ჰორაციო, რა საზიზღ სახელს დავტოვებ, თუკი ეს ამბავი არ გამჟღავნდება.

მაშ თუ როდისმე გყვარებივარ, რამდენიმე ხნით განშორდი მუდმივს ნეტარებას, ტანჯვით იცხოვრე და ამ კრულ მიწას მიმოჰფინე ჩემი ამბავი.

(მოისმის შორიდან მარში და ზარბაზნების სროლა)

ეს რა ხმა არის? ომისას ჰგავს.

ოსრივ: ინგლისის ელჩებს საომარ სალაშს უძღვნის ამით პრინცი ფორტინბრას, პოლონთ ქვეყნიდან გამარჯვებით დაბრუნებული.

ჰამლეტ: ოჰ, ჰორაციო, იმ სასმელმა სრულად შემხუთა.

მე ვერ ვიცოცხლებ კიდევ იმდენს, რომ ინგლისიდან მოტანილ ამბებს ყური მოვკრა, მაგრამ კი გეტყვი, რომ არჩევანი უნდა ერგოს სწორედ ფორტინბრასს. მე ჩემს მომაკვდავს ხმას მას ვაძლევ. ეს ასე უთხარ და მიხეზებიც აუხსენ, მას რად ვამჯობინებ.

სხვა რაღა დარჩა? საუკუნო სიჩუმე მხოლოდ.

(ჰკედება)

ჰორაციო: ჩაქრა ლამპარი დიდებული! მშვიდობით, პრინციო; ანგელოზთ გუნდთა განგასვენონ ტკბილის გალობით. -

სიღამ მოისმის ასე ახლო დაფდაფების ხმა?

(გარეთ მარშს უკვრენ. შემოდინ ფორტინბრას,

ინგლისის ელჩები და სხვ.)

ფორტინბრას: აბა სად მოხდა ეგ ამბავი?

ჰორაციო: რა გნებავთ, ნახოთ?

თუ ექვთ რასმე საკვირველსა, ან სამწუხაროს,
შორს ნუღარ წახვალთ, აქ გაჩერდით.

ფორტინბრას: რა საშინელი სანახავია!

ოჰ, სიკვდილო ამპარტავანო,
შენ საუკუნო სადგომში რა ნადიმს იმართავ,
რომ ერთის დაკვრით სპობ სიცოცხლეს ამდენ დიდებულთ?

პირველი ელჩი: სწორედ საზარელს საქმეს ვხედავთ. -

დაგვიგვიანდა, ინგლისის მიერ მონდობილის ამბის მოტანა.
უქმნი არიან იგი ყურნი, რომელთაც უნდა
მოესმინათ, რომ ნაბრძანები აღსრულდა მათი,
რომ როზენგრანცი და გილდენსტერნ მკვდარნი არიან.
ამის მადლობას ვიდა გვეტყვის?

ჰორაციო: ის არ გეტყვოდათ, ვისგანც ელოდით,

მადლობის თქმაც თუნდ რომ შეეძლოს.

მას სრულიადაც მათ მოკვლა არ უბრძანებია,
მაგრამ სჯობს, ისევ დაგუბრუნდეთ ამ ბედშავ საქმეს.
რაკი ზოგნი ხართ აქ მოსულნი ინგლისის ქვეყნით,
ზოგნი პოლონში ნაომარნი, - მის გასაგებად
ბრძანეთ, რომ გვამნი გამოაწყონ ერთ მაღალ ადგილს
და მე ყველაფერს გაუუმჯღავენებ უმეცარ ერსა,
თუ ეს ამბავი როგორ მოხდა. მაშინ გაიგებთ,
სისხლის შემრევთა, უბუნებოთ ნამოქმედარსა, -
განსამართლებას უცაბედსა, შემთხვევით სიკვდილს,
კაცთველას ბოროტის მანქანებით, ძალდატანებით,
ბოლოს განზრახვას ჯოჯოხეთურს, თვით მომგონთ თავზედ
რისხვით მოსეულს, მე ვიამბობთ ყველას სიმართლით.

ფორტინბრას: აბა, საჩქაროდ მოვემზადოთ და მოვისმინოთ;

უხმეთ დიდებულთ, აქ დაესწრენ. მე მწუხარებით
ჩემს ბედისწერას უნდა ავყვე. ამ სამეფოზედ
მაქვს რამ უფლება და ვაცხადებ ამას საქვეყნოდ.

ჰორაციო: მე მაგაზედაც სათქმელი მაქვს. უნდა გაუწყოთ,
რომ თქვენ იმანაც აღვირჩიათ, რომლის მძლავრსა ხმას
მოწიწებითა მოისმენდა მთელი სამეფო.

მაგრამ დაჩქარდით, შეასრულეთ ახლავ ეგ აზრი,
ვიდრე მღელვარე არის ხალხი და ბოროტება
ვერ იმოქმედებს ხერხით, ანუ სხვა მანქანებით.

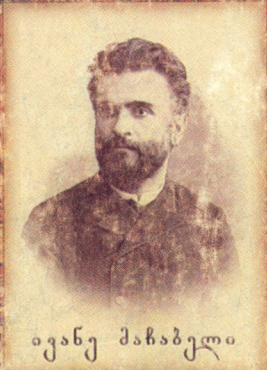
ფორტინბრას: უბრძანეთ, ოთხმა ასისთავმა ჰამლეტის გვამი
მალლა საკაცეს აასვენოს, როგორც სარდალი.
მას რომ ხელმწიფედ ტახტზედ ჯდომა დასცალებოდა,
ეჭვი არ არის, განაგებდა დიდებულებით.
უნდა მიაგონ დამარხვის ჟამს მხედართ პატივი
და სამარემდე მიაცილონ გლოვის მუსიკით.
უბრძანეთ კიდევ, გაასვენონ ეს გვამნიც გარეთ.
ამგვარს სანახავს ბრძოლის ველი უფრო შეშვენის,
ვიდრე დარბაზი დიდებული. ჯარსაც აცნობეთ,
რომ მიცვალებულთ პატივი სცეს ზარბაზნის სროლით.

*(სამგლოვიარო მარშს უკვრენ. გადიან და გააქვთ მიცვალებულნი.
გარედან მოისმის ზარბაზნის ხმა)*

n 313 /
287

ივანე შახაბულო

50

